

20.12.2024

PUOLANKA

Ahvenvaara tuulivoimapuistoalueen arkeologinen inventointi 2024

Tilaaaja:
A-Insinöörit Suunnittelu Oy
Solarwind Finland Oy

Heilu Oy
Antti Purmonen
Jussi-Pekka Hiltunen
Maria Södö
Kalle Luoto

Sisällysluettelo

1. Johdanto	8
2. Perustietoa tutkimusalueesta	10
3. Menetelmät	11
4. Tulokset	17
5. Arkeologiset kohteet (uusi kohde*)	19
Kiinteät muinaisjäännökset	19
5.1. Hallakorpi*	19
5.2. Roninkangas*	22
5.3. Lomaräme*	24
5.4. Mustavaara 1*	26
5.5. Mustavaara 2*	28
5.6. Rytisuo 1*	30
5.7. Rytisuo 2*	32
5.8. Niskansuo 1*	34
5.9. Niskansuo 2*	37
5.10. Jalka-aho 1*	39
5.11. Jalka-aho 2*	42
5.12. Jalka-aho 3*	45
5.13. Härmänsuo 1*	47
5.14. Härmänsuo 2*	50
5.15. Härmänsuo 3*	51
5.16. Konttilampi 1*	53
5.17. Konttilampi 2*	57
5.18. Konttilampi 3*	59
5.19. Konttilampi 4*	63
5.20. Konttisuo	66
5.21. Saukkopuro	68
5.22. Saukkopuro 2*	71
5.23. Pyöreäsuu*	74
5.24. Ahvenvaara	76

5.25. Ahvenvaara 2*	80
5.26. Ahvenvaara 3*	83
5.27. Ahvenvaara 4*	86
5.28. Ahvenvaara 5*	89
5.29. Ahvenvaara 6*	91
5.30. Joutenlampi*	93
5.31. Joutensuo 1*	95
5.32. Joutensuo 2*	97
5.33. Joutensuo 3*	100
5.34. Joutensuo 4*	103
5.35. Papinlahti 1*	105
5.36. Papinlahti 2*	107
5.37. Papinlahti 3*	109
5.38. Papinlahti 4*	111
5.39. Palokangas 1*	113
5.40. Palokangas 2*	115
Muut kohteet.....	117
5.41. Niskansuo 5*	117
6. Lähteet	118
Kuvia.....	119

Karttaluettelo

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.	7
Kartta 2. Hankealueen yleiskartta.	9
Kartta 3. Hankealue vuoden 1864 Puolangan pitäjänkartalla.....	12
Kartta 4. Hankealue vuoden 1970–72 peruskartalla.....	13
Kartta 5. Hankealue MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).....	14
Kartta 6. Hankealueen ortokuva.....	15
Kartta 7. Hankealueella kuljetut alueet.	16
Kartta 8. Hallakorven kohdekartta.	21
Kartta 9. Hallakorpi MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	21
Kartta 10. Roninkankaan ja Lomarämeen kohdekartta.	23
Kartta 11. Roninkangas MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	23
Kartta 12. Lomarämeen tervahauta MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).....	25
Kartta 13. Kohteiden Mustavaara 1 ja 2 kohdekartta.	27
Kartta 14. Mustavaara 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).....	27
Kartta 15. Mustavaara 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).....	29
Kartta 16. Rytisuo 1 ja 2 kohdekartta.....	31
Kartta 17. Rytisuo 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	31
Kartta 18. Rytisuo 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).....	33
Kartta 19. Kohteiden Niskansuo 1, 2 ja 5 kohdekartta.....	35
Kartta 20. Niskansuo 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).....	36
Kartta 21. Niskansuo 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	38
Kartta 22. Jalka-aho 1:n kohdekartta.....	41
Kartta 23. Jalka-aho 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).....	41
Kartta 24. Jalka-aho 2:n ja Jalka-aho 3:n kohdekartta.....	44
Kartta 25. Jalka-aho 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	44
Kartta 26. Jalka-aho 3 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).....	46
Kartta 27. Kohteiden Härmänsuo 1, 2 ja 3 kohdekartta.....	49
Kartta 28. Härmänsuo 1 ja 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	49
Kartta 29. Härmänsuo 3 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	52
Kartta 30. Konttilampi 1 ja 2 kohdekartta.	56
Kartta 31. Konttilampi 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	56
Kartta 32. Konttilampi 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	58
Kartta 33. Konttilampi 3 ja 4 kohdekartta.....	61
Kartta 34. Konttilampi 3 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	62
Kartta 35. Konttilampi 4 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).....	65
Kartta 36. Konttisuo, Saukkopuro sekä Ahvenvaara 2 kohdekartta.....	67
Kartta 37. Konttisuo MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	67
Kartta 38. Saukkopuro MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	70
Kartta 39. Saukkopuro, Saukkopuro 2 ja Ahvenvaara kohdekartta.....	73
Kartta 40. Saukkopuro 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	73

Kartta 41. Pyöreäsuon kohdekartta.	75
Kartta 42. Pyöreäsuu MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	75
Kartta 43. Ahvenvaara MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	79
Kartta 44. Ahvenvaara 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	82
Kartta 45. Ahvenvaara 3:n kohdekartta.	85
Kartta 46. Ahvenvaara 3 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	85
Kartta 47. Ahvenvaara 4:n, 5:n ja 6:n kohdekartta.	88
Kartta 48. Ahvenvaara 4 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	88
Kartta 49. Ahvenvaara 5 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	90
Kartta 50. Ahvenvaara 6 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	92
Kartta 51. Joutenlammen kohdekartta.	94
Kartta 52. Joutenlampi MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	94
Kartta 53. Joutensuo 1:n ja 2:n kohdekartta.	96
Kartta 54. Joutensuo 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	96
Kartta 55. Joutensuo 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	99
Kartta 56. Joutensuo 3:n ja 4:n kohdekartta.	102
Kartta 57. Joutensuo 3 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	102
Kartta 58. Joutensuo 4 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	104
Kartta 59. Papinlahti 1:n, 2:n ja 3:n kohdekartta.	106
Kartta 60. Papinlahti 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	106
Kartta 61. Papinlahti 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	108
Kartta 62. Papinlahti 3 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	110
Kartta 63. Papinlahti 4, Palokangas 1 ja Palokangas 2 kohdekartta.	112
Kartta 64. Papinlahti 4 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	112
Kartta 65. Palokangas 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	114
Kartta 66. Palokangas 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).	116

PUOLANKA

Ahvenvaara tuulivoimapuistoalueen arkeologinen inventointi

Tiivistelmä & arkistotiedot

A-Insinöörit Suunnittelu Oy ja Solarwind Finland Oy on valmistelemassa Puolangan Ahvenvaaralle tuulivoimapuistoa. Suunnitelmaan sisältyy enintään seitsemän tuulivoimalaa. Osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä Heilu Oy suoritti Ahvenvaaran tuulivoimapuiston hankealueen arkeologisen inventoinnin vuonna 2024. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä alueelta ennestään tuntemattomia arkeologisia kohteita sekä tarkastaa jo tunnetut kohteet. Inventoinnin maastotyöt toteuttivat Heilu Oy:n arkeologit FM Antti Purmonen, HuK Maria Södö ja FM Jussi-Pekka Hiltunen. Maastotyöt tehtiin syys- ja lokakuussa 2024. FM Kalle Luoto osallistui työn valmisteluun ja raportin kirjoittamiseen.

Hankealueelta tunnetaan entuudestaan kolme kiinteää muinaisjäännettä (*Ahvenvaara, Saukkopuro ja Konttisuo*). Inventoinnin tuloksena suunnitellun tuulivoimapuiston hankealueelta tai sen välittömästä läheisyydestä havaittiin 37 uutta kiinteää muinaisjäännettä ja yksi muu kohde. Alueelta tunnetaan nyt yhteensä 41 muinaisjäännekohtetta, joista 40 on kiinteää muinaisjäännettä ja yksi muu kohde. Kiinteistä muinaisjäänneksistä 39 on historiallisen ajan tervahautoja ja yksi on historiallisen ajan viljelysryötkiö.

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Antti Purmonen, HuK Maria Södö, FM Jussi-Pekka Hiltunen, FM Kalle Luoto
Maastotyöaika:	13.9. sekä 7.–9.10.2024
Tutkimuksen tilaaja:	A-Insinöörit Suunnittelu Oy ja Solarwind Finland Oy
Alueelle sijoittuneet aiemmat inventoinnit:	Katrimaija Mäki vuoti inventointi 1984 Esa Suominen tarkastus 2012 Marika Kieleväinen tarkastus 2018

Taustakarttoina Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelun (WMTS) 09-11/2024 aineistoa, ellei toisin mainita.

Koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000.

Valokuvat: Antti Purmonen, Maria Södö ja Jussi-Pekka Hiltunen

Kannen kuva: Kohde 5.3. Lomarämeen tervahauta. Koilliseen.

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.
Suunniteltu tuulivoimapuisto sijoittuu mustan neliön sisäpuolelle.

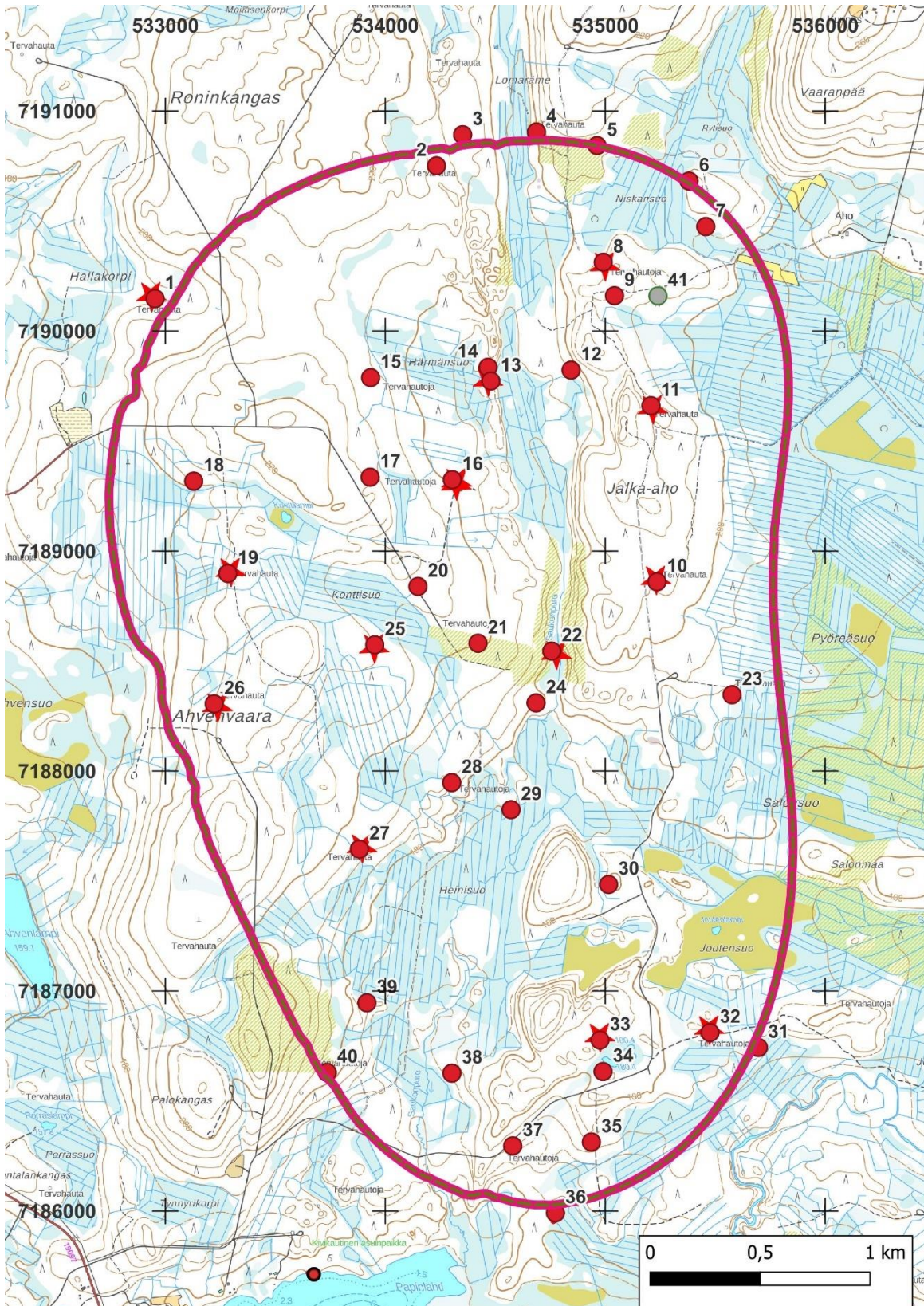
1. Johdanto

Arkeologisen inventoinnin kohteena oleva tuulivoimapuiston hankealue sijaitsee Puolangan Ahvenvaaran alueella noin seitsemän kilometrin etäisyydellä Puolangan taajamasta etelään. Hankealueen pinta-ala on noin 1200 ha ja sinne on suunnitteilla enintään seitsemän tuulivoimalaa.

Osana suunnittelutyön ympäristöselvityksiä Heilu Oy toteutti tuulivoimapuiston hankealueella arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä ennestään tuntemattomia arkeologisia kohteita hankealueelta ja tarkastaa hankealueella sijaitsevien tunnettujen kohteiden nykytila.

Inventoinnin maastotyöt toteuttivat arkeologit FM Antti Purmonen, FM Jussi-Pekka Hiltunen ja HuK Maria Södö. Maastotyöt tehtiin neljän työpäivän aikana syys- ja lokakuussa 2024 vaihtelevissa sääolosuhteissa. Syyskuun inventointipäivä oli sateinen, kun taas lokakuun inventoinnin aikana sää oli kirkas, mutta viileä, lämpötilan ollessa -5 ja +5°C välissä. Maria Södö oli mukana inventoinnin kaikkina neljänä maastopäivänä, Antti Purmonen kolme maastopäivää lokakuussa sekä Jussi-Pekka Hiltunen yhden päivän verran syyskuussa. Inventoinnin raportin laativat Antti Purmonen, Jussi-Pekka Hiltunen ja Kalle Luoto loka–marraskuussa 2024. Jussi-Pekka Hiltunen ja Kalle Luoto vastasivat inventoinnin esivalmisteluista. Kaikki tutkijat vastasivat tarkastamiensa kohteiden kohdekuvauksista. Antti Purmonen vastasi raportin kartoista lukuun ottamatta lähestymiskarttaa, jonka teki Jussi-Pekka Hiltunen.

Hankealueelta tunnettiin entuudestaan kolme muinaisjäännöskohdetta, joista *Ahvenvaara* (muinaisjäännösrekisterinumero 1000020509) on historiallisen ajan viljelysryötkiö ja *Saukkopuro* (1000034310) sekä *Konttisuo* (1000034309) ovat historiallisen ajan tervahautoja. Inventoinnin tuloksena suunnitellun tuulivoimapuiston hankealueelta tai sen välittömästä läheisyydestä havaittiin 38 ennestään tunnistamatonta arkeologisen kulttuuriperinnön kohdetta, joista 37 on historiallisen ajan tervahautoja ja yksi moderni kuoppajäännös, joka on raportissa luokiteltu luokkaan ”muu kohde”. Alueelta tunnetaan nyt yhteensä 41 arkeologisen kulttuuriperinnön kohdetta, joista 40 on kiinteitä muinaisjäännöksiä ja yksi on muu kohde.

Kartta 2. Hankealueen yleiskartta.

Hankealueen raja on merkitty karttaan punaisella viivalla. Kiinteät muinaisjännökset ovat punaisilla pisteillä. Muu kohde on harmaalla pisteellä. Alakohteet ovat kartassa punaisilla tähdillä. Numerot pisteiden vieressä ovat tämän raportin kohdenumeroita.

2. Perustietoa tutkimusalueesta

Ahvenvaaran tuulivoima-alue sijaitsee asumattomalla talousmetsäalueella, joka koostuu ojitetuista suoalueista ja metsäisistä kankaista. Osa metsästä on nuorta ja harventamatonta talousmetsää, joka on pääosin harvennettua talousmetsää. Alueella on jonkin verran metsähakkuuaukioita sekä useita metsäteitä. Hankealueen korkeimmat alueet ovat noin 220 metriä merenpinnan yläpuolella alueen pohjoisosassa. Matalimmat alueet ovat noin 170 metriä merenpinnan yläpuolella alueen eteläosassa.

Tuulivoimapuistoalueella on aiemmin inventoitu Puolangan kunnan muinaisjäännösinventoinnin yhteydessä vuonna 1984 (Mäkivuoti). Hankealueelle on lisäksi kohdistunut kaksi tarkastusta Kainuun museon toimesta vuosina 2012 (Suominen) ja 2018 (Kieleväinen).

Tuulivoimapuiston hankealueelta tunnettiin entuudestaan kolme muinaismuistolain rauhoittamaa (295/1963) kiinteää muinaisjäännöstä. Kohteet *Konttisuo* (muinaisjäännösrekisterinnumero 1000034309) sekä *Saukkopuro* (1000034310) ovat ajoittamattomia tervahautoja. Kohde *Ahvenvaara* (1000020509) on historiallisen ajan röykkiökohde. Paikalla on noin 50 x 30 metrin alalla seitsemän kiviröykkiötä, jotka ovat mitä ilmeisemmin viljelyröykkiöitä. Lähin tunnettu kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka, *Saukonpuro* (1000002129) sijaitsee Vihajärven pohjoisrannalla hankealueesta noin 600 metriä lounaaseen noin 155 metriä merenpinnan yläpuolella.

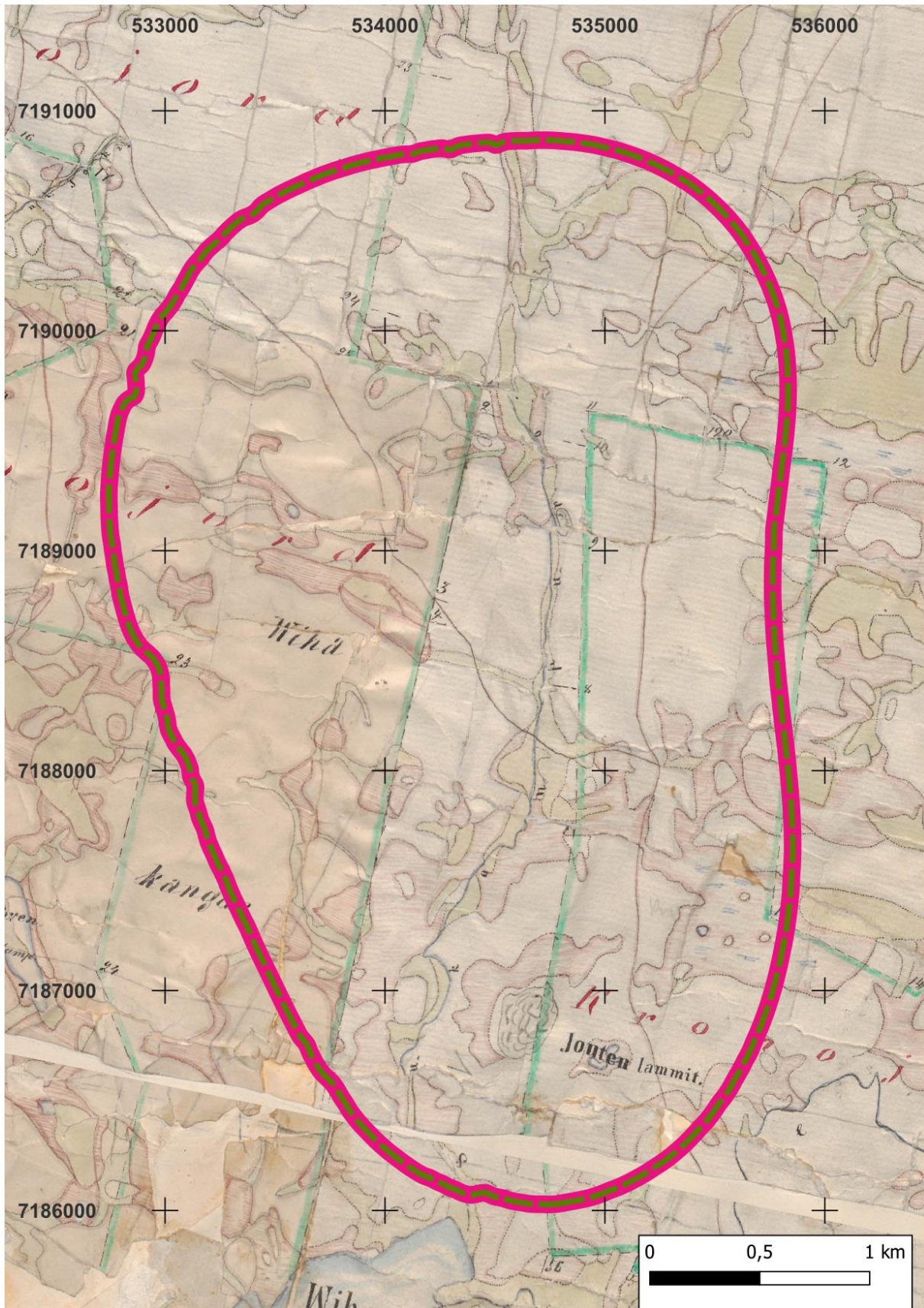
3. Menetelmät

Ennen maastotyövaihetta selvitettiin tulivoimapuistoalueella ja sen läheisyydessä sijaitsevat arkeologiset kohteet sekä lähialueella tehdyt arkeologiset tutkimukset. Ensisijaisena lähteenä käytettiin muinaisjäännösrekisterin tietoja (kyppi.fi) ja aiemmin tehtyjen arkeologisten tutkimusten raportteja. Inventoinnin valmisteluvaiheessa käytiin läpi myös Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineisto 5 p (Käyttölisenssi MML 4346183194/05 00 00/2024) hankealueelta sekä sen välittömästä läheisyydestä. Aineistosta pyrittiin paikantamaan arkeologisesti mielenkiintoisia maarakenteita sekä anomalioita, kuten tervahautoja, hiilimiiluja ja kuoppajäännöksiä. Inventoitavalta alueelta käytiin läpi myös GTK:n tuottama maaperäaineisto.

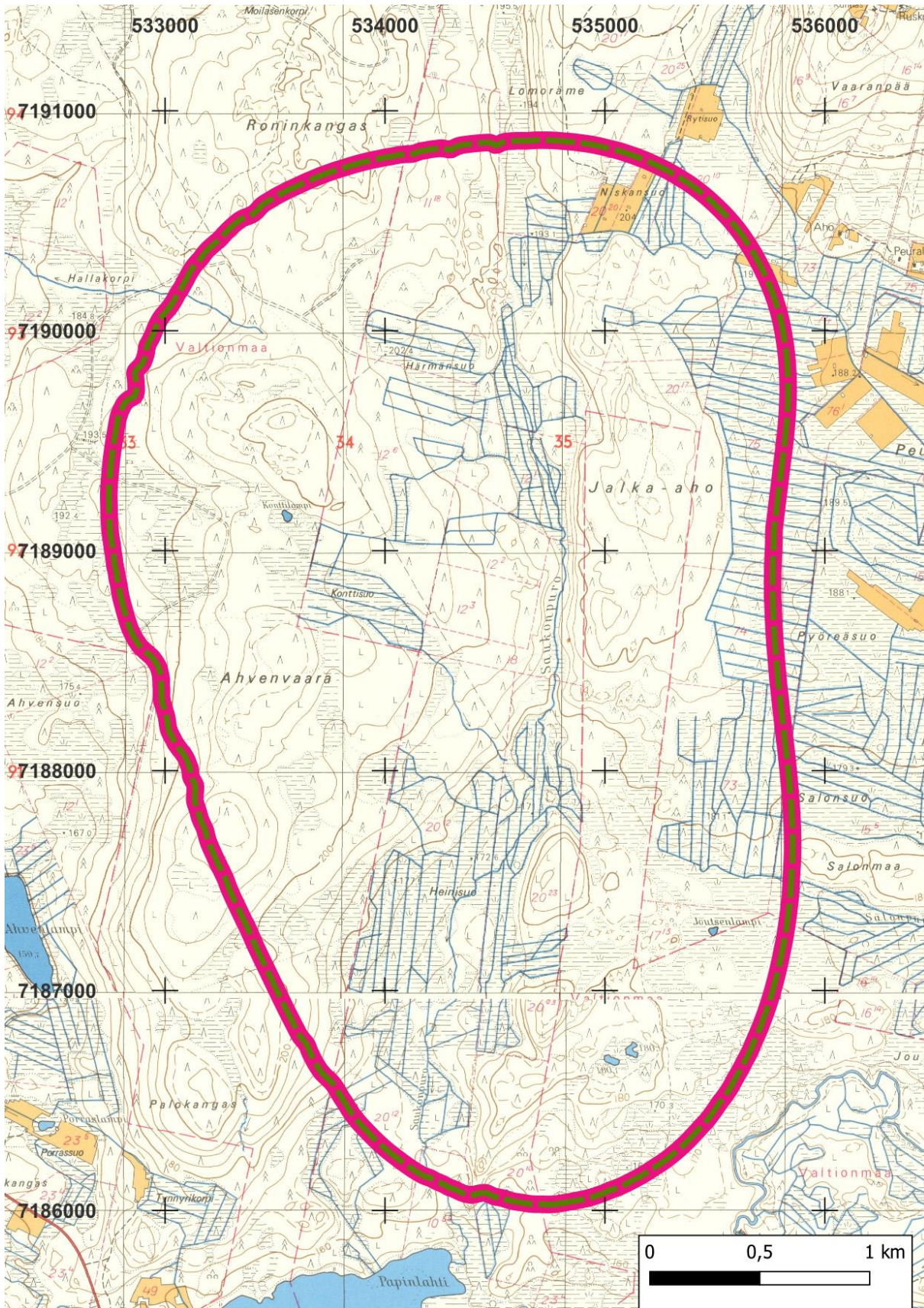
Inventoinnin maastotyöt tehtiin 13.9. ja 7.–9.10.2024. Maastotöistä vastasivat Heilu Oy:n arkeologit FM Antti Purmonen, HuK Maria Södö ja FM Jussi-Pekka Hiltunen. Inventoinnissa huomiottiin eri-ikäiset ja -tyyppiset arkeologiset kohteet. Maastossa tarkastettiin suunniteltujen tuulivoimaloiden paikat sekä niiden lähialueella potentiaalisiksi arvioidut alueet. Arkeologiselta potentiaailtaan vähäisemmiksi arvioidut alueet, kuten suot ja ojitetut kosteikot tarkastettiin ainoastaan teiltä ja poluilta käsin. Maastossa tarkastettiin muinaisjäännösten löytymisen kannalta potentiaalisiksi arvioituja paikkoja (Maanmittauslaitoksen viistovalovarjoste- ja ortokartat, maastokartta, maaperäkartta, vanhat kartat, maastohavainnot).

Inventoinnin esitöiden yhteydessä tarkastettiin aluetta kuvaavista vanhoista kartoista vuonna 1864 laadittu Puolangan pitäjänkartta sekä vuoden 1970 ja 1972 peruskartat. Tuulivoimapuiston hankealue on ollut vanhojen karttojen perusteella pääsääntöisesti asumatonta ja rakentamatonta metsäaluetta. Saukkopuron ympäristöön on merkitty pienialaisia niittyalueita.

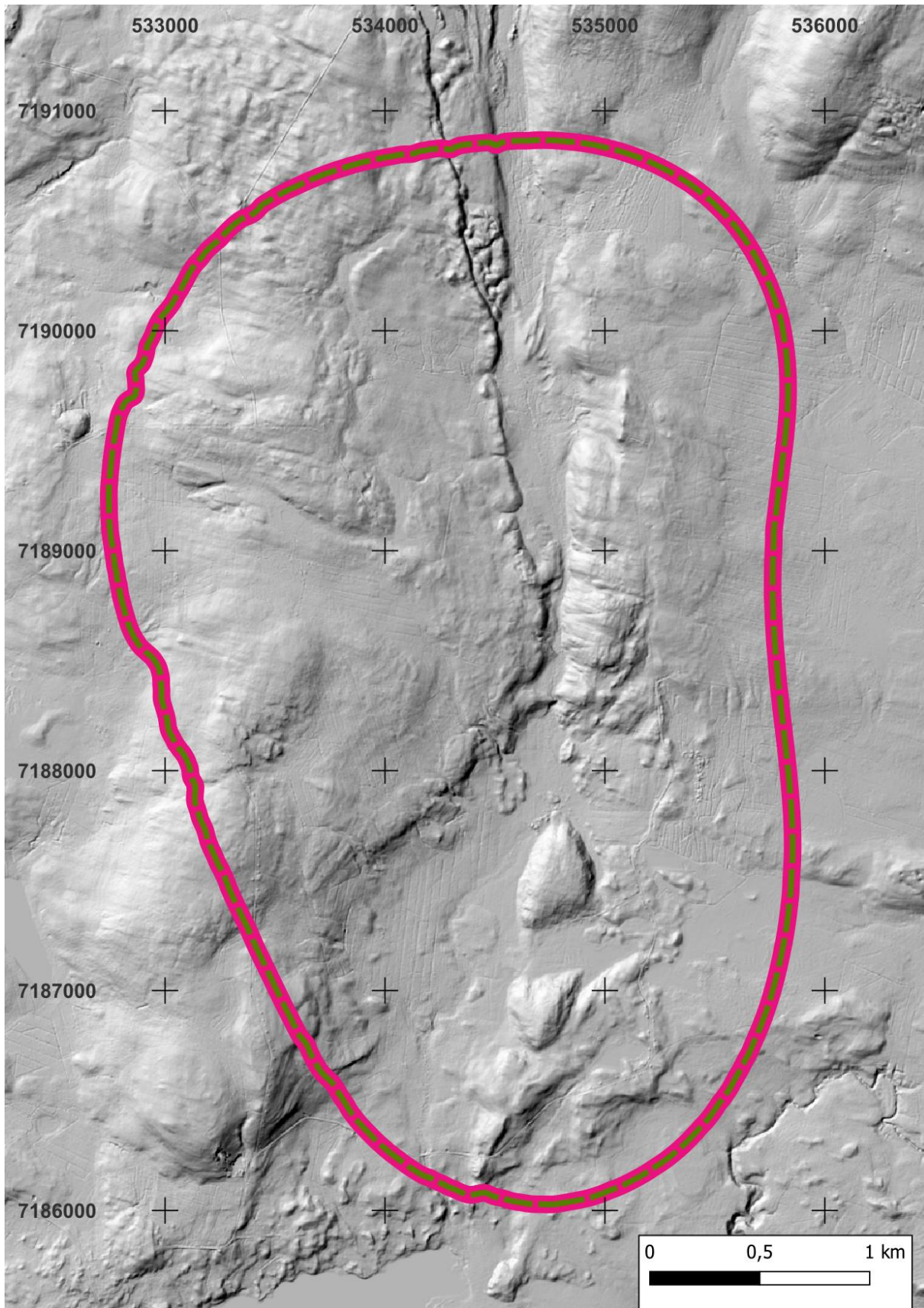
Inventointimetodina oli silmämääräinen havainnointi. Maanalaisten muinaisjäännösten löytymisen kannalta potentiaaliin kohtiin tehtiin maaperäkairauksia sekä pieniä koepistoja lapiolla. Maastotöiden aikana havaitut arkeologiset kohteet dokumentoitiin muistiinpanojen, GPS-mittauksien ja valokuvien avulla. Myös tarkastetut voimalanpaikat valokuvattiin. Inventoinnin aikana kuljetut reitit tallennettiin GPS-paikantimella (Garmin GPSMAP 65s ja Garmin Montana 610), joiden tarkkuus on laitteen ilmoituksen mukaan $\pm 4\text{--}10$ m. Raportin koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatteina. Kartat piirrettiin puhtaaksi käyttäen QGIS-paikkatieto-ohjelmistoa.

Kartta 3. Hankealue vuoden 1864 Puolangan pitäjänkartalla.

Kartta 4. Hankealue vuoden 1970–72 peruskartalla.

Kartta 5. Hankealue MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

Kartta 6. Hankealueen ortokuva.

Kartta 7. Hankealueella kuljetut alueet.
Kuljetut alueet on merkitty karttaan vaaleansinisellä rasterilla.

4. Tulos

Ahvenvaaran tuulivoimapuistoalueelta tunnettiin entuudestaan kolme muinaismuistolain rauhoittamaa (295/1963) kiinteää muinaisjäännöstä (*Ahvenvaara, Saukkopuro ja Konttisuo*), joista Ahvenvaara on historiallisen ajan röykkiökohde ja Saukkopuro sekä Konttisuo ovat historiallisen ajan tervahautoja.

Syys- ja lokakuussa 2023 tehdyn arkeologisen inventoinnin aikana tuulivoimapuistoalueelta tavattiin 37 uutta kiinteää muinaisjäännöstä (raportin kohteet 5.1.–5.19., 5.22.–5.23. ja 5.25.–5.40.) sekä yksi muu kohde (5.41. Niskansuo 5). Kaikki uudet kiinteät muinaisjäännökset ovat historiallisen ajan tervahautoja. Muu kohde on moderni kuoppa.

Nyt tehdyn inventoinnin tuloksena suunnittelualueelta sekä sen välittömästä lähiympäristöstä tunnetaan 40 kiinteää muinaisjäännöstä ja yksi muu kohde. Yksi kiinteä muinaisjäännös on historiallisen ajan röykkiökohde ja loput 39 kiinteää muinaisjäännöstä on historiallisen ajan tervahautoja.

Antti Purmonen
Heilu Oy
Kuopiossa 5.12.2024

Jussi-Pekka Hiltunen
Heilu Oy
Oulussa 11.11.2024

Kalle Luoto
Heilu Oy
Tampereella 20.12.2024

Kohdeluettelo

Numero	Nimi	Kunta	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	Mj-tunnus
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET						
1	Hallakorpi	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
2	Roninkangas	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
3	Lomaräme	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
4	Mustavaara 1	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
5	Mustavaara 2	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
6	Rytisuo 1	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
7	Rytisuo 2	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
8	Niskansuo 1	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
9	Niskansuo 2	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
10	Jalka-aho 1	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
11	Jalka-aho 2	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
12	Jalka-aho 3	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
13	Härmänsuo 1	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
14	Härmänsuo 2	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
15	Härmänsuo 3	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
16	Konttilampi 1	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
17	Konttilampi 2	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
18	Konttilampi 3	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
19	Konttilampi 4	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
20	Konttisuo	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000034309
21	Saukkopuro	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000034310
22	Saukkopuro 2	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
23	Pyöreäsuu	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
24	Ahvenvaara	Puolanka	kivirakenteet	röykkiöt	historiallinen	1000020509
25	Ahvenvaara 2	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
26	Ahvenvaara 3	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
27	Ahvenvaara 4	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
28	Ahvenvaara 5	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
29	Ahvenvaara 6	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
30	Joutenlampi	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
31	Joutensuo 1	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
32	Joutensuo 2	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
33	Joutensuo 3	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
34	Joutensuo 4	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
35	Papinlahti 1	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
36	Papinlahti 2	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	ajoittamaton	uusi kohde
37	Papinlahti 3	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
38	Papinlahti 4	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
39	Palokangas 1	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
40	Palokangas 2	Puolanka	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
MUUT KOHTEET						
41	Niskansuo 5	Puolanka	maarakenteet	kuopat	moderni, 1900-luku	uusi kohde

5. Arkeologiset kohteet (uusi kohde*)

Kiinteät muinaisjäännökset

5.1. Hallakorpi*

Nimi:	Hallakorpi
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyypit:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7190148 E 532954 z 187
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Hallakorven itäpuolella kuivuneen joentörmän reunalla noin 300 metriä metsäautotieltä länteen sijaitsee kaksi peruskarttaan merkittyä tervahautaa. Tervahautojen eteläpuolella kulkee metsätie, jolta tervahaudat on helppo havaita.

Suuremman tervahaudan halkaisija on noin 18 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna ylärinteessä noin 1,7 m ja alarinteessä noin 1,5 m. Suppilomaisen tervahaudan vallin leveys on noin 4 m. Vallin korkeus ylärinteessä on noin 0,3 m ja alarinteessä noin 1,6 m. Halssiaukko laskee pohjoiseen jyrkkään alarinteeseen kohti ojaa. Halssin pituus on noin 6 m ja leveyttä kaivannolla on noin 2–1,5 m. Tervahautaa kiertää pistemäinen kaivanto. Pohjalta otettiin lapionpisto, jossa erottui paksulta hiiltä. Tervahaudan vallin päällä kasvaa katajaa ja tukevaa mäntymetsää. Vallin päällä ja myös osittain tervahaudan pohjalla kasvaa nuorta sekametsää.

Alakohde:

Koordinaatit:	N 7190162 E 532936 z 186
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Noin kahdeksan metriä suuremman tervahaudan vallista luoteeseen sijaitsee joentörmällä pienempi tervahauta. Suppilomaisen tervahaudan halkaisija on noin 12 m. Tervahaudan syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna ylärinteessä noin 1,2 m ja alarinteessä noin 0,8 m. Vallin leveys on noin 2 m ja vallin korkeus on noin 1 m. Tervahaudan halssiaukko laskee koilliseen jyrkkään alarinteeseen. Juoksutusuran leveys on noin 1 m ja pituutta sillä on noin 3 m. Tervahautaa kiertää pistemäinen kaivanto. Tervahaudan pohjasta otetusta lapionpistosta

havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan vallin päällä kasvaa katajaa ja tukevaa mäntymetsää.

Kuva 1. Kohteen Hallakorpi suurempi (itäinen) tervahauta. Kenttälapio on pystyssä tervahaudan pohjalla. Etelään.

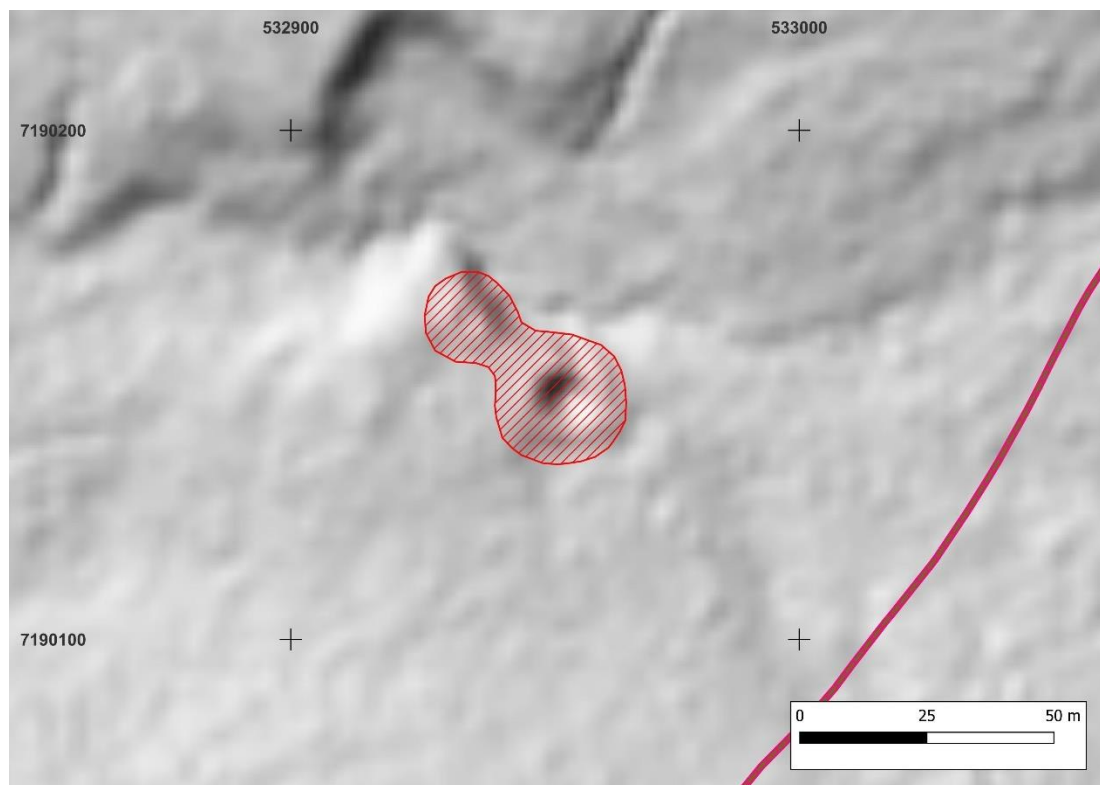

Kuva 2. Kohteen Hallakorpi pienempi (läntinen) tervahauta. Luoteeseen.

Kartta 8. Hallakorven kohdekartta.

Hankealueen raja on merkitty karttaan punaisella viivalla, jonka sisällä on vihreää katkoviivaa. Kohde on merkitty karttaan punaisella pisteellä ja numerolla 1. Alakohde on punaisella tähdellä. Ehdotettu muinaisjäännösalueen raja on punaisella vinorasterilla.

Kartta 9. Hallakorpi MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

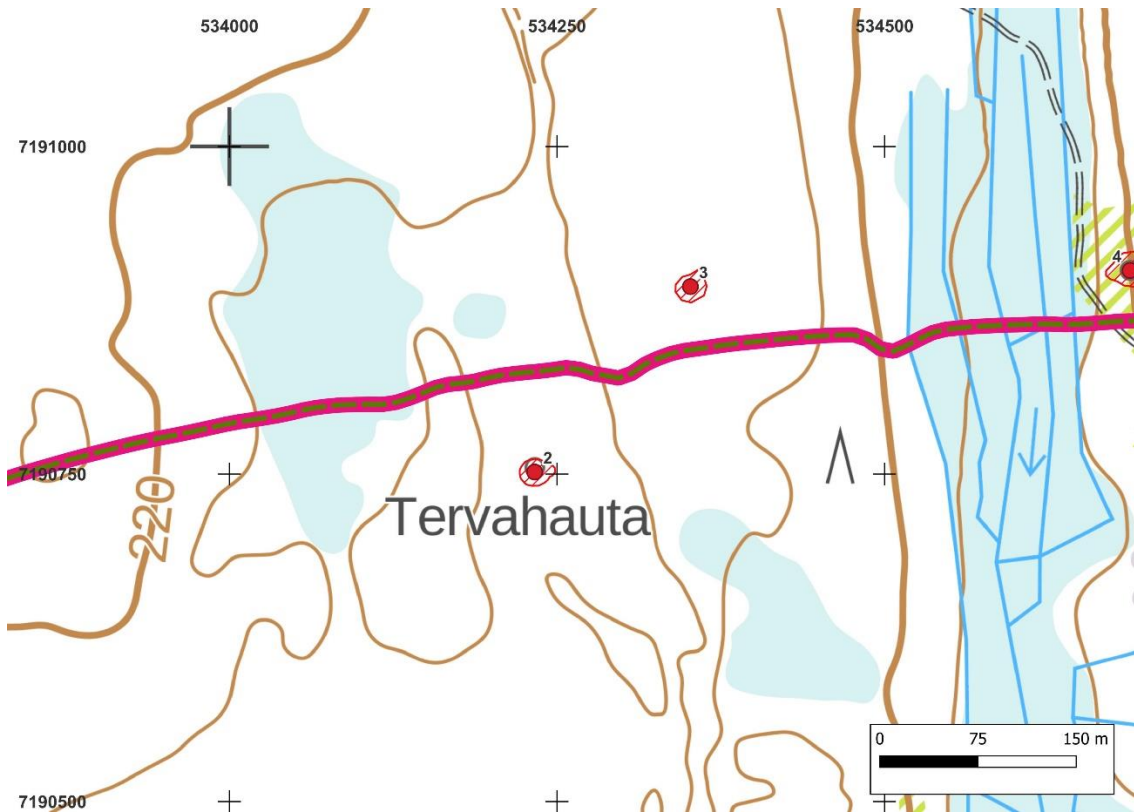
5.2. Roninkangas*

Nimi:	Roninkangas
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7190752 E 534233 z 212
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Roninkankaan kaakkoisosassa tiheässä mäntytaimikossa. Tervahaudan halkaisija on noin 13 m. Vallin leveys on noin 3 m. Haudan syvyys on noin 0,6 m pohjalta vallin yläreunaan mitattuna. Halssi suuntautuu koilliseen. Se on noin 5 m pitkä ja 2 m leveä. Tervahaudan päällä kasvaa mäntytaimikkoa. Tervahaudan vallissa on useita eläimen, mahdollisesti ketun, tekemiä kuoppia. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin hiilensekaista maata.

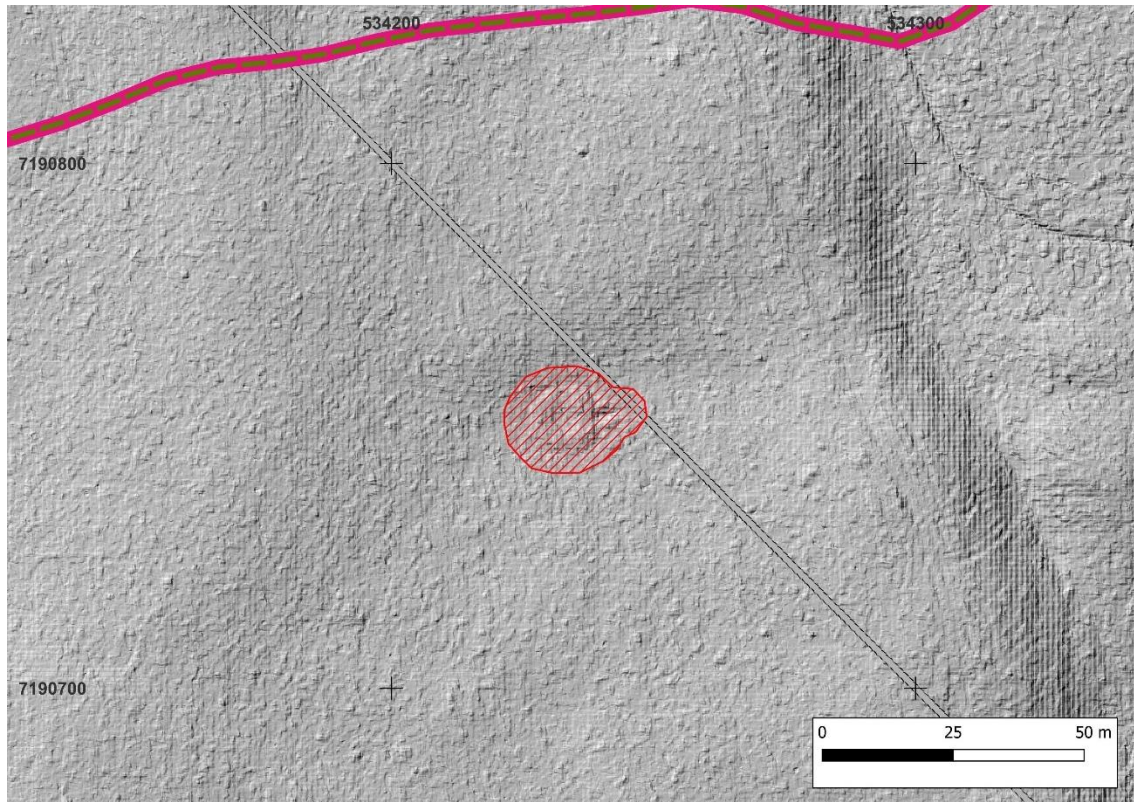

Kuva 3. Tervahaudan päällä kasvaa mäntytaimikkoa. Pohjoiseen.

Kartta 10. Roninkankaan ja Lomarämeen kohdekartta.

Roninkangas on merkitty karttaan punaisella pisteellä ja numerolla 2. Kohde Lomaräme on kartassa numerolla 3. Oikeassa reunassa näkyy myös numerolla 4 merkitty Mustavaara 1.

Kartta 11. Roninkangas MML:n viistovalvarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.3. Lomaräme*

Nimi:	Lomaräme
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7190893 E 534352 z 208
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

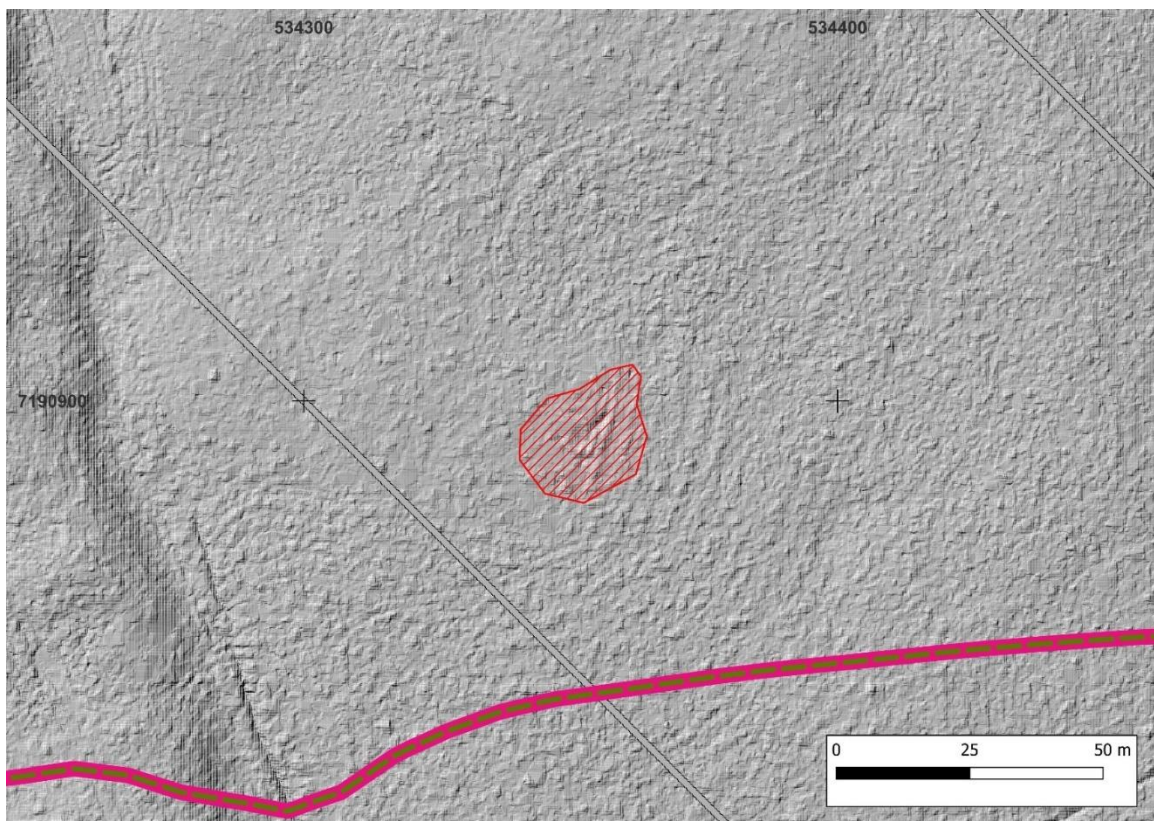
Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Lomaräme -nimisen ojitetun suon länsipuolella juuri aluerajauksen pohjoispuolella. Laakea tervahauta on pieni ja piirteiltään selkeä. Halkaisijaltaan tervahauta on vain noin 6 m ja syvyydeltään noin 70 cm. Tervahaudan vallit ovat leveydeltään 1 m ja korkeudeltaan 30 cm. Halssi suuntautuu koilliseen ja on kooltaan noin 1,5 x 5 x 0,5 m. Juoksutusura jatkuu halssista noin 6 m.

Tervahauta sijaitsee harvennetussa talousmetsässä melko aukealla paikalla. Tervahaudassa ja sen lähiympäristössä kasvaa jonkin verran nuoria puita, pääasiassa mäntyä. Tervahaudan itäpuolella kasvaa tiheä nuori taimikko. Alueen aluskasvillisuutta hallitsee sammal, varvut, kanerva sekä jäkälä. Jäkälää kasvaa erityisesti tervahaudan valleissa.

Lomarämeen kohdekartta on kohteen 5.2. *Roninkangas* yhteydessä (kartta 10.).

Kuva 4. Lomarämeen tervahauta. Etelään.

Kartta 12. Lomarämeen tervahauta MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.4. Mustavaara 1*

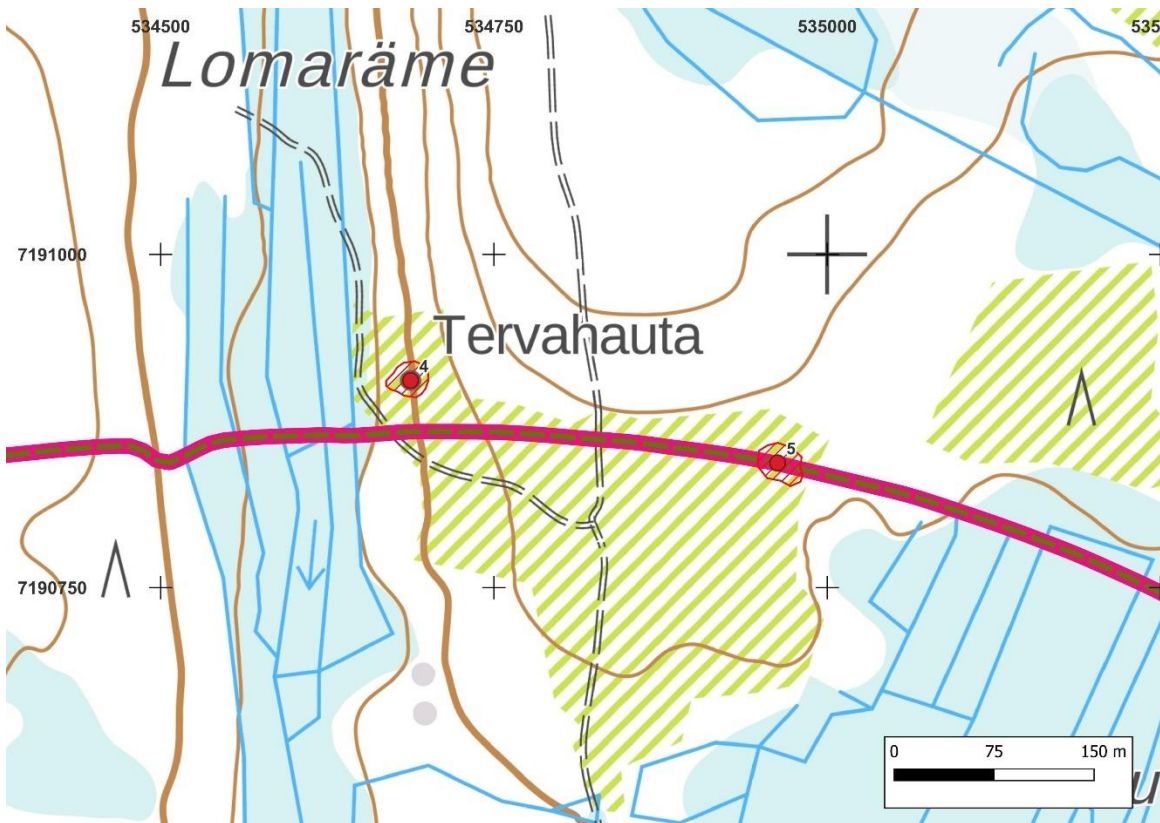
Nimi:	Mustavaara 1
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7190905 E 534687 z 200
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Mustavaaran eteläpuolella Lomaräme -nimiselle ojitetulle kosteikkoalueelle laskevassa rinteessä. Tervahauta sijaitsee avohakkuulla, mutta tervahaudan ympärille on jätetty katkaistut merkkipuut ja itse haudassa kasvaa jonkin verran katajaa. Muinaisjäännöksen ympäristön aluskasvillisuus koostuu heinästä, sammalesta ja varvuista. Mustavaara 1 sijaitsee 25 m hankealueen rajasta pohjoiseen.

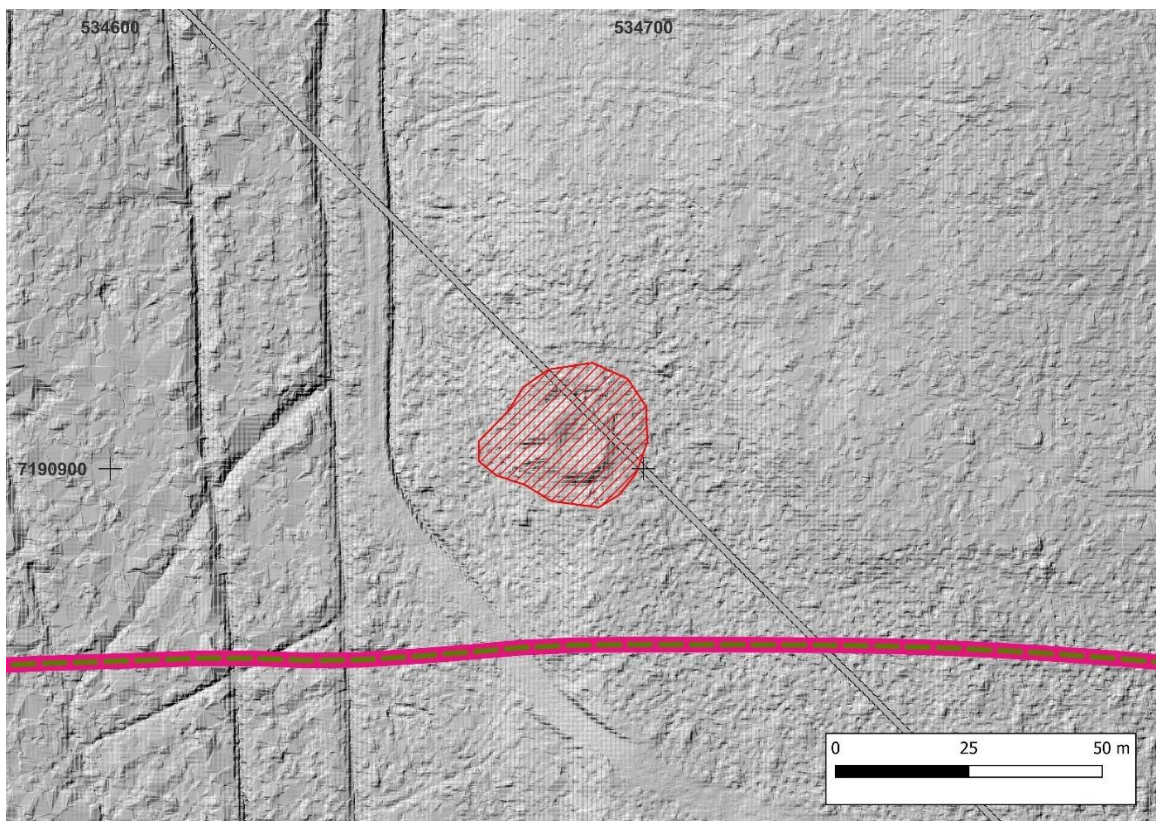
Tervahaudan halkaisija on 16 m ja sen syvyys vaihtelee 1,3–1,7 m välillä. Halssi antaa länsilounaaseen ja on kooltaan 2 x 4,5 x 1–1,5 m. Halssissa on noin 2 m leveät vallit. Halssissa ei ole näkyvää juoksutusuraa. Tervahaudan vallit ovat kooltaan 3,5–4 x 0,7–1,4 m ollen korkeammat länsipuolella. Vallit ovat osin kaivetut metsä- tai kaivinkoneella. Kaivukohdista erottuu hiiltä.

Kuva 5. Tervahaudan halssi. Itään.

Kartta 13. Kohteiden Mustavaara 1 ja 2 kohdekartta.
Mustavaara 1 on kartassa numerolla 4 ja Mustavaara 2 numerolla 5.

Kartta 14. Mustavaara 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.5. Mustavaara 2*

Nimi:	Mustavaara 2
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7190844 E 534963 z 208
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee hankealueen pohjoisosassa Mustavaaran eteläpuolella Niskansuo -nimiselle ojitetulle kosteikkoalueelle laskevassa loivassa rinteessä. Hankealueen raja kulkee Mustavaara 2:n keskeltä. Tervahauta sijaitsee avohakkuulla, mutta sen sisäpuolelle on jätetty katkaistu puu tervahaudan merkiksi. Tervahaudan sisäpuolella kasvaa jonkin verran nuorta puustoa, kuten katajaa. Muinaisjäännöksen ympäristön aluskasvillisuus muodostuu pääasiassa sammalesta, heinätupoista sekä varvuista.

Halkaisijaltaan Mustavaara 2 on 14 m ja syvyydeltään 1,2–1,5 m. Tervahaudan halssi suuntaa itäkaakkoon ja on kooltaan 3 x 2 x 1,5 m. Halssista jatkuu juoksutusura noin 5 m päähän. Vallit ovat 3 m leveät ja 0,5–1 m korkeat. Vallin koillispuolella on 5 x 3 x 1 m kokoinen hiilikasa. Tervahaudan valliin, sisäpuolelle ja sen välittömään läheisyyteen on tehty kaivurilla ainakin seitsemän pienehköä kauhan kokoista kuoppaa, josta paljastuu näkyville hiiltä. Tervahaudan vallit ovat muutoinkin osin tuhoutuneet tai huonossa kunnossa.

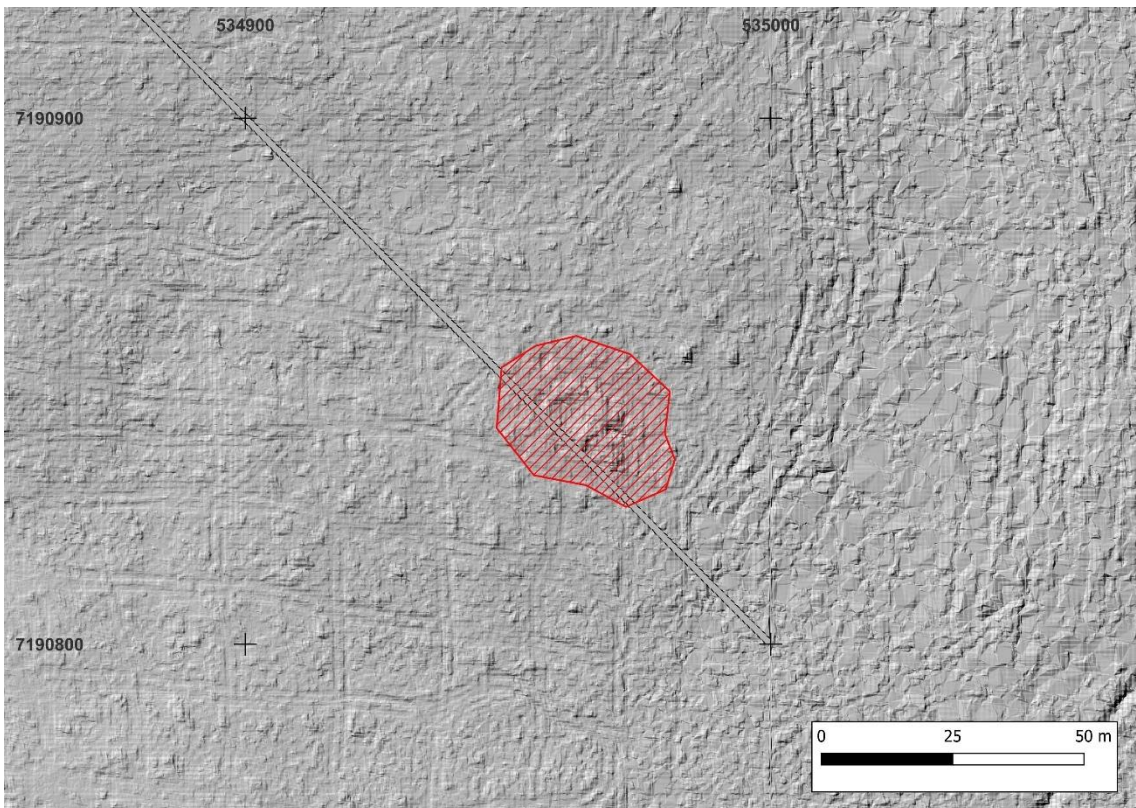
Mustavaara 1:n kohdekartta on kohteen 5.4. *Mustavaara 1* yhteydessä (kartta 13.).

Kuva 6. Kolme tervahaudan sisäpuolelle kaivinkoneella tehtyä pientä kuoppaa. Itäkoilliseen.

Kuva 7. Tervahauta sijaitsee avohakkuulla. Etelään.

Kartta 15. Mustavaara 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.6. Rytisuo 1*

Nimi:	Rytisuo 1
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7190682 E 535381 z 208
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee hankealueen pohjoisosassa Vaaranpään lounaispuolella Rytisuon ja Niskansuon välisellä kuivalla kankaalla. Hankealueen raja kulkee Rytisuo 1:n juoksutusuran läpi. Tervahauta sijaitsee nuorehkossa mäntyvoittoisessa talousmetsässä, jonka aluskasvillisuus muodostuu varvuista ja sammalesta. Tervahaudan sisäpuolella kasvaa muutama nuori mänty sekä kuusi. Valleissa ja halssissa kasvaa mäntyjä, kuusta, katajaa sekä koivuja.

Tervahauta on halkaisijaltaan noin 11 m ja syvyydeltään 70 cm. Sen vallit ovat leveydeltään 3 m ja korkeimmillaan 0,5 m häviten itään mennessä lähes olemattomaksi. Tervahaudan halssi antaa lounaaseen ja on kooltaan 1 x 3 x 1–1,5 m. Suon suuntaan laskeva juoksutusura on näkyvä noin 5 m matkalta.

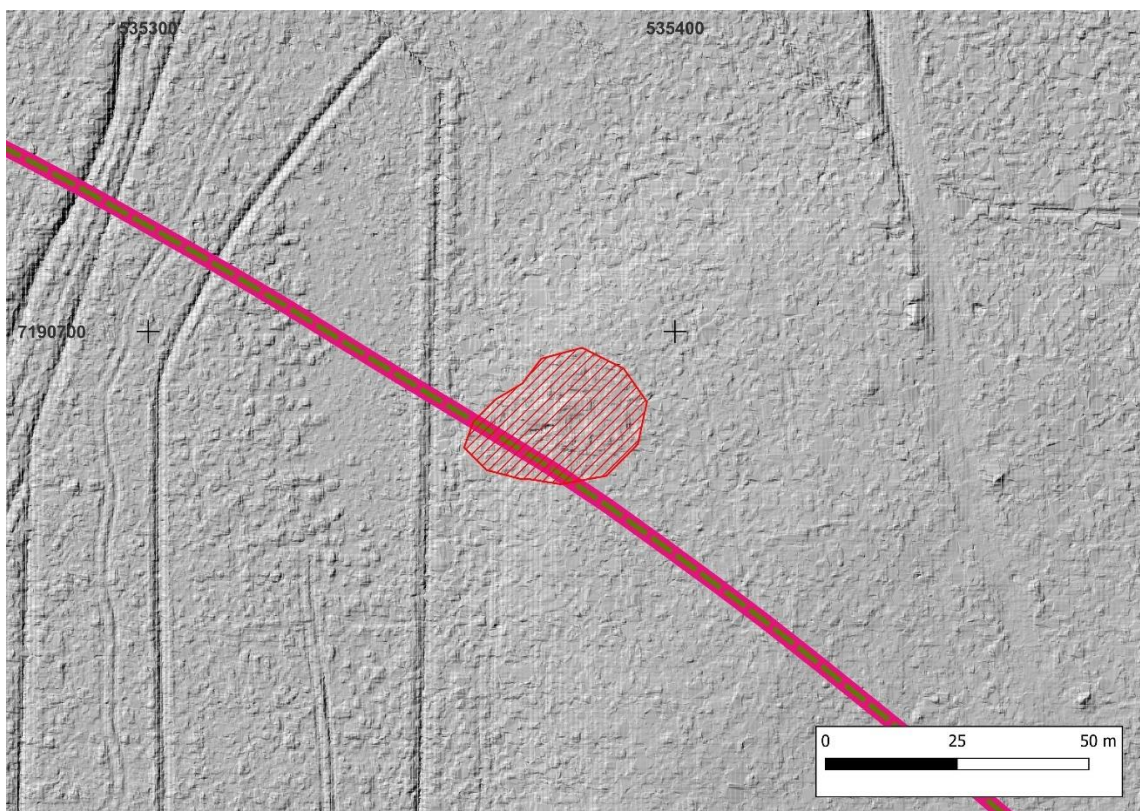

Kuva 8. Rytisuo 1 tervahauta. Länteen.

Kartta 16. Rytisuo 1 ja 2 kohdekartta.

Rytisuo 1 on merkitty karttaan numerolla 6 ja Rytisuo 2 numerolla 7. Kartan vasemmassa yläreunassa on merkitty kohde 5.5. Mustavaara 2 numerolla 5 ja kartan vasemmassa alakulmassa numerolla 8 kohde 5.8. Niskansuo 1.

Kartta 17. Rytisuo 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.7. Rytisuo 2*

Nimi:	Rytisuo 2
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7190473 E 535457 z 205
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

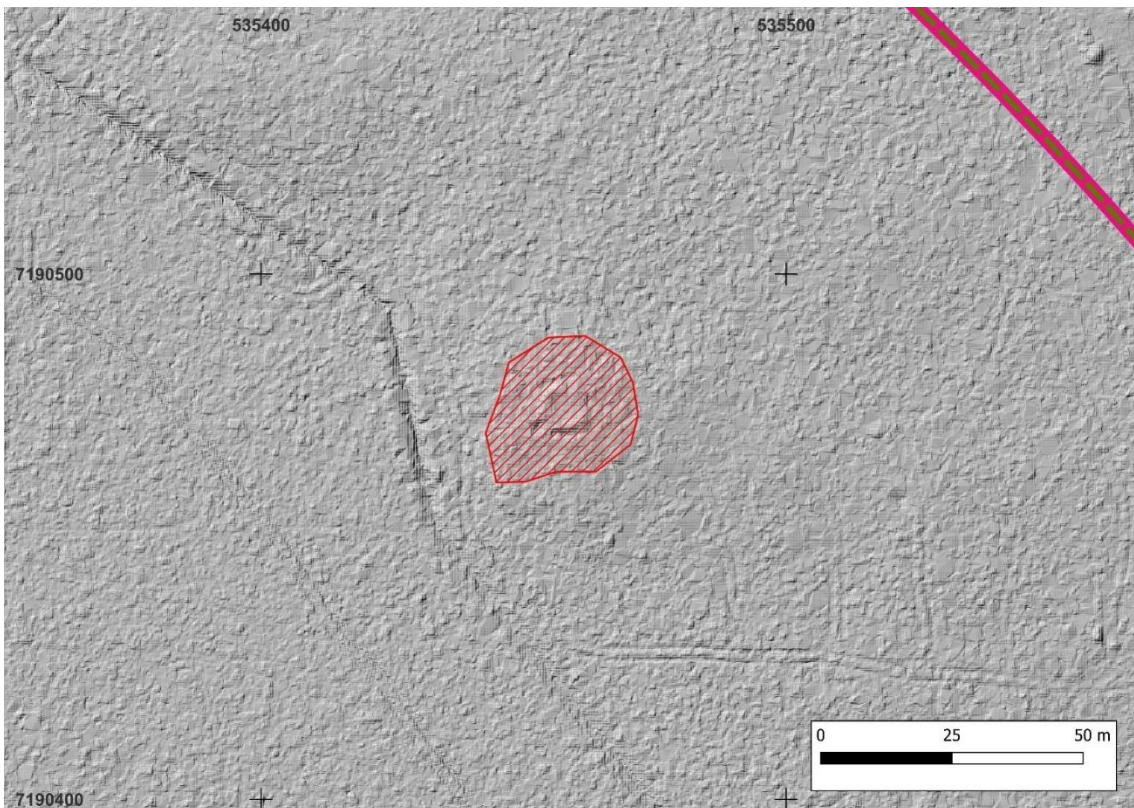
Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee hankealueen koillisosassa Vaaranpään lounaispuolella Rytisuon ja Niskansuon välissä olevalla kuivalla metsäsaarekkeella noin 200 m kaakkoon kohteesta Rytisuo 1. Ympäristössä ja tervahaudan sisäpuolella kasvaa nuorehkoa sekametsää ja muutama iäkkäämpi kuusi. Aluskasvillisuus muodostuu lähinnä varvuista sekä sammalesta.

Rytisuo 2 on halkaisijaltaan 11 m ja syvyydeltään 0,5 m. Tervahaudan halssisuuntaa lounaaseen ja on kooltaan 3 x 1,5 x 1–1,5 m. Juoksutusura jatkaa näkyvänä noin 4 m. Rytisuo 2:n vallit ovat leveydeltään 3 m ja korkeudeltaan 0,4–0,8 m välissä. Vallissa on jonkin verran kuoppia. Tervahaudan ympärillä on useita moderneja kuoppia ja metsätyökoneen jälkiä.

Rytisuo 2:n kohdekartta on kohteen 5.6. Rytisuo 1:n yhteydessä (kartta 16.).

Kuva 9. Rytisuo 2:n tervahauta. Pohjoiseen.

Kartta 18. Rytisuo 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.8. Niskansuo 1*

Nimi:	Niskansuo 1
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7190313 E 534991 z 206
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee hankealueen koillisosassa Niskansuon eteläpuolella olevalla kuivalla talousmetsäkankaalla. Tervahaudan ympäristö on harvennettua talousmetsää. Tervahaudan sisällä ja valleissa kasvaa jonkin verran puustoa. Alueen aluskasvillisuus muodostuu pääasiassa sammalesta sekä varvuista.

Halkaisijaltaan Niskansuo 1 on 21 m ja syvyydeltään 1,5 m. Halssi antaa luoteeseen ja on kooltaan 4 x 2,5 x 1,5–2 m. Tervahaudan vallit ovat leveydeltään 4–5,5 m ollen leveämmät halssin päässä. Paikoin vallit näyttäisivät olevan tuplavallit, mutta on mahdollista, että vaikutelma syntyy valliin kaivetuista kuopista. Vallien korkeus vaihtelee 0,5 ja 1,5 m välillä ollen korkeammalla halssiin päässä. Tervahaudan vallin kaakkoispuolella suoraan kiinni vallissa on 2 x 2 x 0,7 m kokoinen hiilikasa.

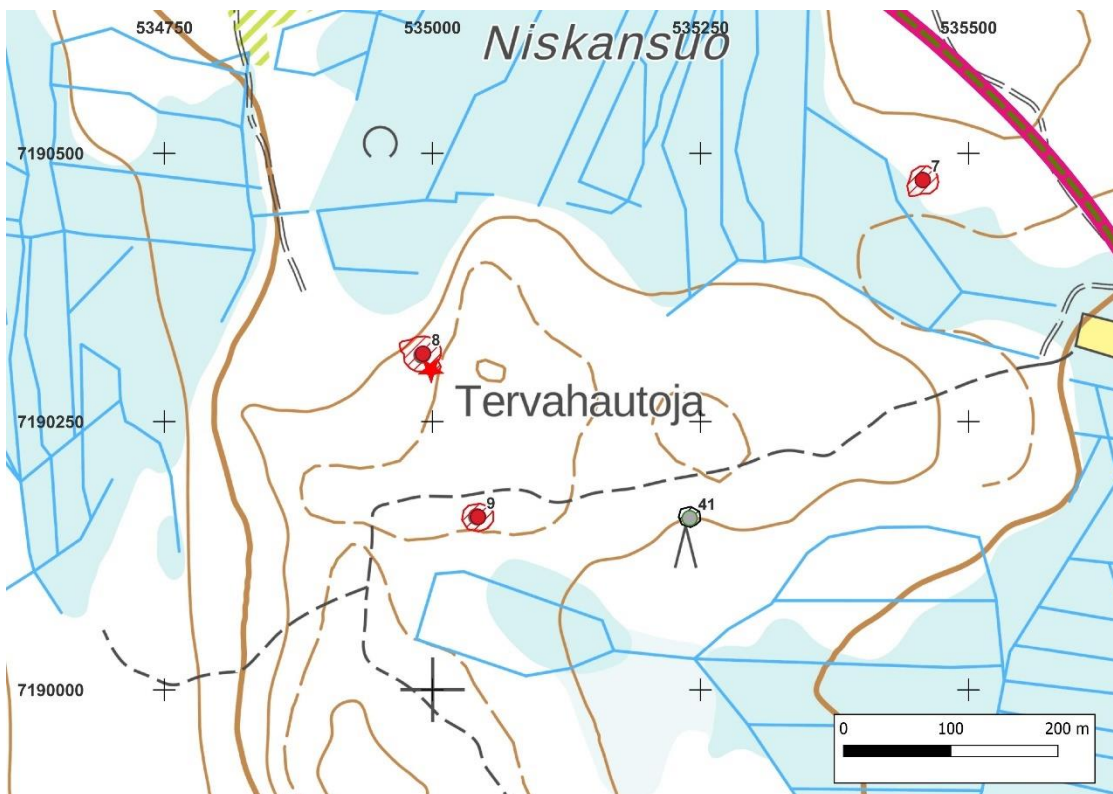
Alakohde:

Koordinaatit:	N 7190298 E 534999 z 207
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Tervahaudan itä- ja kaakkoispuolella on useita pienempiä epäsäännöllisiä ja oletettavasti metsänhoitoon liittyviä moderneja kuoppia, mutta lisäksi yksi neliön muotoinen 4 x 4 x 0,3 m kokoinen painanne, joka on mahdollisesti tervapirtin tai vastaavan pohja.

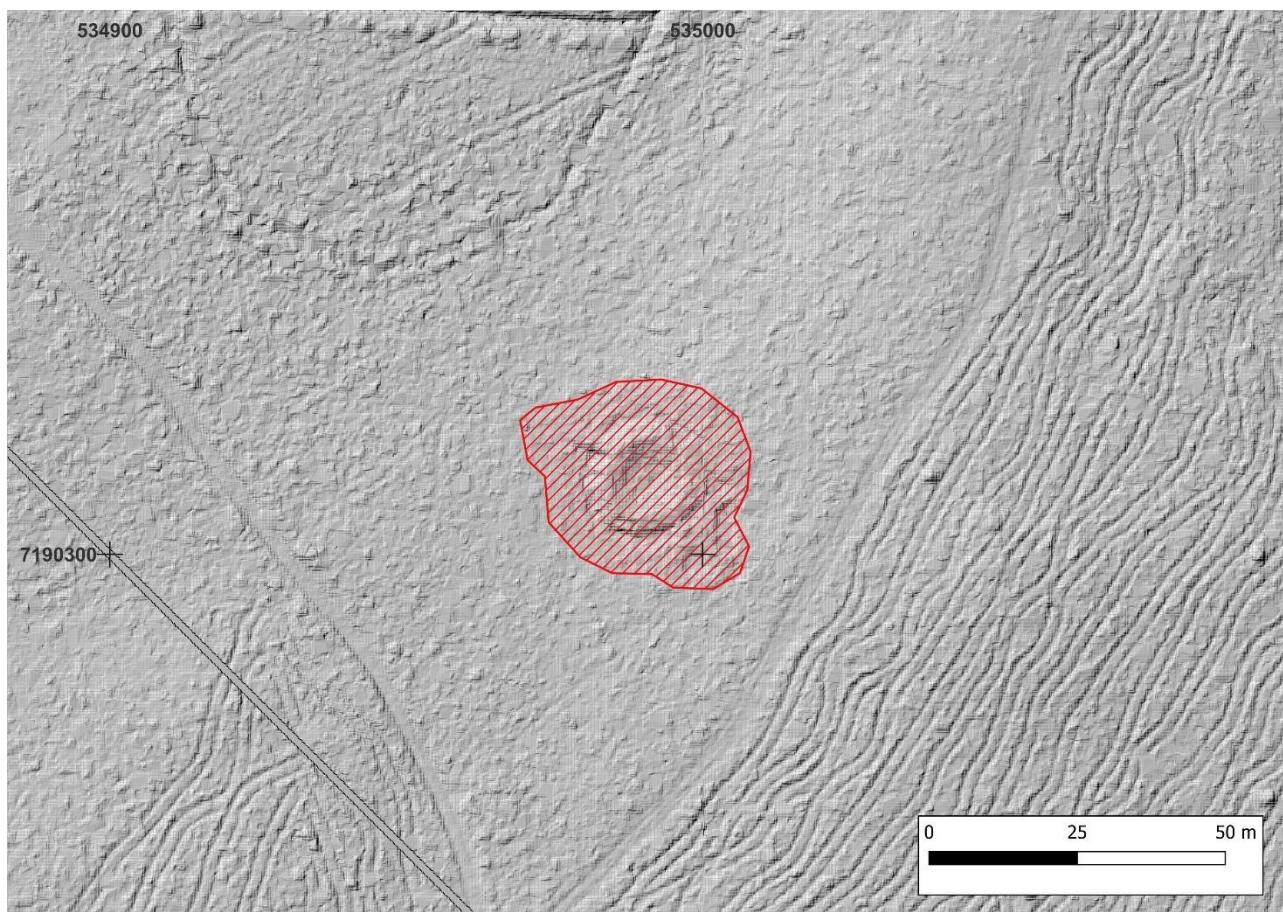

Kuva 10. Niskansuo 1:n tervahauta ja sen halssi. Kaakkoon.

Kartta 19. Kohteiden Niskansuo 1, 2 ja 5 kohdekartta.

Niskansuo 1 on merkitty karttaan numerolla 8 ja sen alakohde on merkitty punaisella tähdellä. Niskansuo 2 on kartassa numerolla 9 ja Niskansuo 5 numerolla 41. Oikeassa yläkulmassa Näkyy myös kohde Rytisuo 2 numerolla 7.

Kartta 20. Niskansuo 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.9. Niskansuo 2*

Nimi:	Niskansuo 2
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7190298 E 534999 z 208
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

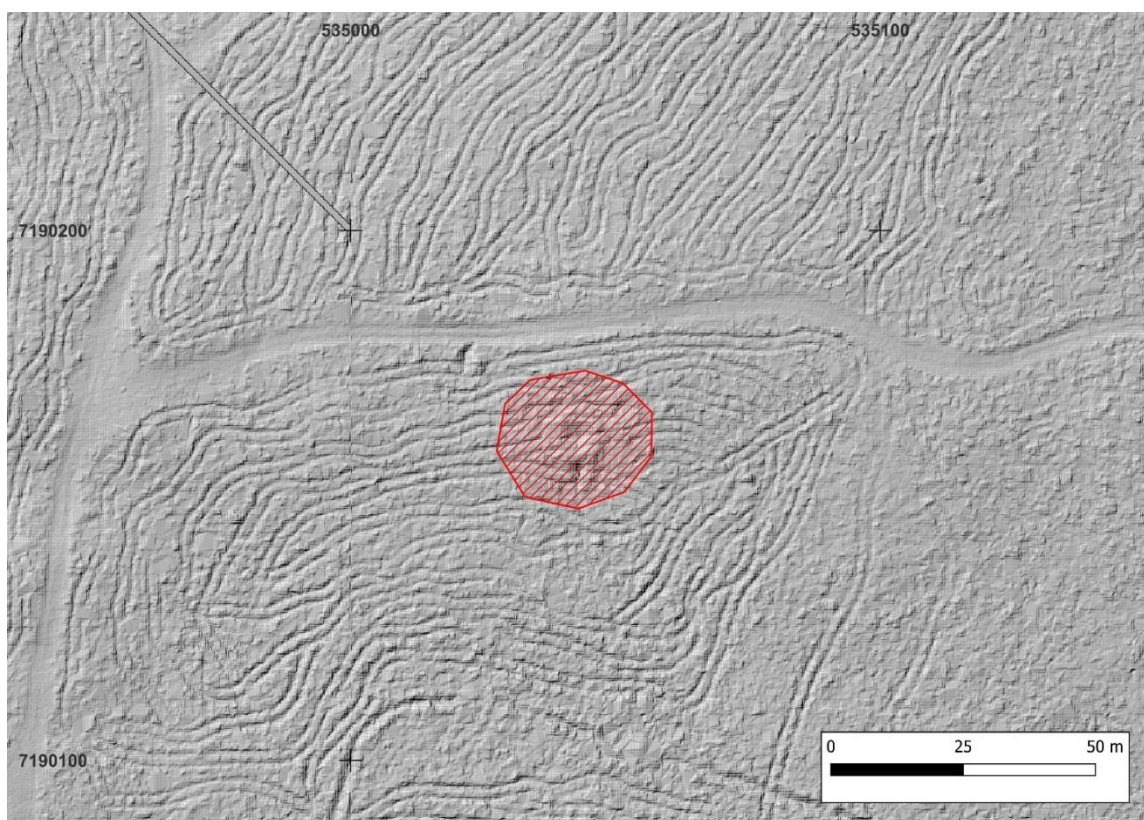
Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee hankealueen koillisosassa Niskansuon eteläpuolella olevalla kuivalla kankaalla noin 150 m eteläkaakkoon Niskansuo 1:stä. Tervahaudan ympäristö on hakattu ja äestetty, jonka yhteydessä myös tervahauta on pahoin vaurioitunut. Äestysurat/metsäkoneen jäljet kulkevat tervahaudan keskeltä ja myös pohjoisosan vallien yli. Tervahaudassa kasvaa nuoria taimia. Alueen aluskasvillisuutena on sammalta ja varpuja.

Niskansuo 2 on halkaisijaltaan 12 m ja syvyydeltään 1,3 m. Sen vallit ovat kooltaan 3 x 0,7 m. Tervahaudan halssi on etelään ja kooltaan 2 x 2,5 x 1,5 m. Juoksutusuraa on hankala havaita äestyksen vuoksi.

Niskansuo 2:n kohdekartta on kohteen 5.8. *Niskansuo 1* yhteydessä (kartta 19.)

Kuva 11. Tervahauta on pahoin kärsinyt hakkuuseen liittyvässä äestyksessä. Lounaaseen.

Kartta 21. Niskansuo 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste). Kuten kartassakin näkyy, on kohteen yli ajettu useasta kohdasta.

5.10. Jalka-aho 1*

Nimi:	Jalka-aho 1
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7188860 E 535235 z 206
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Jalka-ahon eteläpäässä Pyöreäsuon ja Saukonpuron välissä sijaitsee kahden tervahaudan kokonaisuus. Tervahautojen ympäristö on tiheän keski-ikäisen sekametsän peittämää, joten haudoista ei saanut kunnollista kuvaa, vaikka niiden muodot olivatkin erittäin selkeitä. Aluskasvillisuutena on pääasiassa sammalta sekä varpuja.

Isompi tervahauta on kooltaan 17 x 1,3–1,5 m. Sen vallit ovat 3,5–4 m leveät ja 1,5 m korkeat. Halssi on lounaaseen ja kooltaan 3 x 2 x 1,5 m. Halssin ympärillä on 1,5 m leveät ja 0,5 m korkeat vallit. Juoksutusura jatkuu näkyvänä noin 8 m päähän.

Tervahautojen ympärillä on jonkin verran metsänhoitoon liittyvää toimintaa ja maa on niiltä osin muokatun näköistä. Tarkastuksessa havaittiin myös tervahautojen välissä, niiden itäpuolella, vallissa kiinni oleva kumpare, joka oli hyvin samankaltainen kuin hiilikasat osassa myöhemmin tarkastetuista tervahautoista. Kumpare erottuu 5 p lidarista, mutta sitä ei kuitenkaan dokumentoitu valokuvoin, eikä siihen tehty kairausta/koepistoa. Viistovalovarjosteen perusteella kumpare on kooltaan noin 6,5 x 3,5 m ja korkeutta sillä on ulkomuistin perusteella noin 1 m.

Alakohde:

Koordinaatit:	N 7188872 E 535231 z 206
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

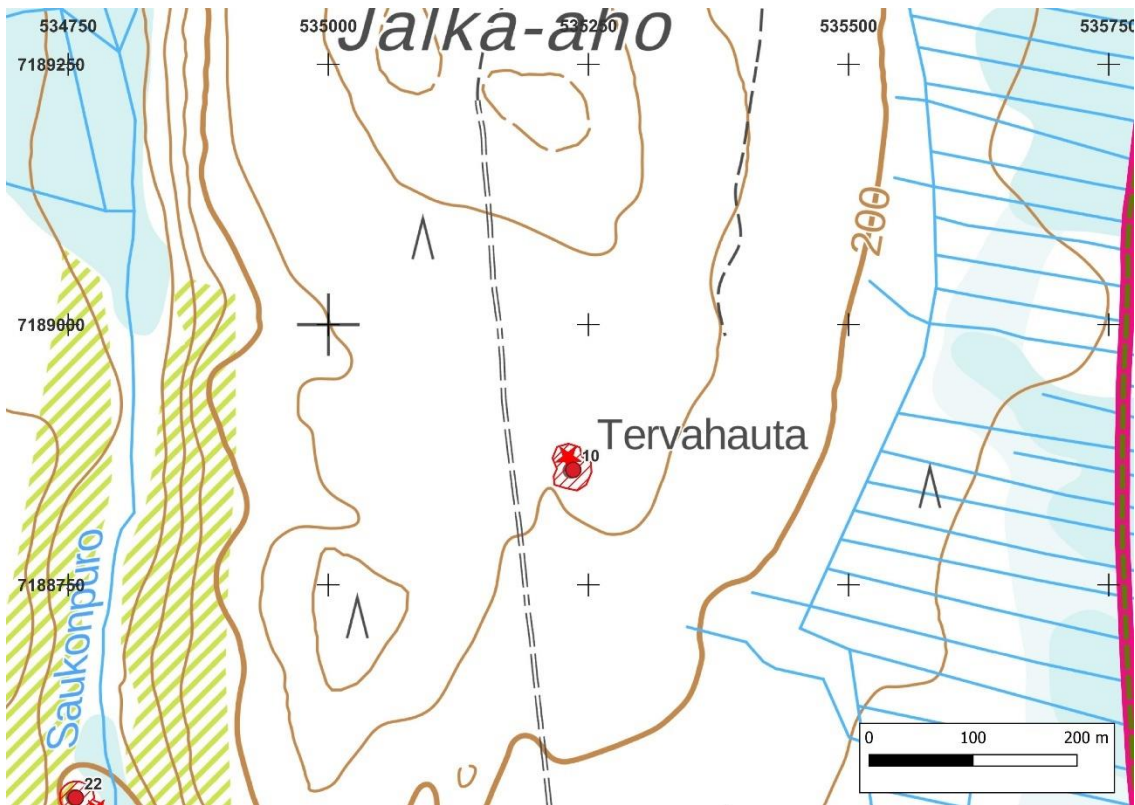
Jalka-aho 1:n pääkohteen tervahaudan vallissa on kiinni toinen, kooltaan huomattavasti pienempi, tervahauta. Halkaisijaltaan tervahauta on 8–9 m ja se on 40 cm syvä. Vallit ovat leveydeltään 2 m ja korkeutta niillä on 0,4–0,8 m. Halssi on länteen ja kooltaan 2 x 3,5 x 1 m. Halssi on osin kivetty sekä ketunkolo.

Kuva 12. Jalka-aho 1:n suurempi tervahauta. Etelään.

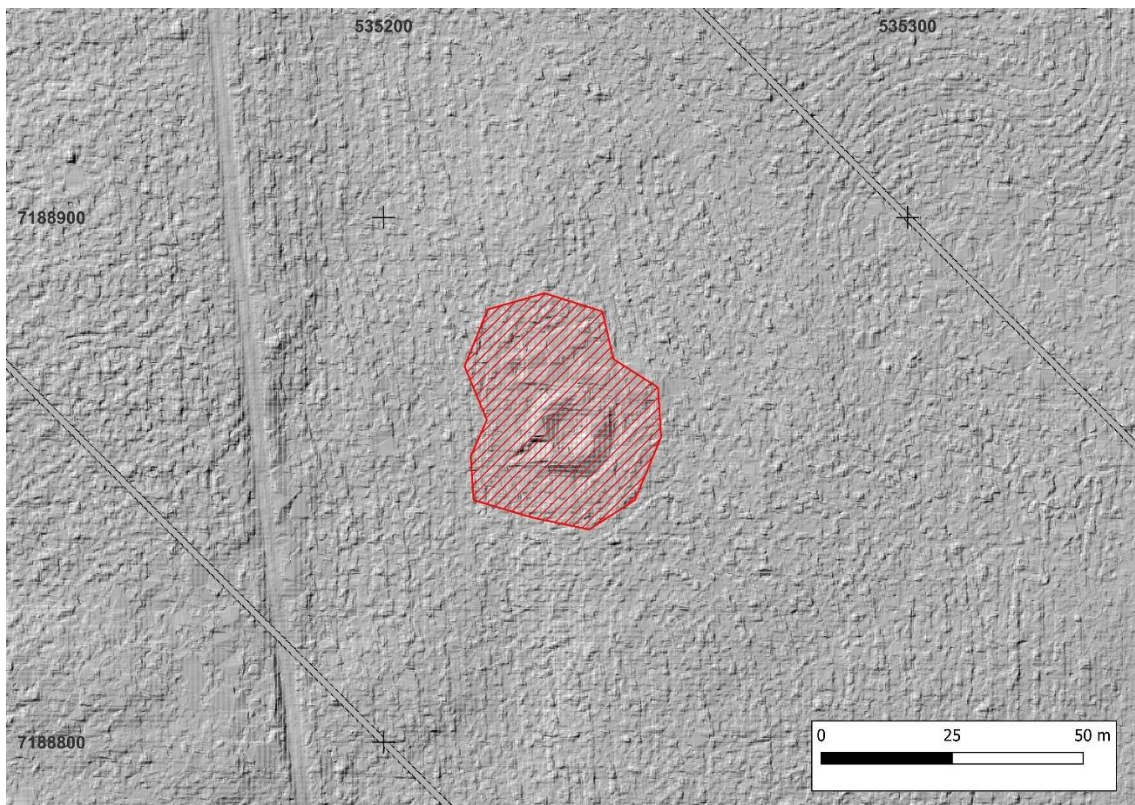

Kuva 13. Jalka-aho 1:n alakohteen halssi on osin kivetty ja siinä on keskellä ketunkolo. Itään.

Kartta 22. Jalka-aho 1:n kohdekartta.

Kohde on merkitty karttaan punaisella pisteellä ja numerolla 10. Jalka-aho 1:n alakohde on kartassa punaisella tähdellä. Kartan vasemmassa alareunassa näkyy numerolla 22 merkitty Saukkopuro 2.

Kartta 23. Jalka-aho 1 MML:n viistövalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.11. Jalka-aho 2*

Nimi:	Jalka-aho 2
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7189661 E 535208 z 210
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Jalka-ahon pohjoisosassa Peurosuon ja Härmänsuon välisellä kuivalla kankaalla sijaitsee tervahauta sekä mahdollisesti siihen liittyvä painanne. Tervahaudan ympäristö on nuorta tai keski-ikäistä, hiljattain harvennettua, talousmetsää. Aluskasvillisuus muodostuu sammalesta ja varvuista.

Halkaisijaltaan tervahauta on 15–17 m ja se on hieman epäsymmetrinen. Syvyyttä Jalka-aho 2:n tervahaudalla on 1,5 m. Tervahaudan halssi on pohjoiskoilliseen ja kooltaan 3 x 4 x 2 m. Halssissa on lisäksi noin 2 m leveät ja 70 cm korkeat vallit. Juoksutusura jatkuu näkyvänä melkein 20 m päähän. Tervahaudan vallit ovat jyrkät ja leveydeltään noin 3,5 m. Korkeutta valleilla on 1,4 m. Tervahauta on merkitty maastoon punaisilla nauhoilla puissa/kepeissä.

Alakohde:

Koordinaatit:	N 7189649 E 535215 z 210
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

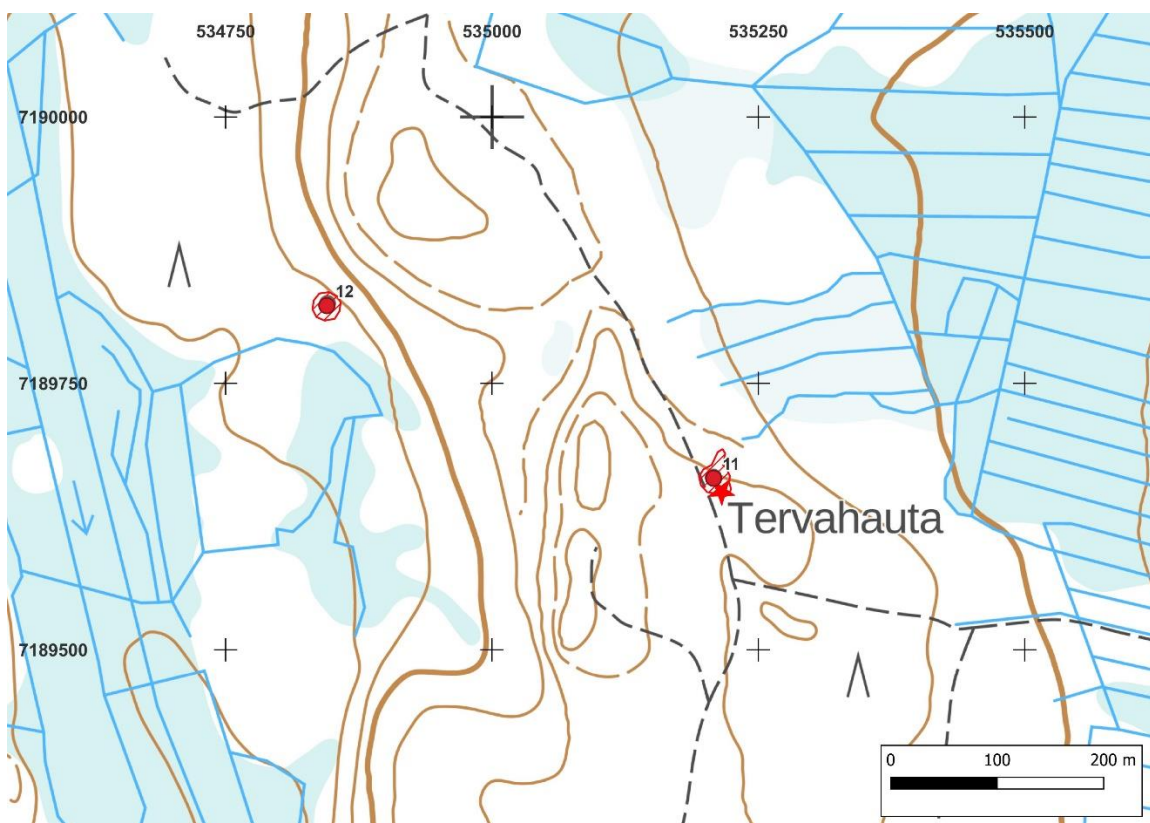
Jalka-aho 2:n kaakkoispuolella on monikulmion muotoinen 30 cm syvä symmetrinen painanne. Painanteen kaakkois- ja lounaispuolen sivut ovat noin 5 m pitkiä, kun taas koillis- ja luoteispuolen päät ovat 3 m mittaisia. Lyhyemmät sivut ovat 2 m pituisia. Kyse on mahdollisesti tervapirtin painanteesta.

Kuva 14. Jalka-aho 2:n tervahauta. Koilliseen.

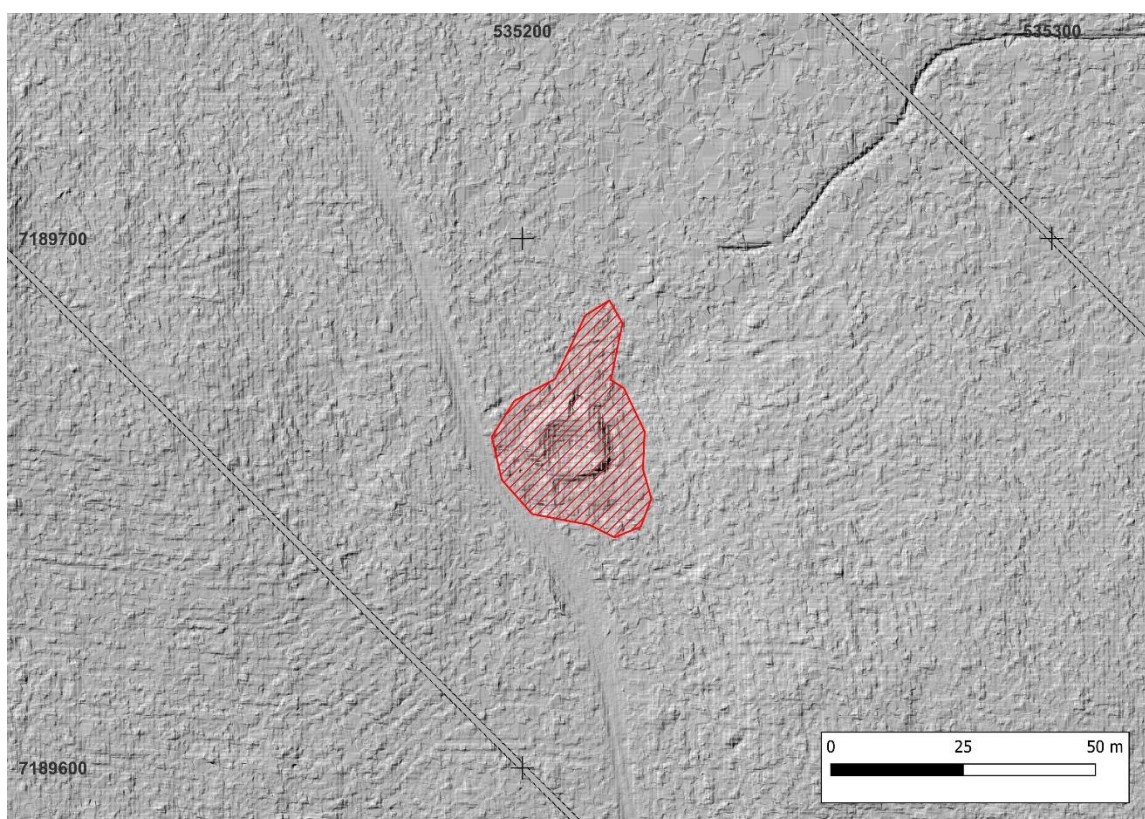

Kuva 15. Tervahaudan yhteydessä oleva painanne. Lounaaseen.

Kartta 24. Jalka-aho 2:n ja Jalka-aho 3:n kohdekartta.

Jalka-aho 2 on kartassa numerolla 11 ja jalka-aho 3 numerolla 12. Alakohde on merkitty punaisella tähdellä.

Kartta 25. Jalka-aho 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.12. Jalka-aho 3*

Nimi:	Jalka-aho 3
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7189823 E 534845 z 195
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Jalka-ahon lounaaseen laskevassa alarinteessä.

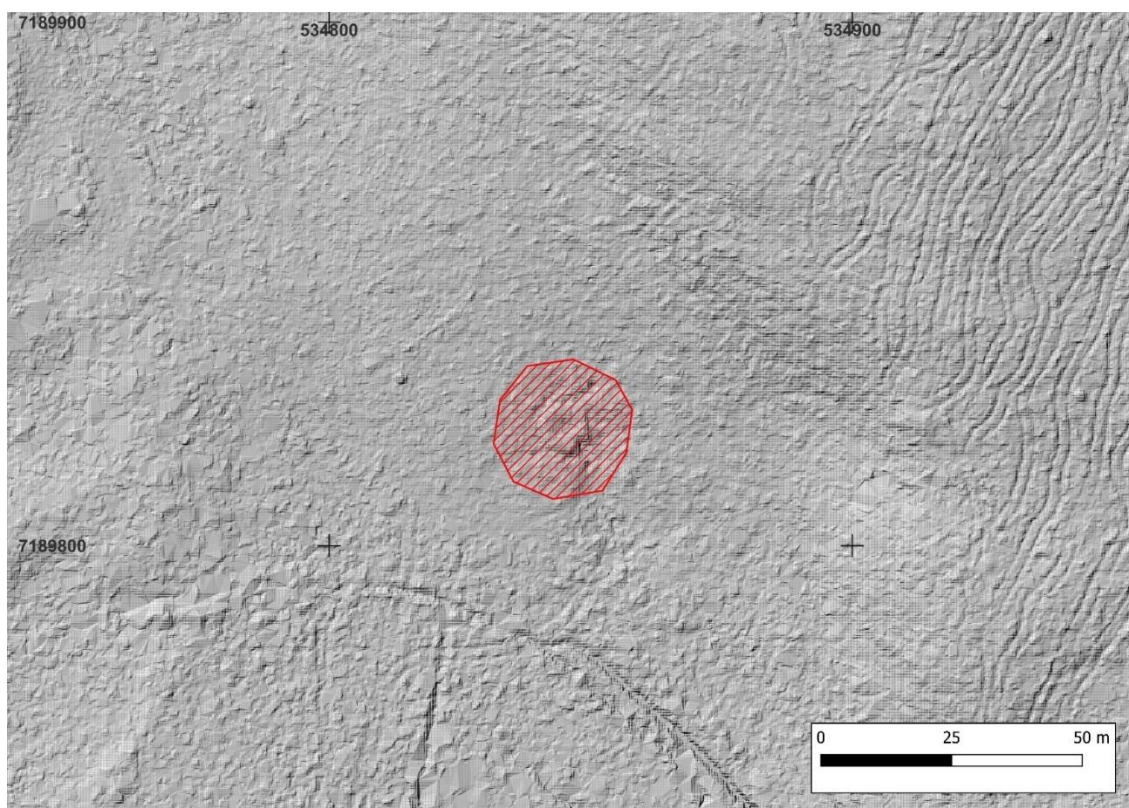
Ympäristö on harvennettua talousmetsää ja sen aluskasvillisuutena on sammalta, varpuja, kanervaa sekä hieman jäkälää.

Tervahaudan halkaisija on 10 m ja sillä on syvyyttä 60 cm. Tervahaudan halssi osoittaa kaakkoon kohti 30 m päässä olevaa suota ja on kooltaan 2 x 2,5 x 0,5–1,5 m. Halssista ei lähde erottuvaa juoksutusuraa. Tervahaudan vallit ovat leveydeltään 2 m ja korkeudeltaan 0,2–1 m. Noin 7 m tervahaudasta pohjoiseen on moderni metsäkäyttöön liittyvä kuoppa.

Jalka-aho 3:n kohdekartta on kohteen 5.11. *Jalka-aho 2* yhteydessä (kartta 24.).

Kuva 16. Tervahauta sijaitsee Jalka-ahon alarinteessä. Luoteeseen.

Kartta 26. Jalka-aho 3 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.13. Härmänsuo 1*

Nimi:	Härmänsuo 1
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7189773 E 534480 z 193
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee ojitetun Härmänsuon itäpuolella olevan kapean metsäkankaan pohjoisrinteessä Saukonpuron länsipuolella. Maljamaisen tervahaudan halkaisija on noin 14 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna ylärinteessä noin 1 m ja alarinteessä noin 0,8 m. Tervahaudan vallin leveys on noin 3 m. Vallin korkeus ylärinteessä on noin 0,8 m ja alarinteessä noin 1,2 m. Halssi suuntautuu koilliseen loivaan alarinteeseen kohti ojaa. Halssin pituus on noin 6 m ja leveyttä kaivannolla on noin 0,5 m. Tervahautaa kiertää pistemäinen kaivanto. Tervahaudan pohjasta otetusta lapionpistosta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan vallin päällä kasvaa katajaa ja tukevahkoa sekametsää. Tervahaudan ympäristö on vahvasti metsäkoneen muokkaamaa. Tervahaudan itä- ja etelävalli ovat vahingoittuneet äestysten yhteydessä. Tervahaudan yli on ajettu useaan kertaan metsäkoneella. Siksi tervahautaa on vaikea erottaa ympäristöstään.

Alakohde:

Koordinaatit:	N 7189774 E 534466 z 193
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

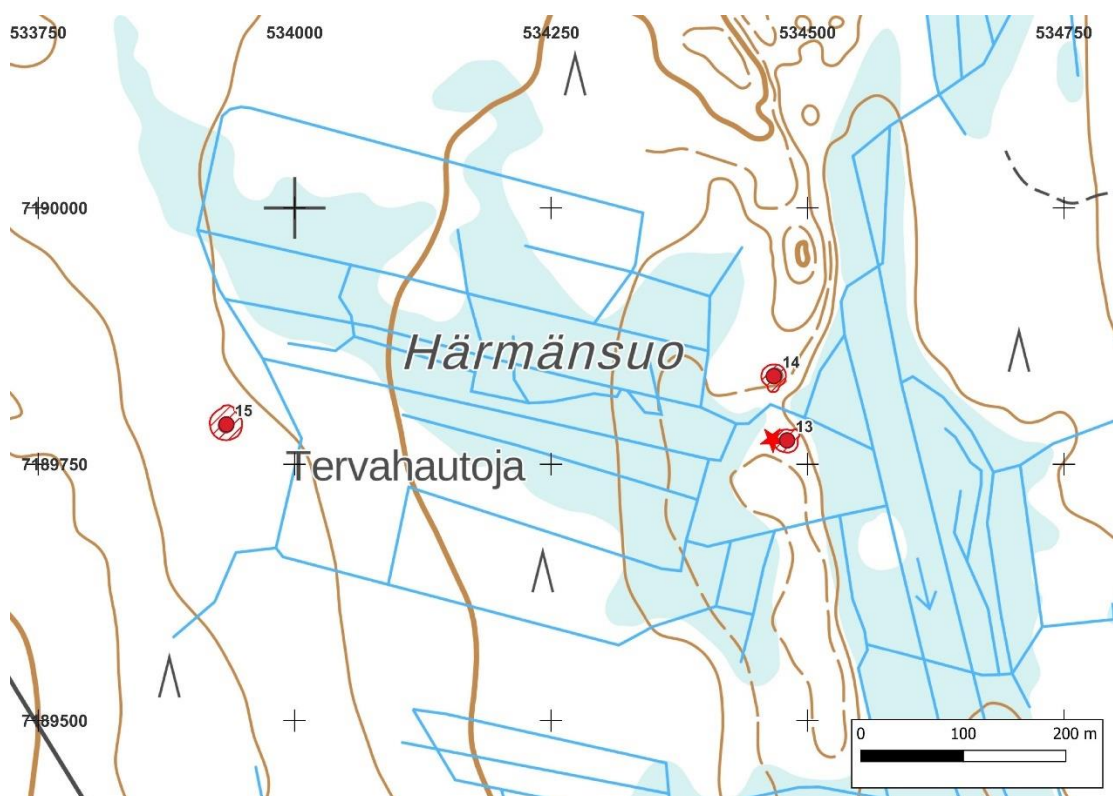
Tervahaudan vallista noin 6 m länteen havaittiin mahdollinen tervapirtin pohja, jonka koko on noin 1,5 x 1,5 m. Sen ympärillä on noin 0,5 m leveä ja 1 m korkea maavalli.

Kuva 17. Tervahautaa halkovat useat metsäkoneen jättämät jäljet. Kenttälapio on pystyssä tervahaudan pohjalla. Koilliseen.

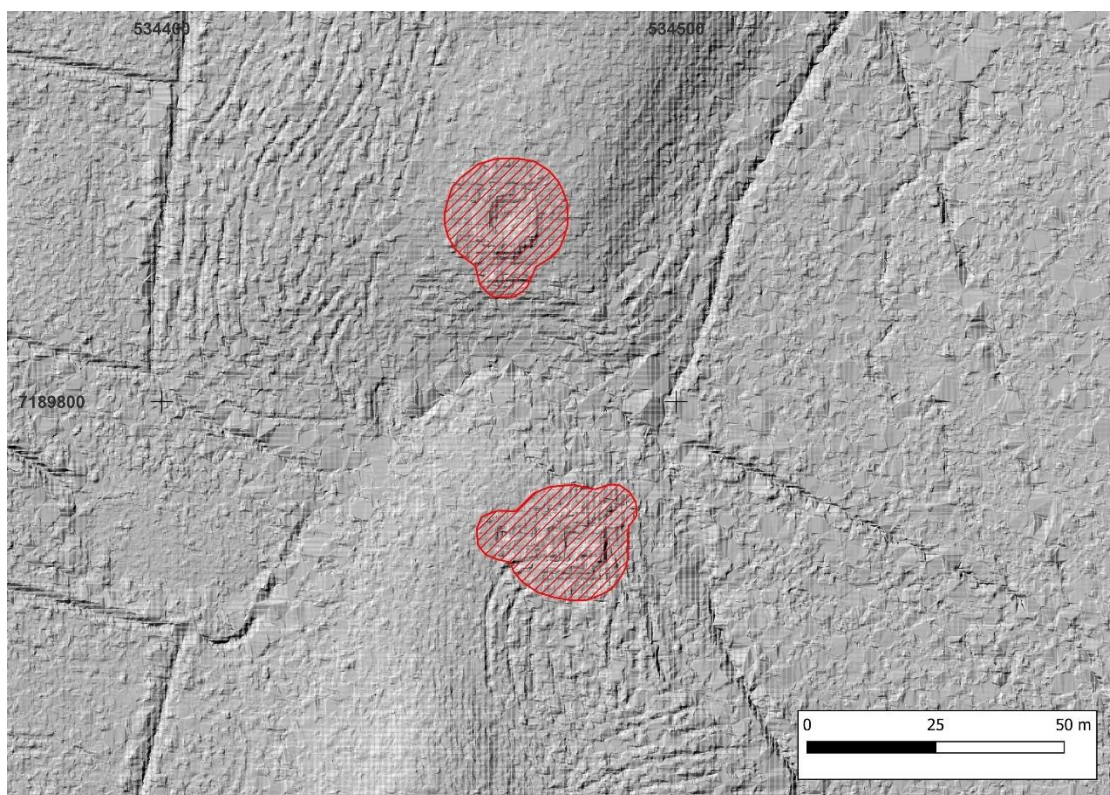

Kuva 18. Kaivanto voi olla tervakämpän pohja. Kenttälapio osoittaa kaivannon keskikohtaa. Länteen.

Kartta 27. Kohteiden Härmänsuo 1, 2 ja 3 kohdekartta.

Kohteet on merkitty karttaan punaisilla pisteillä sekä kohdenumeroin. Härmänsuo 1 on kartassa numerolla 13 ja sen alakohde punaisella tähdellä. Härmänsuo 2 numerolla 14 ja Härmänsuo 3 numerolla 15.

Kartta 28. Härmänsuo 1 ja 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

Härmänsuo 1 ja sen alakohde ovat kartassa alempana ja Härmänsuo 2 taas on ylempi kohde.

5.14. Härmänsuo 2*

Nimi:	Härmänsuo 2
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7189836 E 534467 z 198
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Peruskartalle merkitty tervahauta sijaitsee ojitetun Härmänsuon itäpuolella olevan kapean metsäkankaan etelärinteessä Saukonpuron länsipuolella. Maljamaisen tervahaudan halkaisija on noin 14 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1 m. Tervahaudan vallin leveys on noin 3 m. Vallin korkeus ylärinteessä on korkeimmillaan 0,2 m ja alarinteessä noin 1,2 m. Halssi suuntautuu etelään. Halssiaukko laskee etelään loivaan alarinteeseen kohti ojaa. Halssin pituus on noin 5 m ja leveyttä juoksutusuralla on noin 1,2 m. Tervahautaa kiertää pistemäinen kaivanto. Tervahaudan pohjasta otetusta lapionpistosta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan vallin päällä kasvaa katajaa ja tukevaa mäntymetsää. Vallin päällä ja osittain myös tervahaudan pohjalla kasvaa nuorta lehtimetsää.

Härmänsuo 2:n kartat ovat kohteen 5.13. Härmänsuo 1 yhteydessä (kartta 27. ja 28.).

Kuva 19. Matala tervahauta ei erotu kovin selkeästi ympäristöstään. Kenttälapio on pystyssä tervahaudan pohjalla. Kaakkoon.

5.15. Härmänsuo 3*

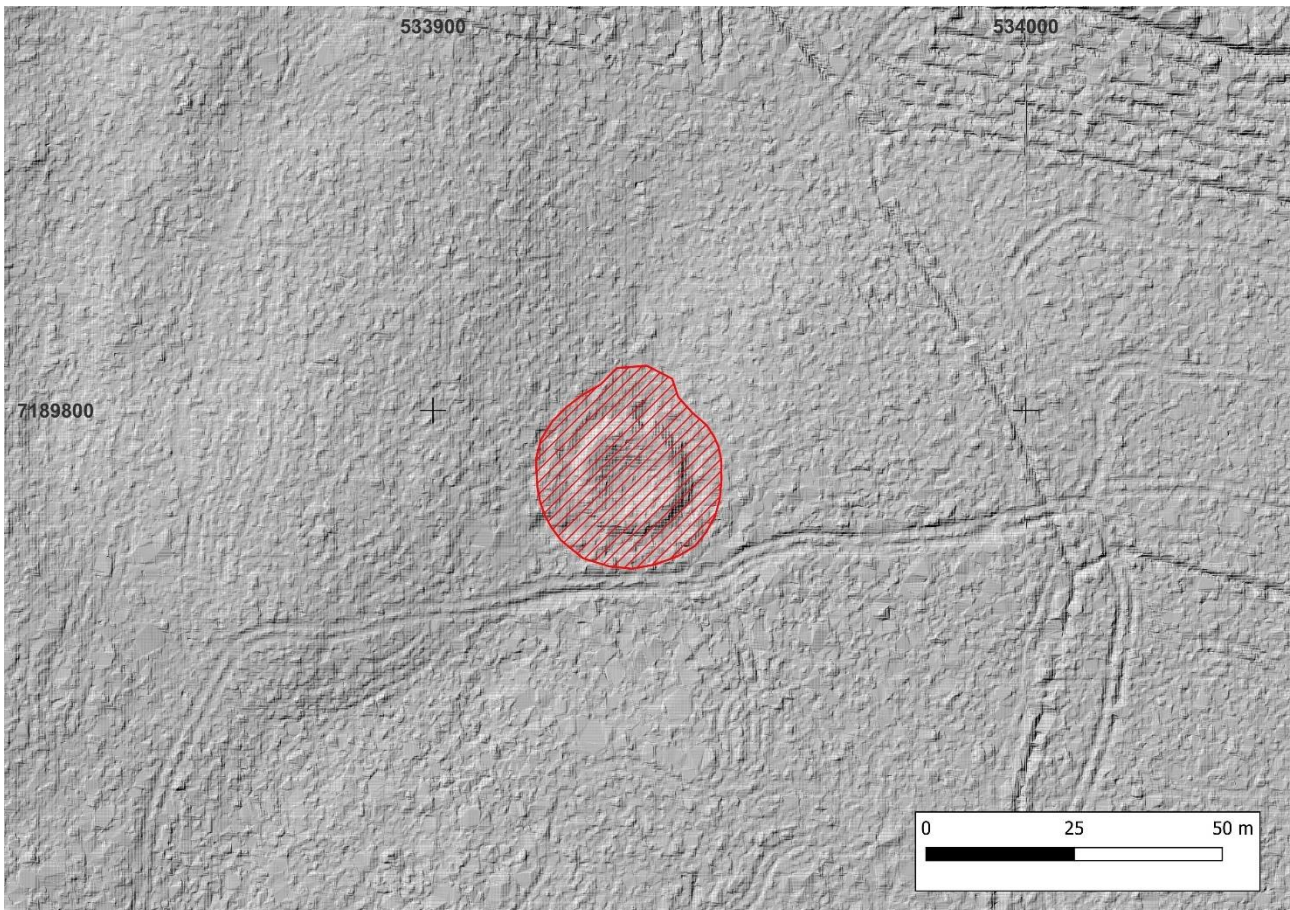
Nimi:	Härmänsuo 3
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7189789 E 533934 z 206
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Härmänsuon lounaispuolella, metsäautotiestä noin 320 m koilliseen. Tervahaudan halkaisija on noin 19 m. Vallin leveys on noin 5 m. Sen syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 1,3 m. Halssi suuntautuu pohjoiseen. Se erottuu noin 1,2 m leveänä aukkona tervahaudan vallissa. Tervahaudan päällä kasvaa eri-ikäistä puustoa ja se erottuu ympäristöstä heikosti. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin hiilensekaista maata.

Härmänsuo 3:n kohdekartta on kohteen 5.13. Härmänsuo 1 yhteydessä (kartta 27.).

Kuva 20. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Lounaaseen.

Kartta 29. Härmänsuo 3 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.16. Konttilampi 1*

Nimi:	Konttilampi 1
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7189325 E 534305 z 198
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Konttilammen koillispuolella kosteikkoalueelle laskevassa rinteessä noin 445 m metsäautotieltä itään sijaitsee kaksi tervahautaa. Tervahautoista suurempi on merkitty peruskartalle. Tervahautoista noin 40 m etelään kulkee pienempi metsätie, jolta tervahaudat on helppo havaita.

Suuremman tervahaudan halkaisija on noin 15 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1 m. Maljamaisen tervahaudan vallin leveys on noin 3,0 m. Vallin korkeus ylärinteessä on noin 1 m ja alarinteessä noin 1,3 m. Halssi suuntautuu pohjoiseen. Halssin pituus on noin 5 m ja leveyttä kaivannolla on noin 0,8 - 1,5 m. Tervahautaa kiertää pistemäinen kaivanto. Tervahaudan pohjasta otetusta lapionpistosta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan vallin päällä kasvaa katajaa ja tiheää havumetsää. Tervahaudan yli on ajettu muutaman kerran metsäkoneella. Lisäksi tervahaudan kaakkoisvalli on vahingoittunut äestysten yhteydessä.

Alakohde 1:

Koordinaatit:	N 7189316 E 534324 z 198
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Noin 7 m tervahaudan vallista kaakkoon sijaitsee toinen pienempi tervahauta. Tervahaudan halkaisija on noin 10 m. Tervahaudan syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna ylärinteessä noin 0,8 m ja alarinteessä noin 1 m. Vallin leveys on noin 2 m ja vallin korkeus ylärinteessä on noin 1 m ja alarinteessä noin 1,2 m. Halssikaivanto lähtee tervahaudan keskeltä noin 0,5 m leveänä kaivantona. Se levenee vallin ulkopuolella noin 1,5 metriin. Halssin pituus on kokonaisuudessaan noin 8 m. Tervahautaa kiertää pistemäinen kaivanto. Tervahaudan pohjasta otetusta lapionpistosta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan vallin päällä kasvaa katajaa ja tukevaa mäntymetsää.

Alakohde 2:

Koordinaatit: N 7189302 E 534323 z 198

Koordinaattiselite: GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Pienemmän tervahaudan vallista noin 6 metriä etelään havaittiin mahdollinen tervapirtin pohja, jonka koko on noin 2,0 x 1,5 m. Sen ympärillä on noin 0,5 m leveä ja 0,8 m korkea maavalli.

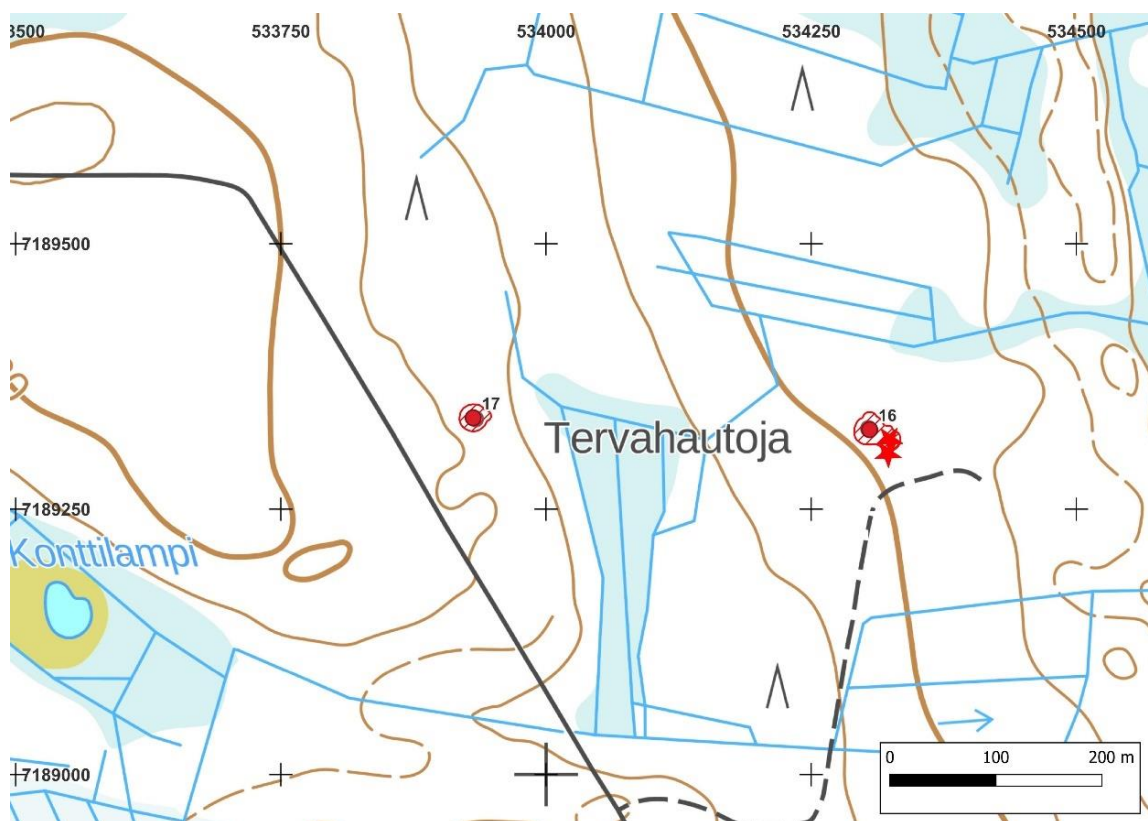
Kuva 21. Konttilampi 1 -kohteen suurempi (läntinen) tervahauta. Kenttäläpio osoittaa tervahaudan keskikohtaa. Luoteeseen.

Kuva 22. Konttilampi 1 -kohteen pienemmän (itäinen) tervahaudan valli erottuu selvästi ympäristöstään. Luoteeseen.

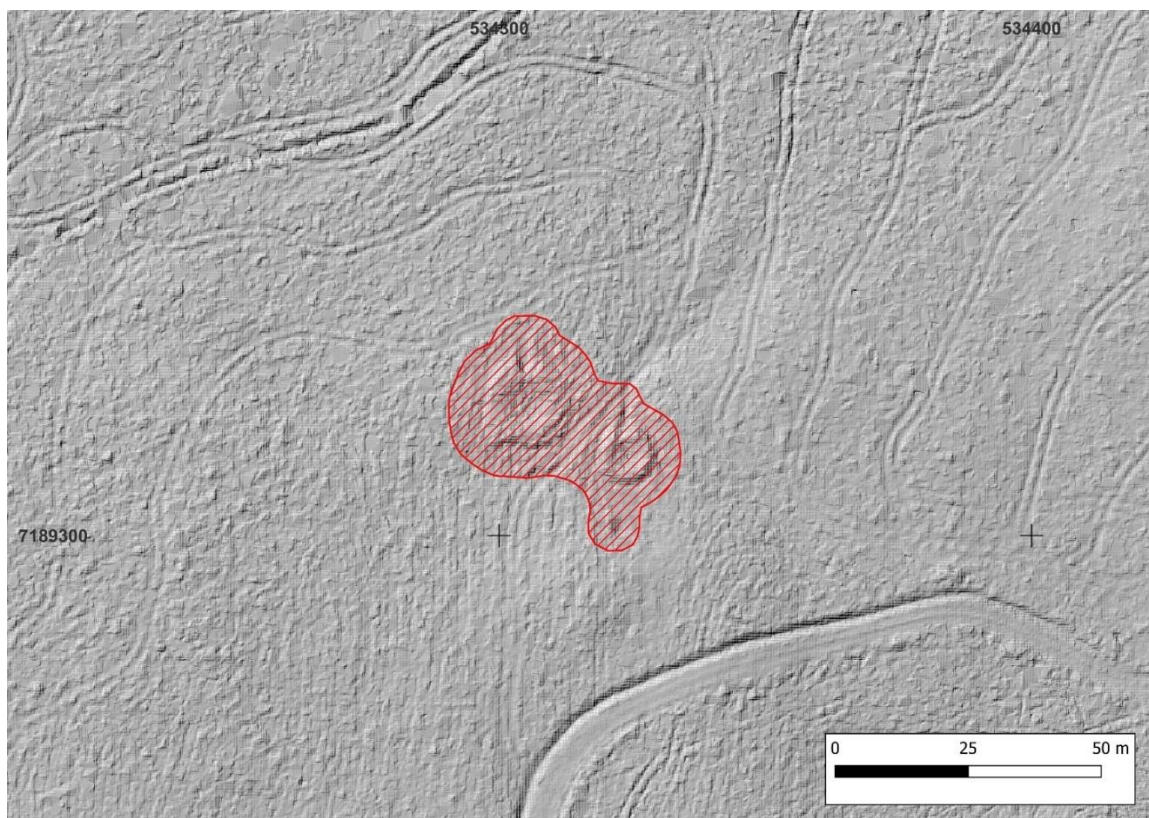

Kuva 23. Mahdollinen tervakämpän pohja. Kenttälapio sijaitsee kaivannon keskellä. Taustalla ylävasemmalla voi havaita pienemmän tervahaudan vallin. Pohjoiseen.

Kartta 30. Konttilampi 1 ja 2 kohdekartta.

Konttilampi 1 on kartassa punaisella pisteellä ja numerolla 16 ja sen alakohteet punaisilla tähdillä. Konttilampi 2 on merkitty karttaan punaisella pisteellä ja numerolla 17.

Kartta 31. Konttilampi 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.17. Konttilampi 2*

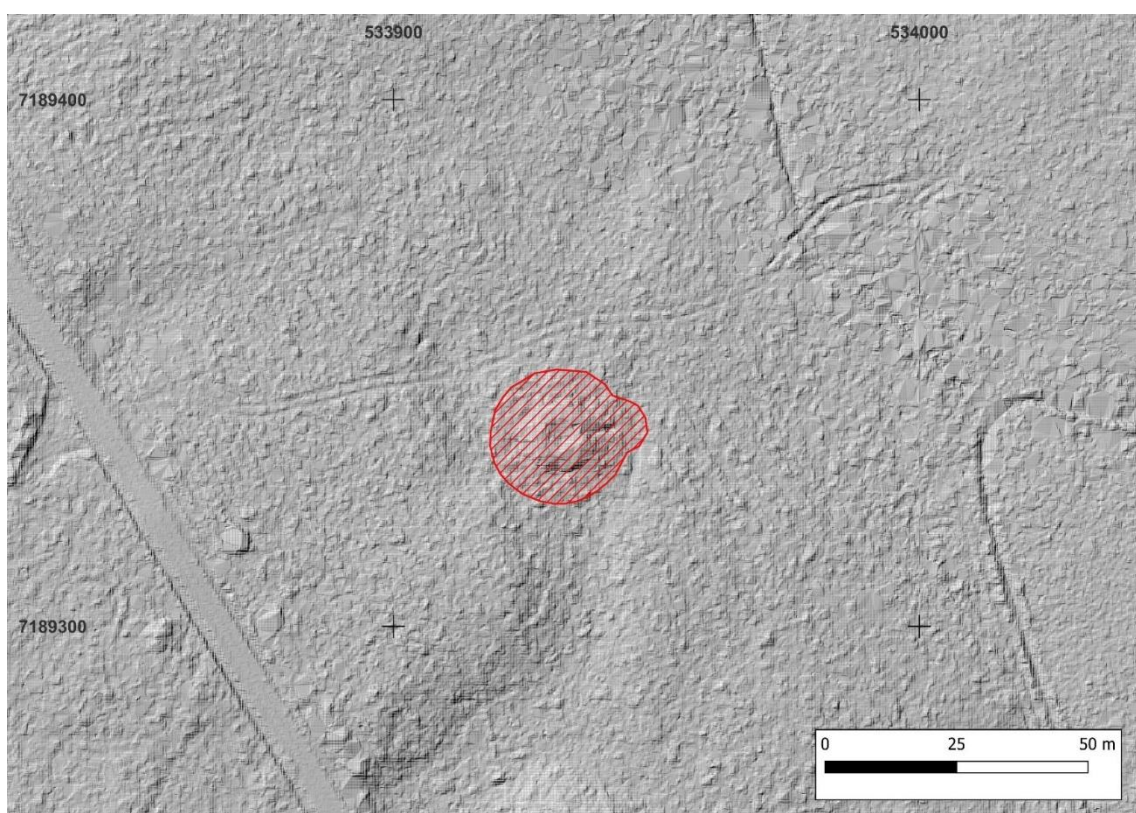
Nimi:	Konttilampi 2
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7189336 E 533931 Z 213
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Peruskarttaan merkitty tervahauta sijaitsee Konttilammen koillispuolella ojitetulle kosteikkoalueelle laskevassa rinteessä noin 80 m metsäautotiestä itään. Tervahaudan halkaisija on noin 14 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna ylärinteessä noin 1 m ja alarinteessä noin 0,5 m. Vallin leveys on noin 3 m ja korkeus ylärinteessä on noin 0,8 m ja alarinteessä noin 1,3 m. Halssi suuntautuu koilliseen. Halssin pituus on noin 5 m ja leveyttä kaivannolla on noin 1 m. Tervahaudan pohjalle on tehty kolme kaivantoa, joiden pohjan koko on noin 1,0 x 0,5 m ja syvyys noin 0,5–0,3 m. Tervahautaa ympäröi pistemäinen kaivanto. Tervahaudan pohjalta otettiin lapionpisto, jossa erottui paksulta hiiltä. Tervahaudan päälle on jätetty tukeva säästöpuuryhmä, jonka ansiosta tervahauta erottuu selvästi maastossa. Tervahaudan päällä kasvaa tukevaa haapa- ja kuusimetsää. Tervahaudan päälle on kaatunut vallilta kelo.

Konttilampi 2:n kohdekartta on kohteen 5.16. *Konttilampi 1* yhteydessä (kartta 30.).

Kuva 24. Tervahaudan kuoppa. Kenttälapio osoittaa tervahaudan keskikohtaa. Länteen.

Kartta 32. Konttilampi 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.18. Konttilampi 3*

Nimi:	Konttilampi 3
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7189318 E 533129 z 205
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Peruskartalle merkitty tervahauta sijaitsee Konttilammen luoteispuolella ojitetulle kosteikkoalueelle laskevassa rinteessä. Maljamaisen tervahaudan halkaisija on noin 20 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1 m. Tervahaudassa on kaksi valliä. Ulomman vallin leveys on noin 4 m ja sisävallin noin 3 m. Ulomman vallin korkeus ylärinteessä on noin 0,8 m ja alarinteessä noin 1,2 m. Vallien välissä kulkee pistemäinen kaivanto, jonka leveys on noin 0,5 m ja syvyys noin 0,4 m. Halssi suuntautuu etelälounaaseen. Halssin pituus on noin 8 m ja leveyttä sillä on noin 2 m päättyen kapenevaksi ojamaiseksi kaivannoksi. Tervahautaa kiertää pistemäinen kaivanto. Tervahaudan pohjalla on useita eläinten tekemiä kuoppia. Tervahaudan pohjasta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan vallin päällä kasvaa katajaa ja nuorta sekametsää.

Noin viisi metriä tervahaudan vallista pohjoiseen sijaitsee kolme kaivantoa (N 7189334 E 533128), joiden syvyys on noin 0,3 m. Suurimman ja epämääräisen muotoisen kaivannon pohjan koko on noin 2 x 2 m ja kaivannon syvyys on noin 0,3 m. Kahden muun kaivannon pohjan koot ovat noin 1,5 x 1,5 m ja 0,8 x 0,5 m. Tervahaudan vallista noin viisi metriä koilliseen on lisäksi kaksi kaivantoa (N 7189325 E 533147). Suuremman kaivannon pohjan koko on noin 5 x 2 m ja syvyys noin 0,6–0,2 m. Pienemmän kaivannon pohjan koko on noin 2 x 1 m ja syvyys on noin 0,3 m. Kaivantojen pohjalle tehdyissä kairauksissa ei tavattu hiiltä. Kaivannot ajoittuvat todennäköisesti alueen tervantuotantoa myöhempään ajanjaksoon ja liittyvät todennäköisesti alueen metsänhoitoon.

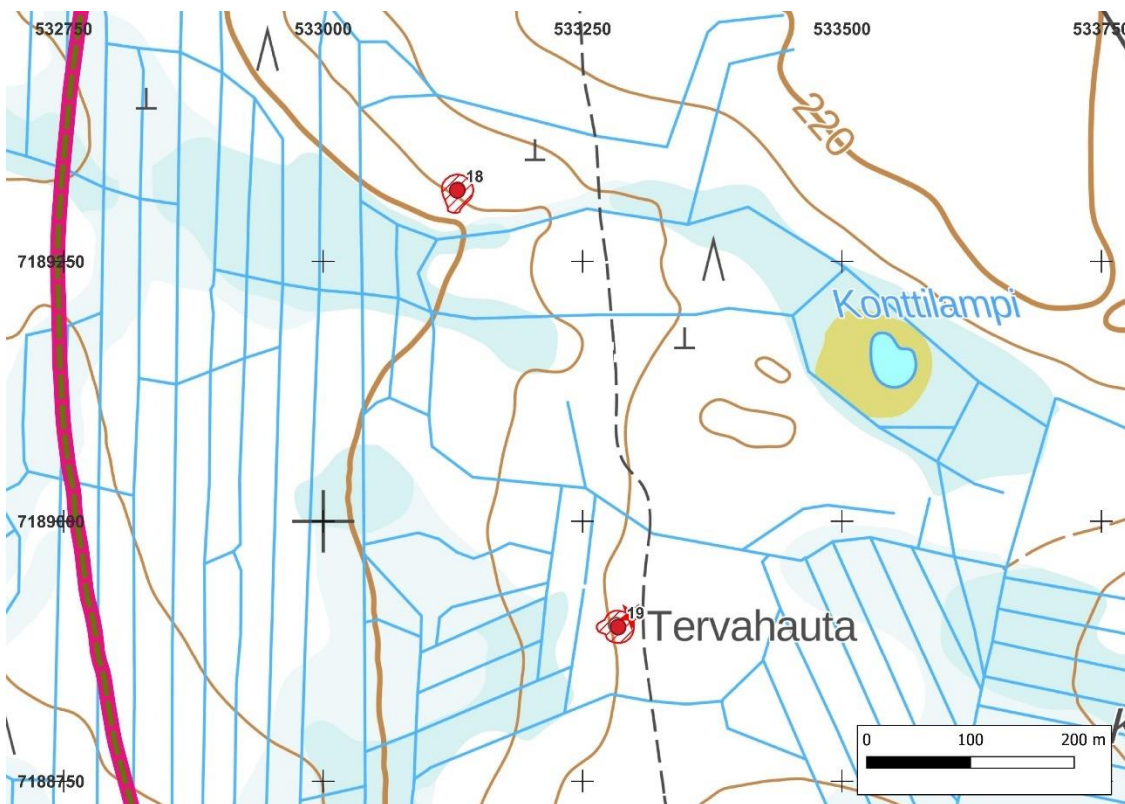
Kuva 25. Tervahaudan päällä kasvaa harventamatonta nuorta sekametsää. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Lounaaseen.

Kuva 26. Yksi tervahaudan pohjoispuolen kaivannoista. Pohjoiseen.

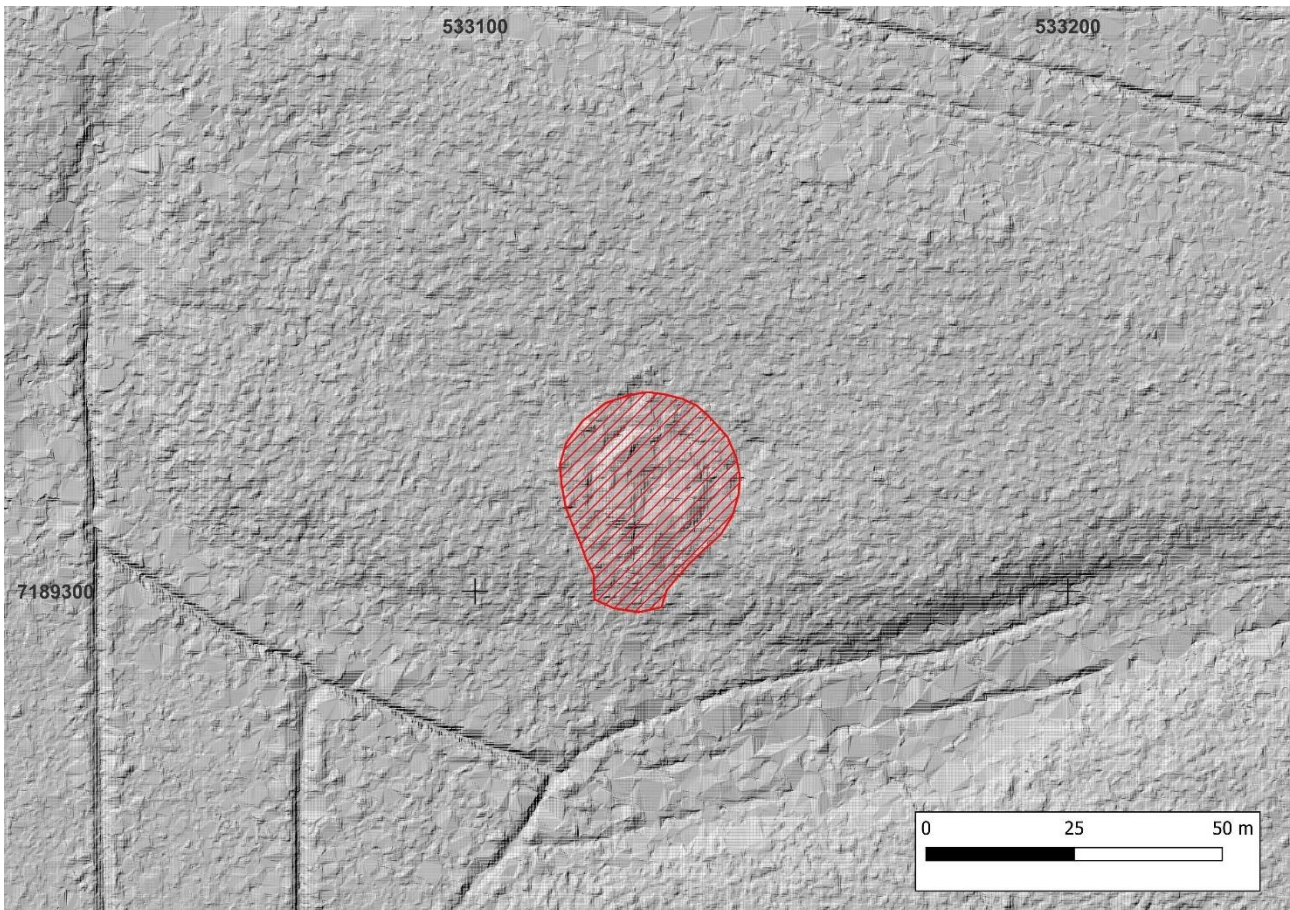

Kuva 27. Yksi tervahaudan koillispuolen kaivannoista. Pohjoiseen.

Kartta 33. Konttilampi 3 ja 4 kohdekartta.

Konttilampi 3 on merkitty karttaan punaisella pisteellä ja numerolla 18. Konttilampi 4 on kartassa punaisella pisteellä ja numerolla 19. Sen alakohde on merkitty punaisella tähdellä.

Kartta 34. Konttilampi 3 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.19. Konttilampi 4*

Nimi:	Konttilampi 4
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7188898 E 533284 z 210
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Peruskartalle merkitty tervahauta sijaitsee Konttilammen lounaispuolella metsäsaarekkeessa, jota ympäröi ojitettu kosteikkoalue. Maljamaisen tervahaudan halkaisija on noin 20 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1 m. Vallin leveys on noin 4 m ja korkeus ylärinteessä on noin 0,4 m ja alarinteessä noin 0,8 m. Halssi suuntautuu länteen. Halssin pituus on noin 10 m ja leveyttä kaivannolla on noin 1 m. Tervahautaa ympäröi pistemäinen kaivanto. Tervahaudan pohjasta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan vallin päällä kasvaa tukevaa mäntymetsää ja nuorta sekametsää.

Konttilampi 4:n kohdekartta on kohteen 5.18. *Konttilampi 3* yhteydessä (kartta 33.).

Alakohde:

Koordinaatit:	N 7188909 E 533297 z 211
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

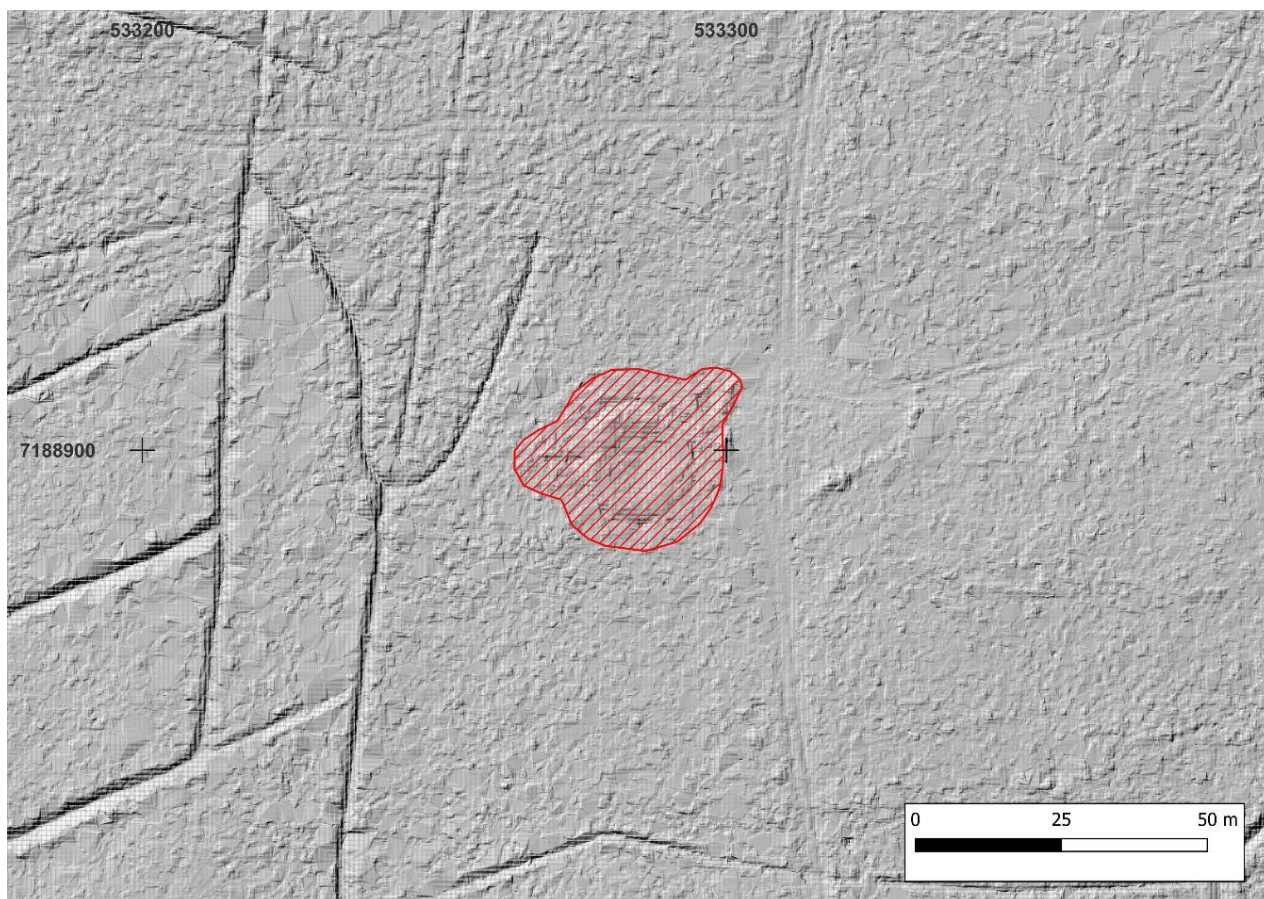
Tervahaudasta noin viisi metriä koilliseen havaittiin mahdollinen tervapirtin pohja, jonka koko on noin 5 x 2 m. Sen ympärillä on noin 1 m leveä ja 1–0,2 m korkea maavalli.

Kuva 28. Tervahauta on matala ja tiheään metsittynyt. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Lounaaseen.

Kuva 29. Mahdollisen tervakämpän pohja. Etelään.

Kartta 35. Konttilampi 4 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.20. Konttisuo

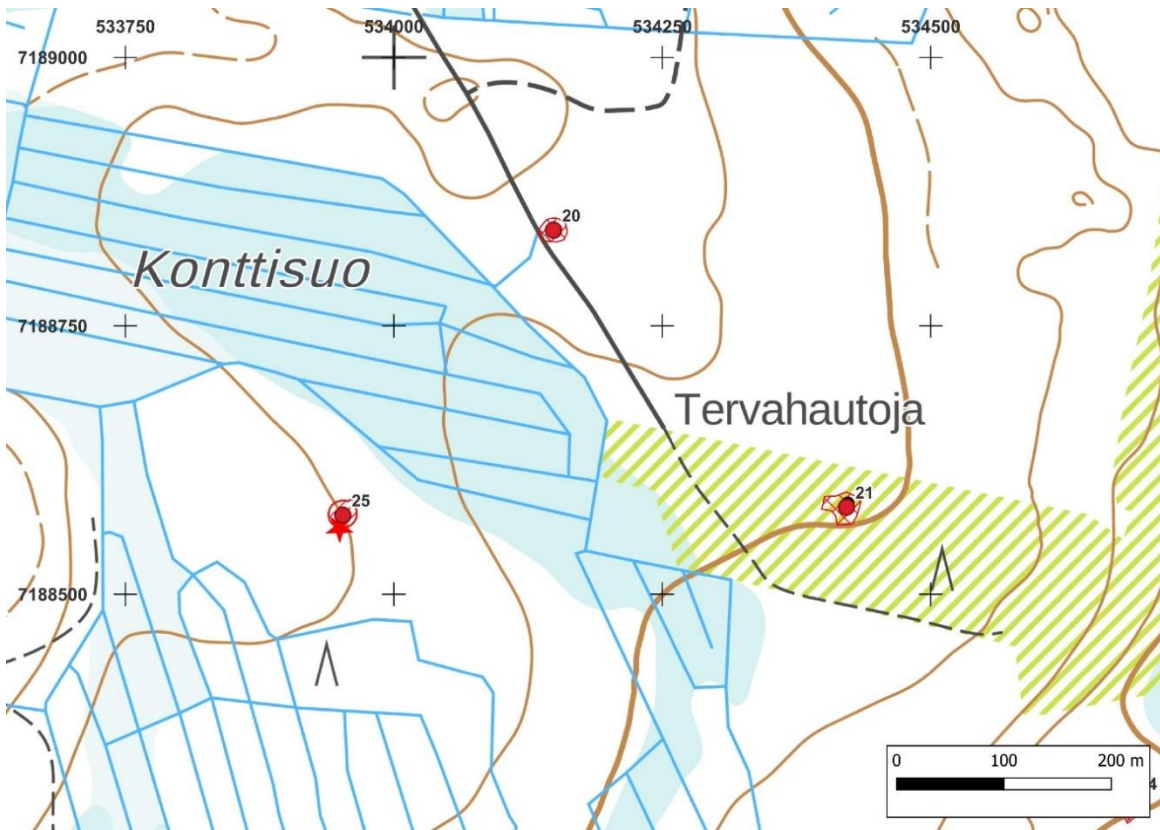
Nimi:	Konttisuo
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	1000034309
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Ei tiedossa
Koordinaatit:	N 7188839 E 534148 z 209
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohde sijaitsee Vihajärven tiestä oikealle haarautuvan metsätien päässä, joka kaartuu etelään loppupäässä. Tervahauta sijaitsee noin 130 metrin päässä eteläkaakkoon metsätien kääntöpaikalta, ajouran itäpuolella. Tervahaudan ympärillä on taimikkoa ja sen päällä kasvaa nuorta mäntyä ja jonkin verran lehtipuuta. Tervahaudan halkaisija on 15 m ja se on muodoltaan maljamainen. Halssin pituus on 7 m, leveys 1,8 m ja syvyys 1 m. Se laskee lounaaseen.

Inventointi 2024: Kohde tarkastettiin vuoden 2024 inventoinnin yhteydessä. Tervahaudan vallin leveys on noin 4 m ja korkeus ylärinteessä on noin 0,8 m ja alarinteessä noin 1,2 m. Tervahaudan ympärillä on kapea kaivanto. Tervahaudan päälle on jätetty säästöpuuryhmä.

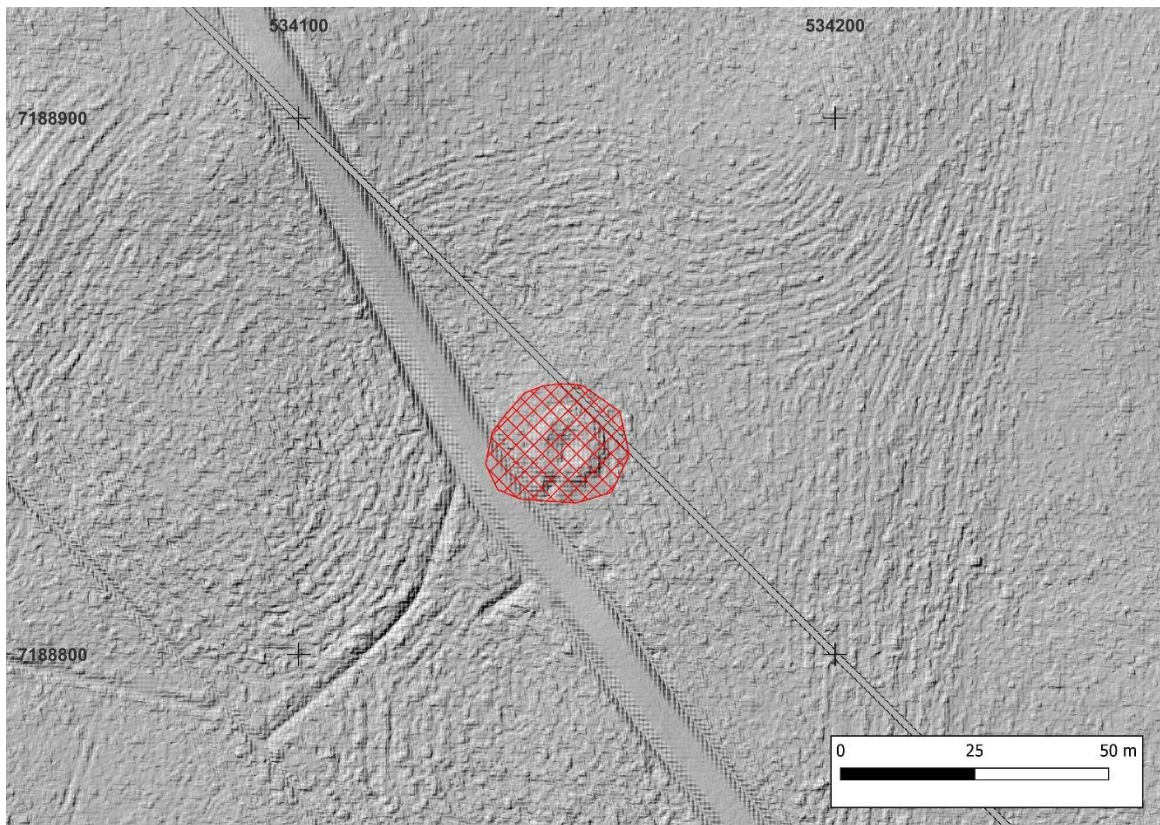

Kuva 30. Tervahauta metsätieltä kuvattuna. Pohjoiseen.

Kartta 36. Konttisuo, Saukkopuro sekä Ahvenvaara 2 kohdekartta.

Kohteet on merkitty punaisilla pisteillä ja numeroitu raportin kohteiden mukaisesti. Konttisuo on numero 20, Saukkopuro numero 21 ja Ahvenvaara 2 numero 25. Ahvenvaara 2:n alakohde on kartassa punaisella tähdellä.

Kartta 37,. Konttisuo MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.21. Saukkopuro

Nimi:	Saukkopuro
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	1000034310
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Ei tiedossa
Koordinaatit:	N 7188585 E 534423 z 200
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteristä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Ympäristö on kuivahkoa mäntykangasta. Tervahaudan halkaisija on 17 m. Vallin leveys on 4-5 m. Halssi laskee etelään ja se on 8 m pitkä. Sen leveys on 2,5 m ja syvyys 1,2 m. Eläin on kaivanut tervahautaan koloja. Ilmeisesti tervahautaan liittyvä kuoppajäännös (N 7188584 E 534411). Suorakaiteen muotoinen kuoppa, jonka koko on 6,7 x 3,2 m ja syvyys noin 15 cm.

Inventointi 2024: Kohde on säilynyt ennallaan. Vuoden 2024 inventoinnissa huomioitavaa/muinaisjäännösrekisteriin lisättävää on, että tervahaudan ympäristö on avohakattu. Tervahaudan vallien korkeus sen eteläpuolella on 1 m ja pohjoispuolella 0,5 m. Tervahauta on 1,5 m syvä. Halssissa on osittaista kiveystä/kylmämuurausta. Kohteen kuoppajäännöstä ei havaittu. Se on mahdollisesti jäänyt avohakkuun jäljiltä kasattujen risukasojen alle tai tuhoutunut metsänkäyttöön liittyvässä toiminnassa.

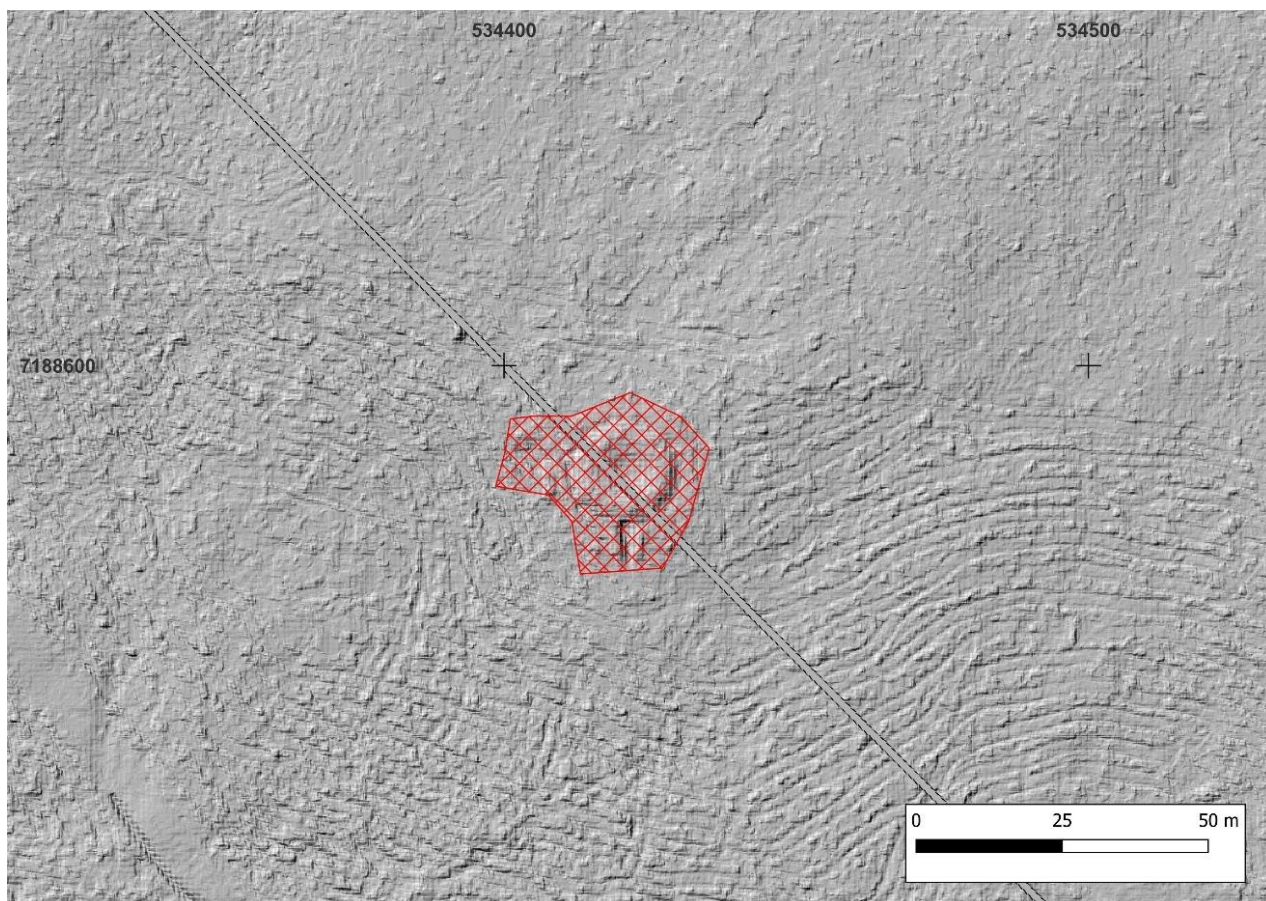
Saukkopuron kohdekartat ovat kohteiden 5.20. *Konttisuo* (kartta 36.) ja 5.22. *Saukkopuro 2* (kartta 39.) yhteydessä.

Kuva 31. Tervahaudan halssi on osin kivetty ja siinä on ketun tai muun eläimen kolo. Pohjoiseen.

Kuva 32. Tervahaudan ympäristö on avohakattu hiljattain. Tervahautaan liittyvää kuoppajäännöstä ei havaittu. Se on mahdollisesti jäänyt risukasojen alle/tuhoutunut metsäkoneen urien alle. Kaakkoon.

Kartta 38. Saukkopuro MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.22. Saukkopuro 2*

Nimi:	Saukkopuro 2
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7188545 E 534757 z 182
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Saukonpuroon laskevan jyrkähkön rinteessä päällä olevalla terassilla avohakkuun vieressä. Tervahaudan ympärille on jätetty kasvamaan havuvoittoista sekametsää. Aluskasvillisuutena on sammalta sekä varpuja.

Tervahaudan halkaisija on 15 m ja syvyys 1,4–1,8 m. Halssi antaa koilliseen rinteeseen suuntaisesti ja on kooltaan 2 x 4 x 1 m. Halssi on romahtanut vallin kohdalta. Halssi on merkitty keltamustalla nauhalla. Valli on leveydeltään 3,5–4 m ja 0,6–2,5 m korkea, ollen korkea rinteeseen puolella. Vallissa on eläimen tekemiä kuoppia.

Alakohde:

Koordinaatit:	N 7188533 E 534777 z 180
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

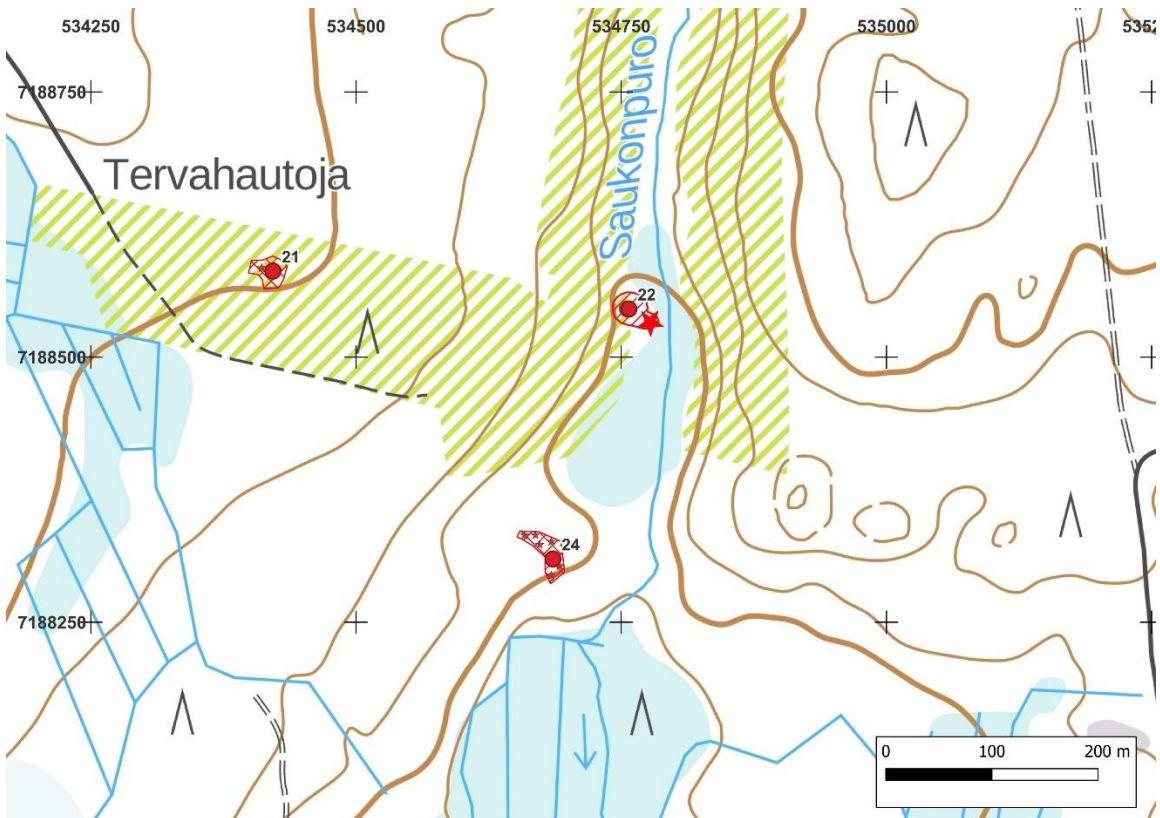
Noin 15 m kohteesta kaakkoon havaittiin 40 cm syvä ja halkaisijaltaan 3 m kokoinen painanne. Kyse on mahdollisesti tervapirtin pohjasta.

Kuva 33. Tervahaudan halssi sijaitsee jyrkässä Saukonpuroon laskevassa rinteessä. Lounaaseen.

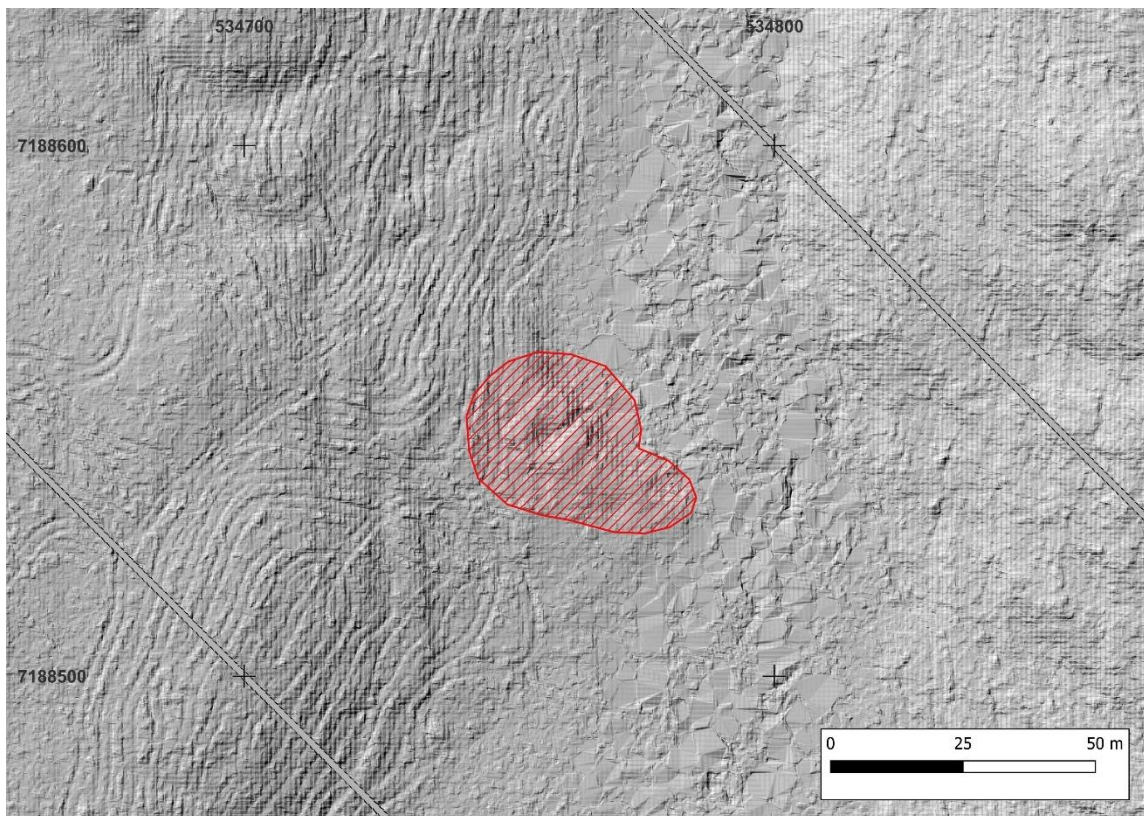

Kuva 34. Tervahaudan lähellä oleva painanne. Pohjoisluoteeseen.

Kartta 39. Saukkopuro, Saukkopuro 2 ja Ahvenvaara kohdekartta.

Kohteet on merkitty karttaan punaisin pistein ja numeroitu 21 (Saukkopuro), 22 (Saukkopuro 2) ja 24 (Ahvenvaara). Alakohteet on merkitty karttaan punaisin tähdin.

Kartta 40. Saukkopuro 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

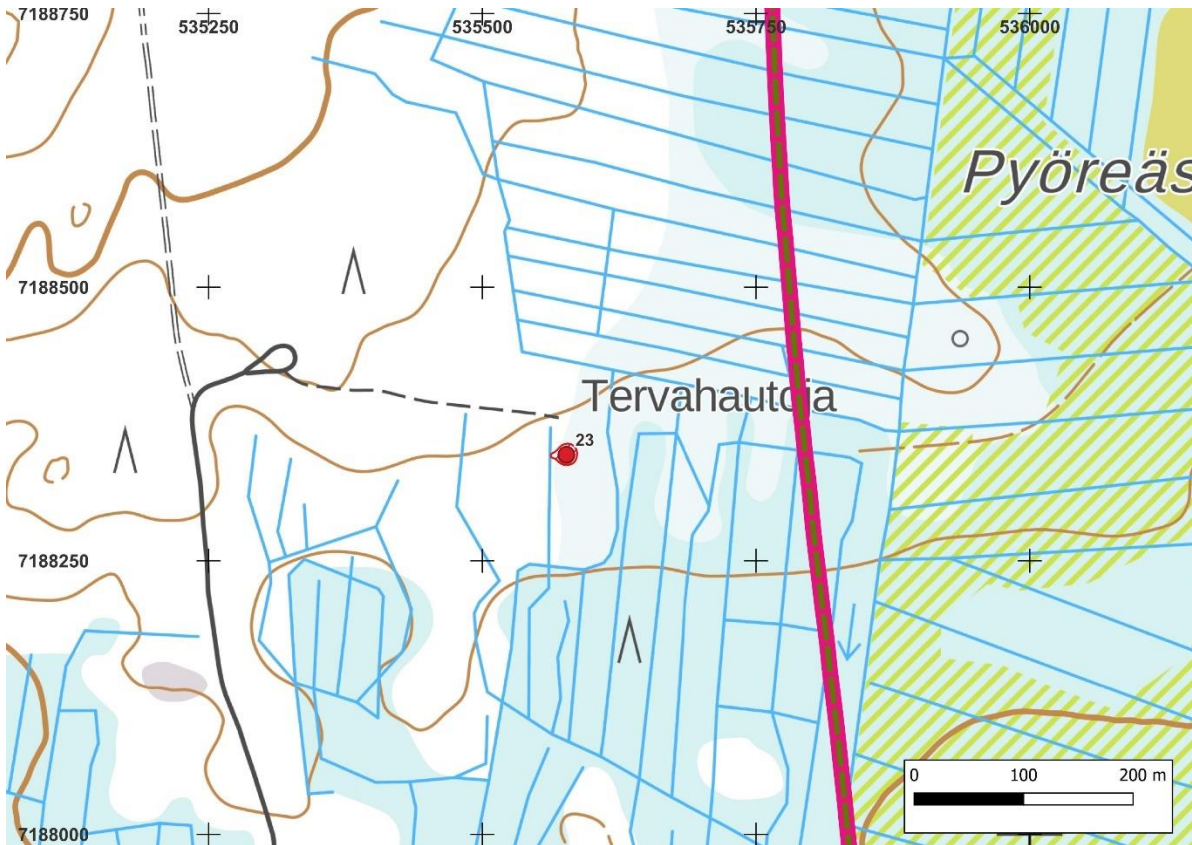
5.23. Pyöreäsuo*

Nimi:	Pyöreäsuo
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7188347 E 535577 z 188
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

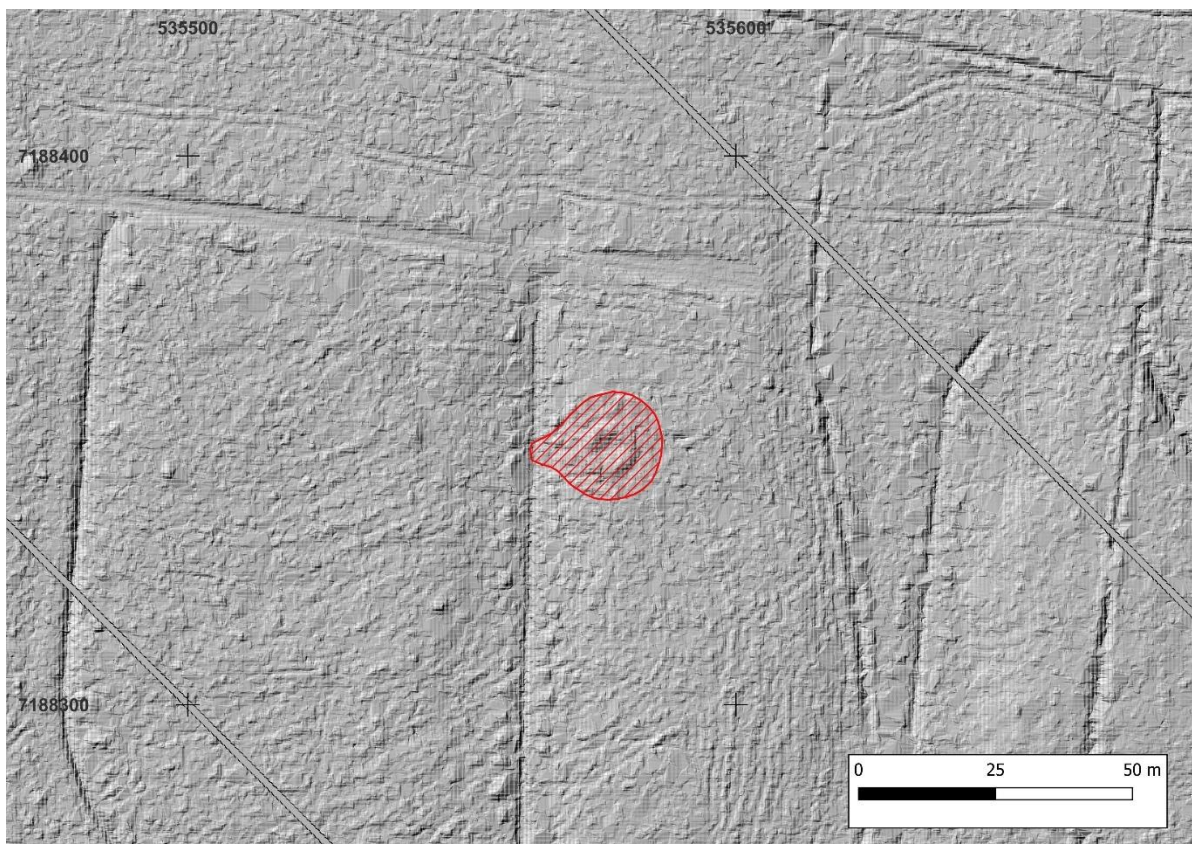
Inventointi 2024: Peruskartalle merkitty tervahauta sijaitsee Pyöreäsuon lounaispuolella olevan kosteikkoalueelle laskevan rinteeseen pohjalla noin 250 metriä metsäautotien kääntöpaikalta itäkaakkoon. Suppilomaisen tervahaudan halkaisija on noin 11 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1,2 m. Tervahaudan vallin leveys on noin 2 m. Vallin korkeus ylärinteessä on noin 0,3 m ja alarinteessä noin 1,2 m. Halssiaukko laskee länteen loivaan alarinteeseen kohti virtaavaa ojaa. Halssin pituus on noin 5 m ja leveyttä kaivannolla on noin 0,5 m. Tervahautaa kiertää pistemäinen kaivanto. Tervahaudan pohjasta otetusta lapionpistosta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan vallin päällä kasvaa eri-ikäistä mäntymetsää.

Kuva 35. Kenttälapio on pystyssä tervahaudan keskellä. Lounaaseen.

Kartta 41. Pyöreäsuon kohdekartta.

Kartta 42. Pyöreäsuon MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.24. Ahvenvaara

Nimi:	Ahvenvaara
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	1000020509
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, röykkiöt
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Katrimaija Mäki vuoti inventointi 1984 Esa Suominen tarkastus 2012 Marika Kieleväinen tarkastus 2018
Koordinaatit:	N 7188308 E 534686 z alin 180
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteristä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Ahvenvaaran kohti Saukonpuroa ja sen takana olevaa Jalka-ahoa laskevan itärinteen alaosaassa, mäntykankaalla on noin 50 x 30 metrin alalla seitsemän matalaa, parin metrin läpimittaista kivi-röykkiötä. Röykkiö 1 (N 718832 E 534684), röykkiö 2 (N 7188332 E 534669), röykkiö 3 (N 7188332 E 534659), Röykkiö 4 (N 7188323 E 534673), Röykkiö 5 (N 7188308 E 534686), Röykkiö 6 (N 7188303 E 534692), Röykkiö 7 (N 7188294 E 534684). Kohde käytiin tarkastamassa ilmoittajan pyynnöstä. Kohde oli ennallaan ja todettiin ensimmäisen tarkastuksen hypoteesin olevan todennäköisesti oikea. Hypoteesina on ollut, että kyseessä ovat kaskiröykkiöt tai sen tapaiset. Todennäköisesti piilopirtti aikaan sijoittuva, lyhytikäinen kaski. Metallinpaljastimella käytiin joitakin paikkoja läpi, mutta mitään signaalia ei saatu.

Inventointi 2024: Kohde tarkastettiin vuoden 2024 inventoinnin yhteydessä. Kohteen todettiin olevan ennallaan.

Ahvenvaaran kohdekartta on kohteen 5.22. *Saukkopuro 2* (kartta 39.) yhteydessä.

Kuva 36. Röykkiö 1 (oikealla ylhäällä), röykkiö 2 (vasemmalla ylhäällä) ja röykkiö 4 (alaoikealla). Pohjoiseen.

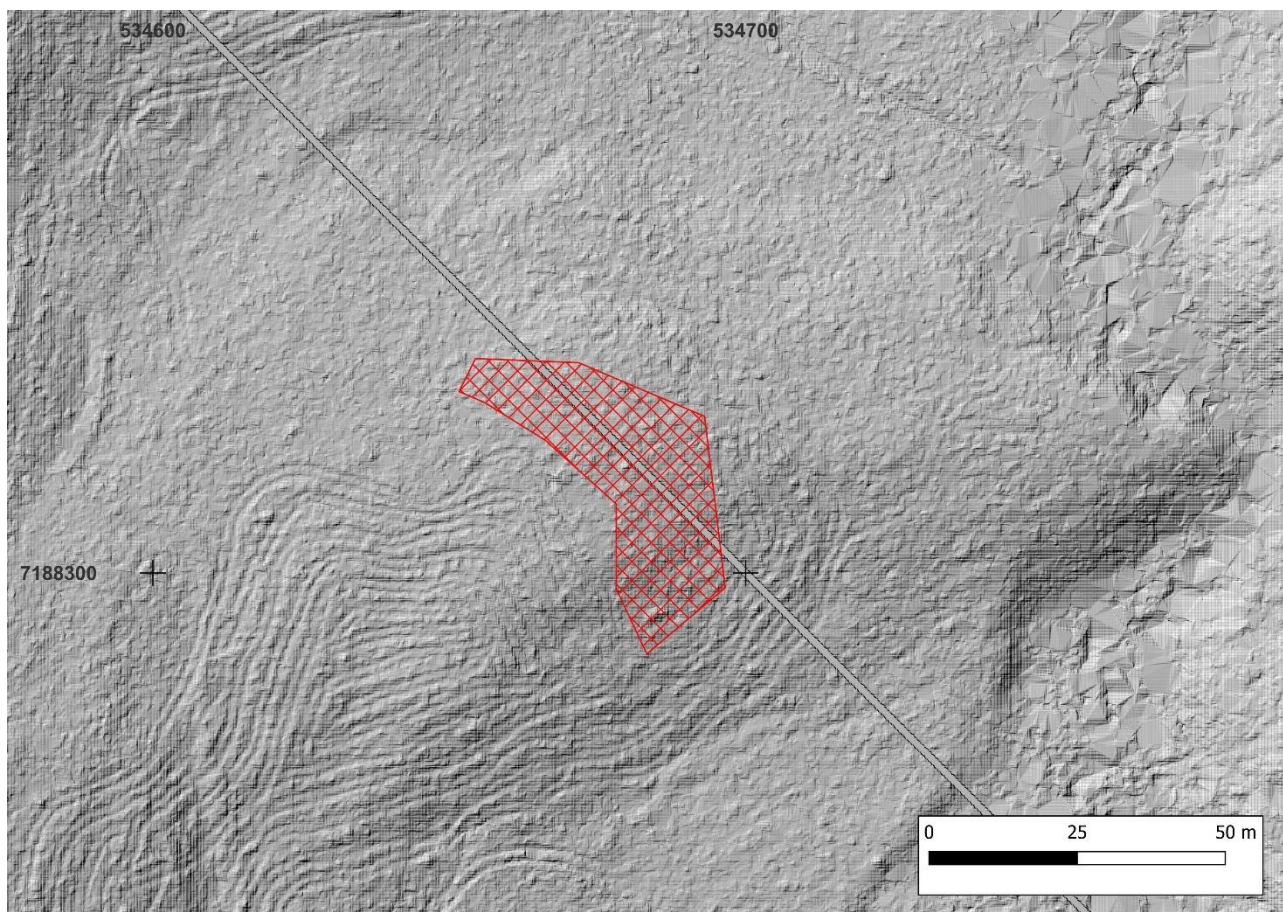
Kuva 37. Röykkiö 3. Luoteeseen

Kuva 38. Röykkiö 5 (ylävasemmalla) ja röykkiö 6 (alaoikealla). Luoteeseen.

Kuva 39. Röykkiö 7. Lounaaseen.

Kartta 43. Ahvenvaara MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.25. Ahvenvaara 2*

Nimi:	Ahvenvaara 2
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7188574 E 533952 z 210
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Peruskarttaan merkitty tervahauta sijaitsee ojitetun Konttisuon eteläpuolella olevalla metsäkankaalla noin 290 metriä metsäautotieltä lounaaseen. Suppilomaisen tervahaudan halkaisija on noin 16 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1 m. Tervahaudan vallin leveys on noin 4 m. Vallin korkeus ylärinteessä on noin 0,2-0,4 m ja alarinteessä noin 1 m. Halssi suuntautuu koilliseen. Halssin pituus on noin 7 m ja leveyttä kaivannolla on noin 0,5 m. Tervahautaa kiertää pistemäinen kaivanto. Tervahaudan pohjasta otettiin lapionpisto, jossa erottui paksusti hiiltä. Tervahaudan vallin päällä kasvaa katajaa ja erikikäistä havupuuvaltaista metsää.

Ahvenvaara 2:n kohdekartta on kohteen 5.20. *Konttisuon* yhteydessä (kartta 36.).

Alakohde:

Koordinaatit:	N 7188562 E 533949 z 210
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

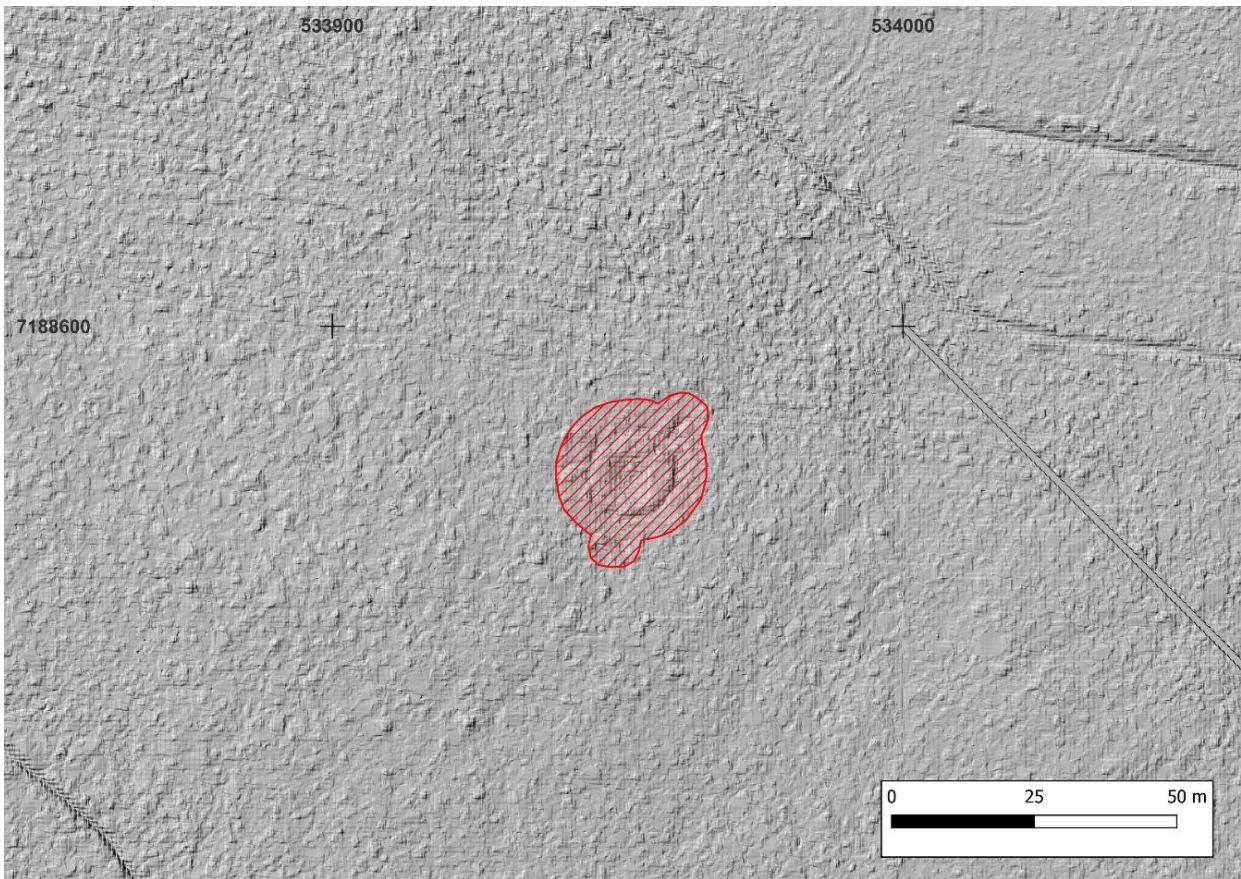
Tervahaudan vallista noin neljä metriä etelään havaittiin mahdollinen tervapirtin pohja, jonka koko on noin 2 x 1,5 m. Sen ympärillä on noin 0,5 m leveä ja 0,5 m korkea maavalli.

Kuva 40. Tervahaudan vallin päällä kasvaa katajaa. Pohjoiseen.

Kuva 41. Tervahaudan eteläpuolella sijaitseva kaivanto. Kenttäläpö osoittaa kaivannon keskikohtaa. Länteen.

Kartta 44. Ahvenvaara 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.26. Ahvenvaara 3*

Nimi:	Ahvenvaara 3
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7188306 E 533222 Z 212
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Ahvenlammen koillispuolella Ahvenvaaran länsipuolen rinteessä kosteikkoalueen reunassa. Suppilomaisen tervahaudan halkaisija on noin 15 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1,2 m. Vallin leveys on noin 3 m ja korkeus ylärinteessä on noin 0,4 m ja alarinteessä noin 1 m. Halssi suuntautuu länteen. Halssin pituus on noin 5 m ja leveyttä sillä on noin 0,5 m. Tervahautaa ympäröi kapea kaivanto, jonka leveys on noin 0,5 m ja syvyys noin 0,4 m. Tervahaudan pohjasta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan vallin päällä kasvaa tukevaa havumetsää ja haudan päällä nuorta sekametsää.

Alakohde:

Koordinaatit:	N 7188294 E 533237 Z 213
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Tervahaudasta noin yhdeksän metriä kaakkoon havaittiin mahdollinen tervapirtin pohja, jonka koko on noin 2 x 2,5 m. Sen ympärillä on noin 1 m leveä ja 0,3–1 m korkea maavalli.

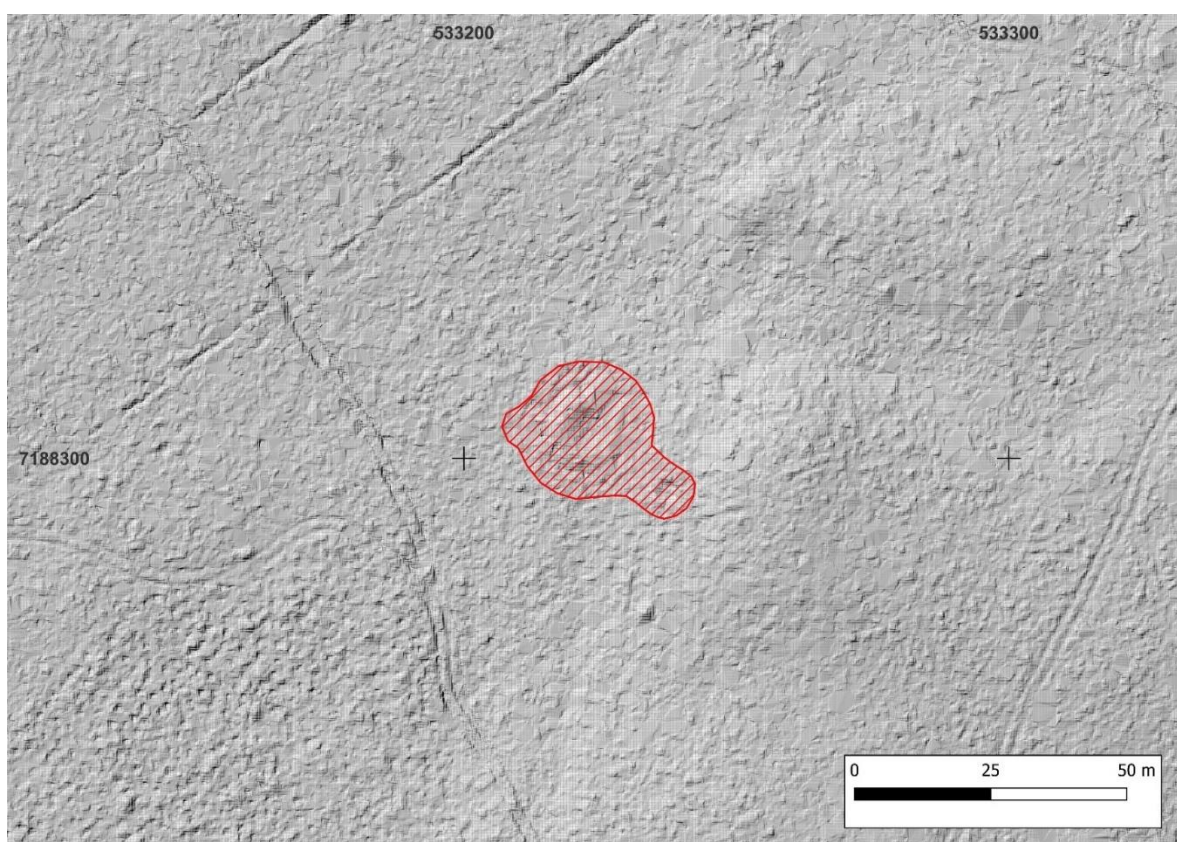
Kuva 42. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Länteen.

Kuva 43. Mahdollisen tervakämpän pohja. Kaira osoittaa kaivannon keskikohtaa. Itään.

Kartta 45. Ahvenvaara 3:n kohdekartta.

Kartta 46. Ahvenvaara 3 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.27. Ahvenvaara 4*

Nimi:	Ahvenvaara 4
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7187645 E 533883 z 194
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Heinisuohon laskevassa rinteessä. Alueen puusto on harvennettua mäntyvoittoista talousmetsää, jossa kasvaa myös jonkin verran koivua, kuusta ja katajaa. Aluskasvillisuus muodostuu varvuista ja sammalesta.

Tervahaudan halkaisija on 15–16 m ja syvyys 1,3 m. Halssi on etelään ja se on kooltaan 4 x 1,3 x 0,5 m. Juoksutusura jatkuu rinteän alamäkeä pitkin Heinisuon suuntaan. Tervahaudan vallit ovat leveydeltään 4 m ja korkeudeltaan 1,2 m. Tervahaudassa on eläimen koloja.

Alakohde:

Koordinaatit:	N 7187654 E 533894 z 194
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

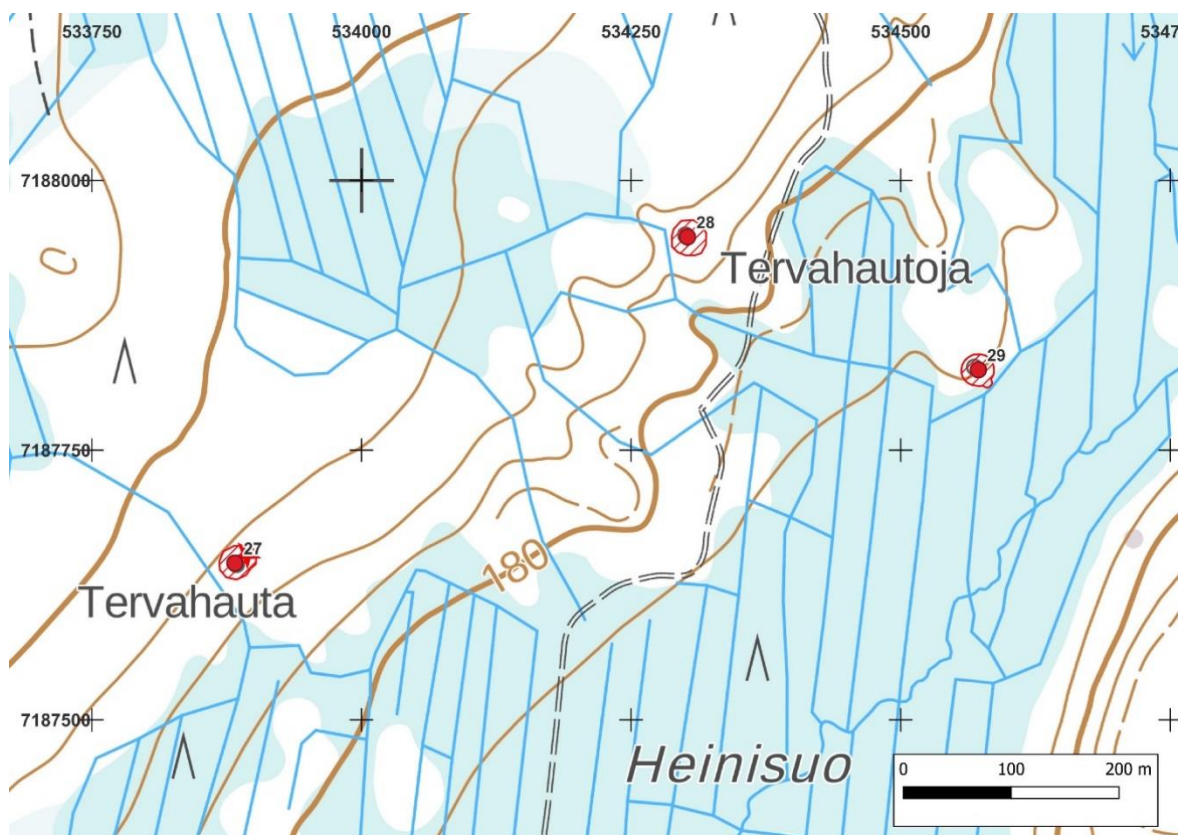
Tervahaudan koillispuolella on 4 x 2,5 x 0,4 m kokoinen painanne, joka on mahdollisesti tervapirtin pohja.

Kuva 44. Ahvenvaara 4:n tervahauta. Etelään.

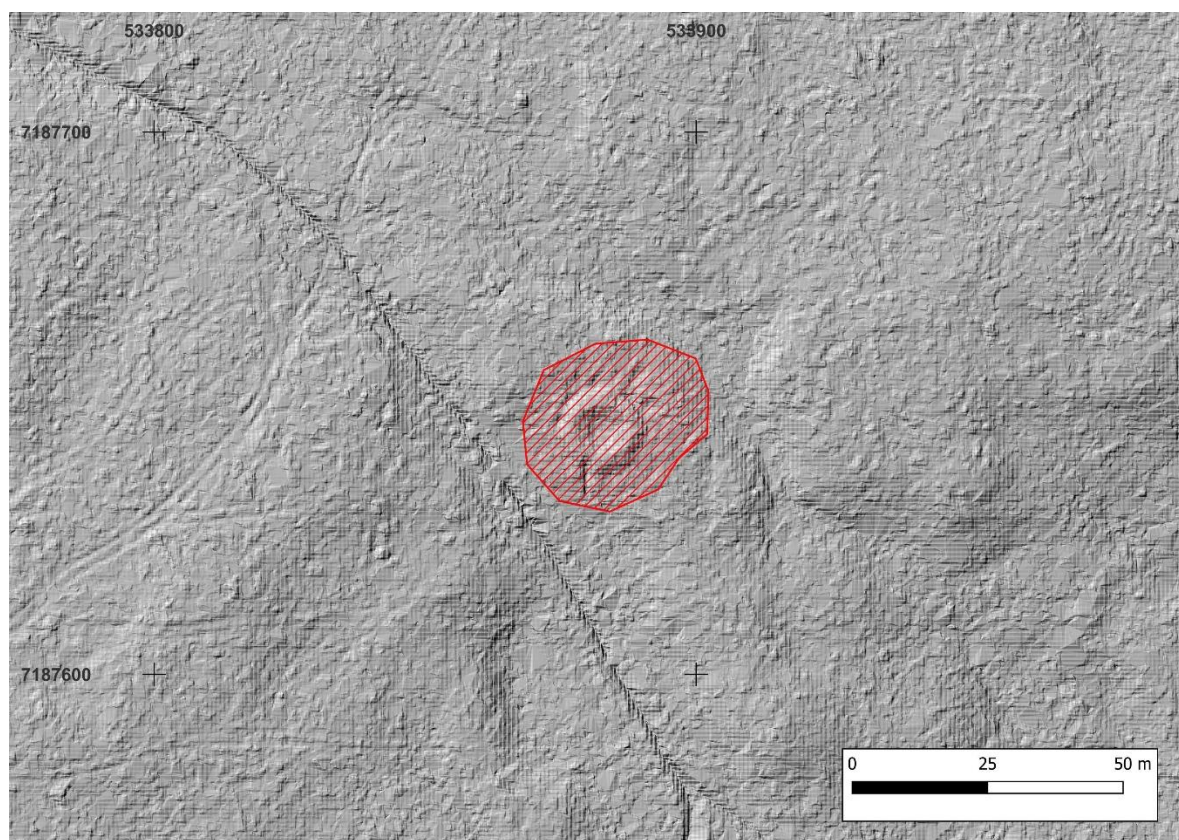

Kuva 45. Tervahaudan vieressä on mahdollisesti tervapirtin painanne. Lounaaseen.

Kartta 47. Ahvenvaara 4:n, 5:n ja 6:n kohdekartta.

Kohteet on merkitty karttaan punaisin pistein ja numeroin 27 (Ahvenvaara 4), 38 (Ahvenvaara 5) ja 28 (Ahvenvaara 6).

Kartta 48. Ahvenvaara 4 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.28. Ahvenvaara 5*

Nimi:	Ahvenvaara 5
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7187948 E 534302 z 189
Koordinaattiselite:	MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Heinisuohon laskevassa loivassa rinteessä. Tervahauta sijaitsee harvennetussa talousmetsässä. Tervahaudan sisällä ja ympärillä kasvaa jonkin verran nuorehkoa puustoa, kuten haapaa, kuusta, mäntyä ja katajaa. Alueen aluskasvillisuus muodostuu lähinnä sammalesta ja varvuista.

Tervahaudan halkaisija on 14,5 m ja syvyys 1,4 m. Halssi antaa kaakkoon ja on kooltaan 3 x 3 x 1,4 m. Halssissa on eläimen kolo ja se on ylhäältä katsottuna täysin tasainen. Juoksutusura näkyy noin 1,5 m matkalta. Vallit ovat leveydeltään 3 m ja korkeudeltaan 0,5 - 1 m. Tervahaudan luoteispuolella on kuoppia, jotka ovat syntyneet luultavasti metsäkäytöstä.

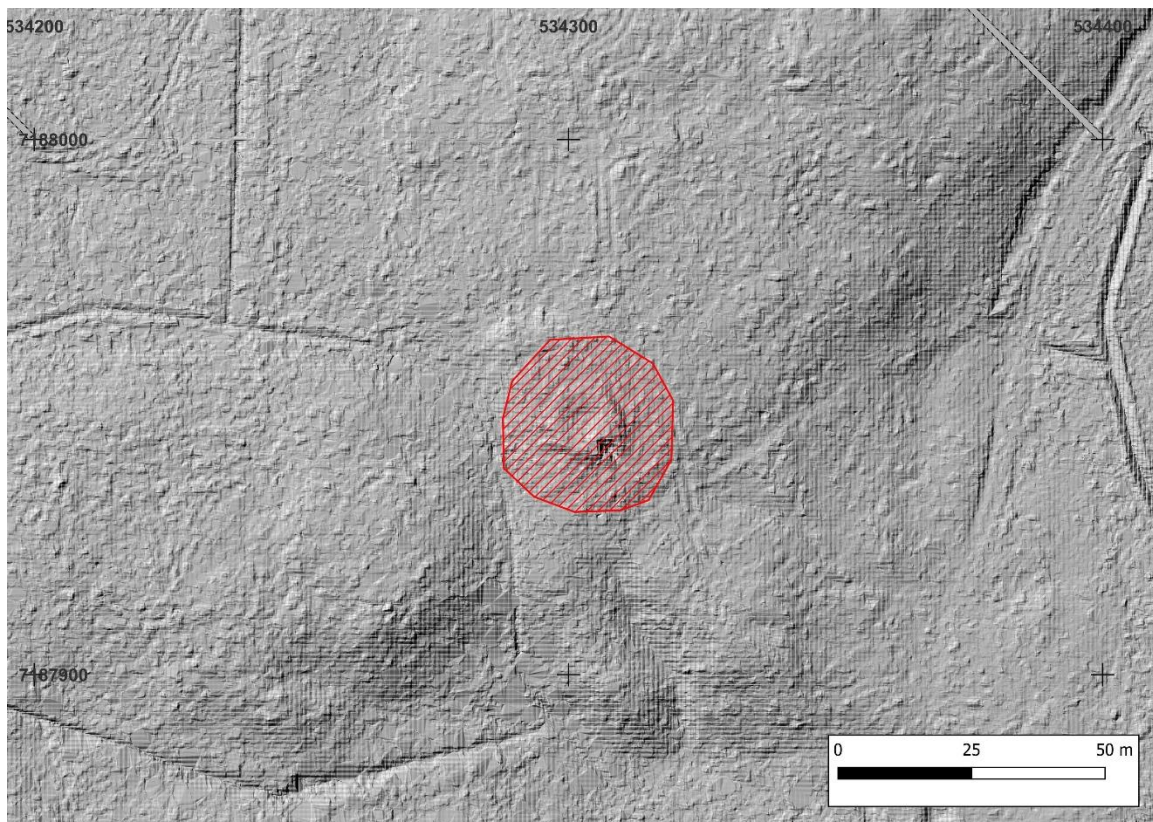
Ahvenvaara 5:n kohdekartta on kohteen 5.27. Ahvenvaara 4 yhteydessä (kartta 47.).

Kuva 46. Tervahaudan pohjoispää on selkeärajainen. Etelään.

Kuva 47. Tervahaudan halssin seinä on suora. Kaakkoon.

Kartta 49. Ajvenvaara 5 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.29. Ahvenvaara 6*

Nimi:	Ahvenvaara 6
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7187824 E 534572 z 175
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

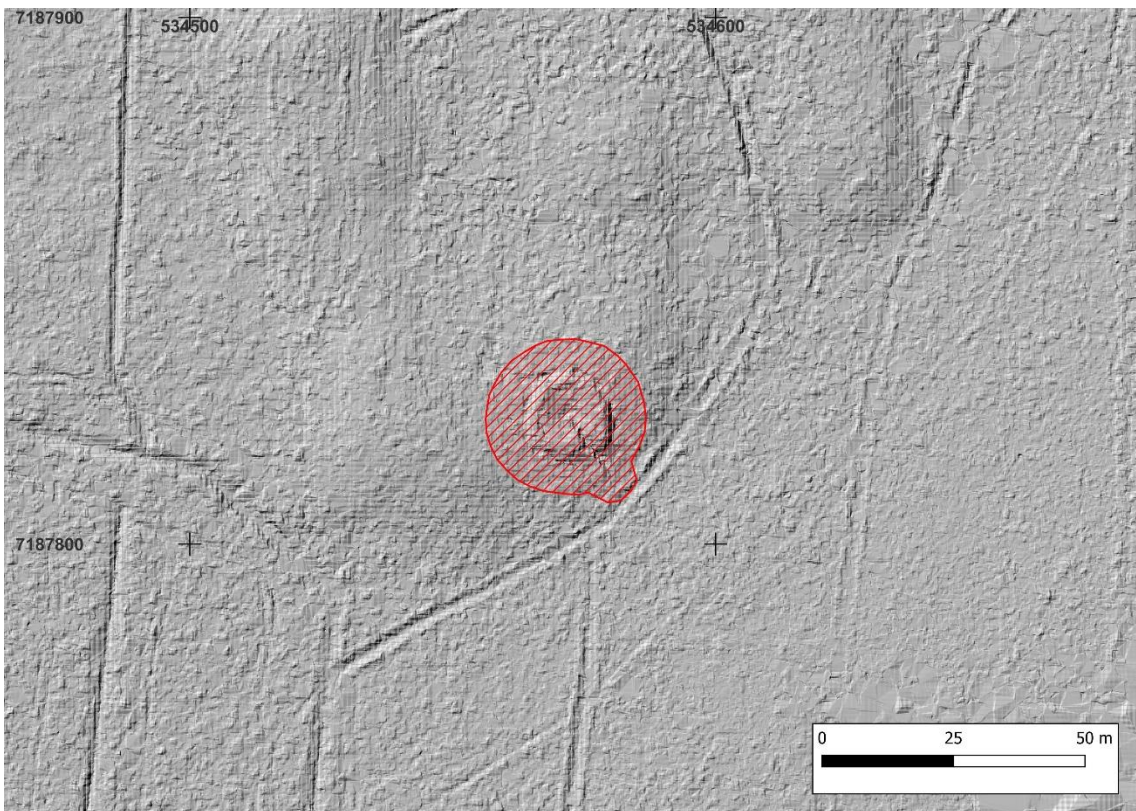
Inventointi 2024: Peruskarttaan merkitty tervahauta sijaitsee Ahvenvaaran kaakkoon laskevalla rinteellä ojitetun Heinisuon reunalla. Tervahaudalta noin 220 metriä länteen kulkee talvitie.

Suppilomaisen tervahaudan halkaisija on noin 18 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna ylärinteessä noin 1,5 m ja alarinteessä noin 1,2 m. Tervahaudan vallin leveys on noin 3 m. Vallin korkeus ylärinteessä on noin 0,8 m ja alarinteessä noin 1,5 m. Halssiaukko laskee kaakkoon loivaan alarinteeseen kohti ojaa. Halssin pituus on noin 6 m ja leveyttä kaivannolla on noin 0,5 m. Tervahaudan pohjan keskiosassa on noin 1,5 m halkaisijaltaan oleva kumpare, jonka korkeus on noin 0,3 metriä. Kumpareen kohdalta lähtee ojamainen kaivanto kohti halssia. Tervahautaa kiertää kapea kaivanto. Tervahaudan pohjasta otettiin lapionpisto, jossa erottui paksulta hiiltä. Tervahaudan vallin päällä kasvaa katajaa ja eri-ikäistä havupuuvaltaista metsää.

Ahvenvaara 6:n kohdekartta on kohteen 5.27. Ahvenvaara 4 yhteydessä (kartta 47.).

Kuva 48. Tervahaudan keskiosan kuoppa. Etelään.

Kartta 50. Ahvenvaara 6 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.30. Joutenlampi*

Nimi:	Joutenlampi
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7187484 E 535015 z 181
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

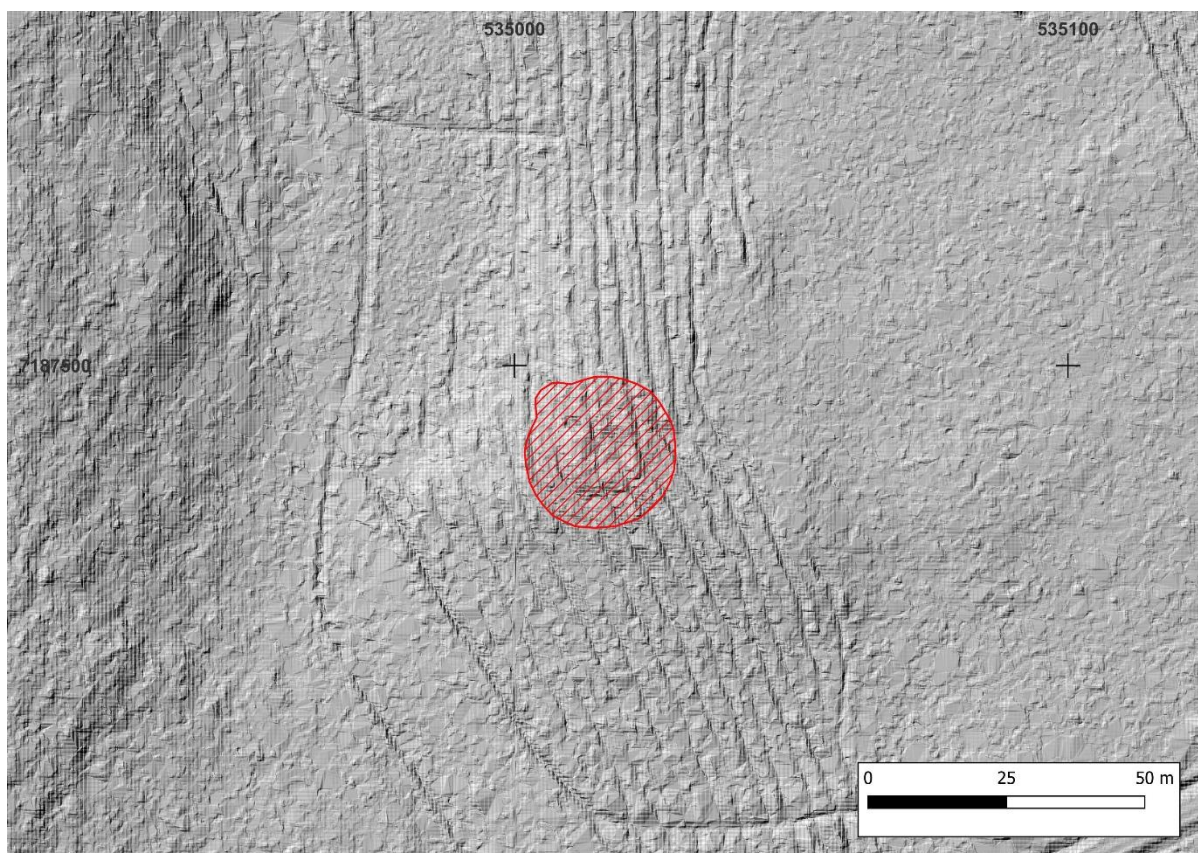
Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Heinisuon ja Joutenlammen välissä olevalla metsäsaarekkeella länteen laskevassa rinteessä. Tervahaudalle on metsäautotien pistolta noin 110 metriä. Maljamaisen tervahaudan halkaisija on noin 17 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1,2 m. Vallin leveys on noin 3 m ja korkeus ylärinteessä on noin 0,5 m ja alarinteessä noin 1,2 m. Halssi suuntautuu länteen ojitetulle kosteikkoalueelle. Halssin on avattu noin 2 x 2 m alueelta. Halssin pituus on noin 4 m. Tervahautaa ympäröi pistemäinen kaivanto. Tervahaudan pohjalla on eläimen tekemä kuoppa. Tervahaudan pohjasta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan päällä kasvaa sekametsää. Tervahaudan yli on ajettu useaan kertaan metsäkoneella. Tervahaudan idänpuoleinen valli on vahingoittunut äestysten yhteydessä.

Kuva 49. Tervahaudan kuoppa. Kenttälapio osoittaa tervahaudan keskikohtaa. Pohjoiseen.

Kartta 51. Joutenlammen kohdekartta.

Kartta 52. Joutenlampi MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

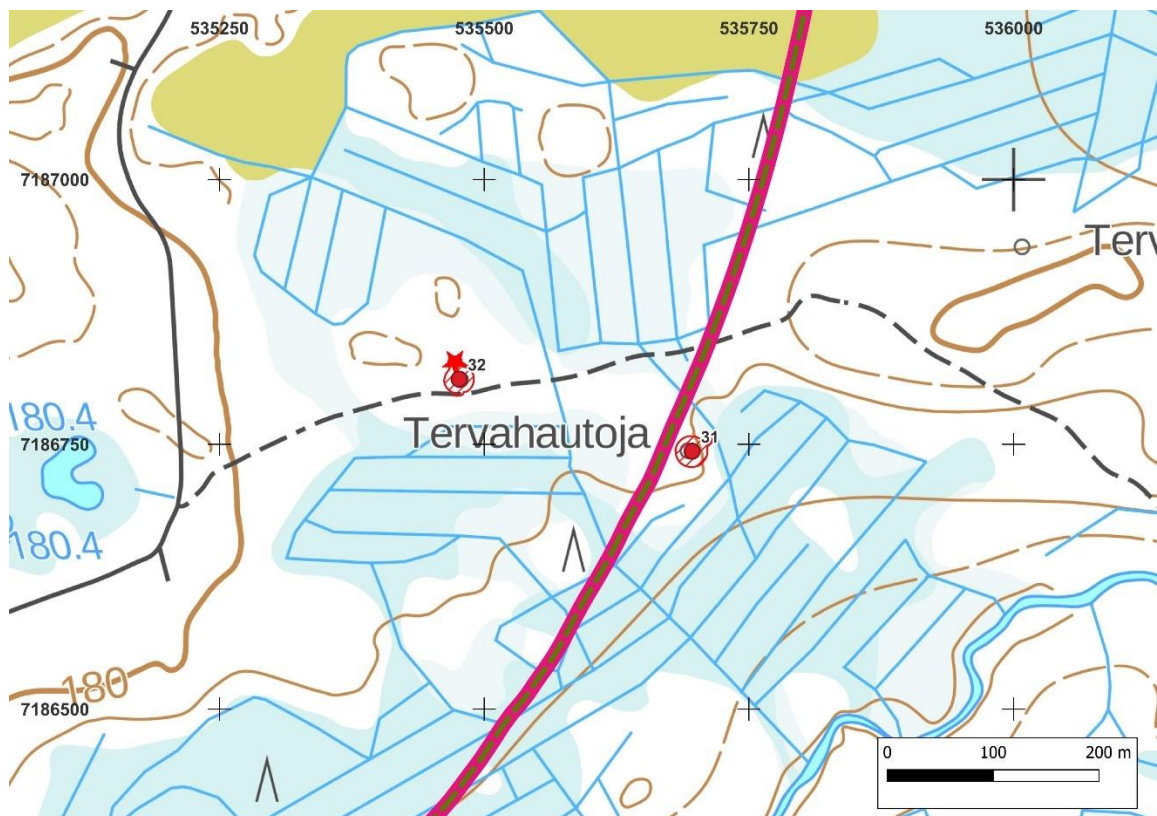
5.31. Joutensuo 1*

Nimi:	Joutensuo 1
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7186743 E 535696 z 176
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Joutenlammen eteläpuolella olevassa metsäsaarekkeessa, jota ympäröi ojitettu kosteikkoalue. Tervahaudan halkaisija on noin 16 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 0,6 m. Vallin leveys on noin 3 m ja korkeus on noin 0,8 m. Halssi suuntautuu koilliseen. Halssin pituus on noin 12 m ja leveyttä sillä on noin 1 m. Tervahautaa ympäröi pistemäinen kaivanto, jonka leveys on noin 0,5 m ja syvyys noin 0,4 m. Tervahaudan pohjasta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan vallin päällä kasvaa tukevaa eri-ikäistä sekametsää.

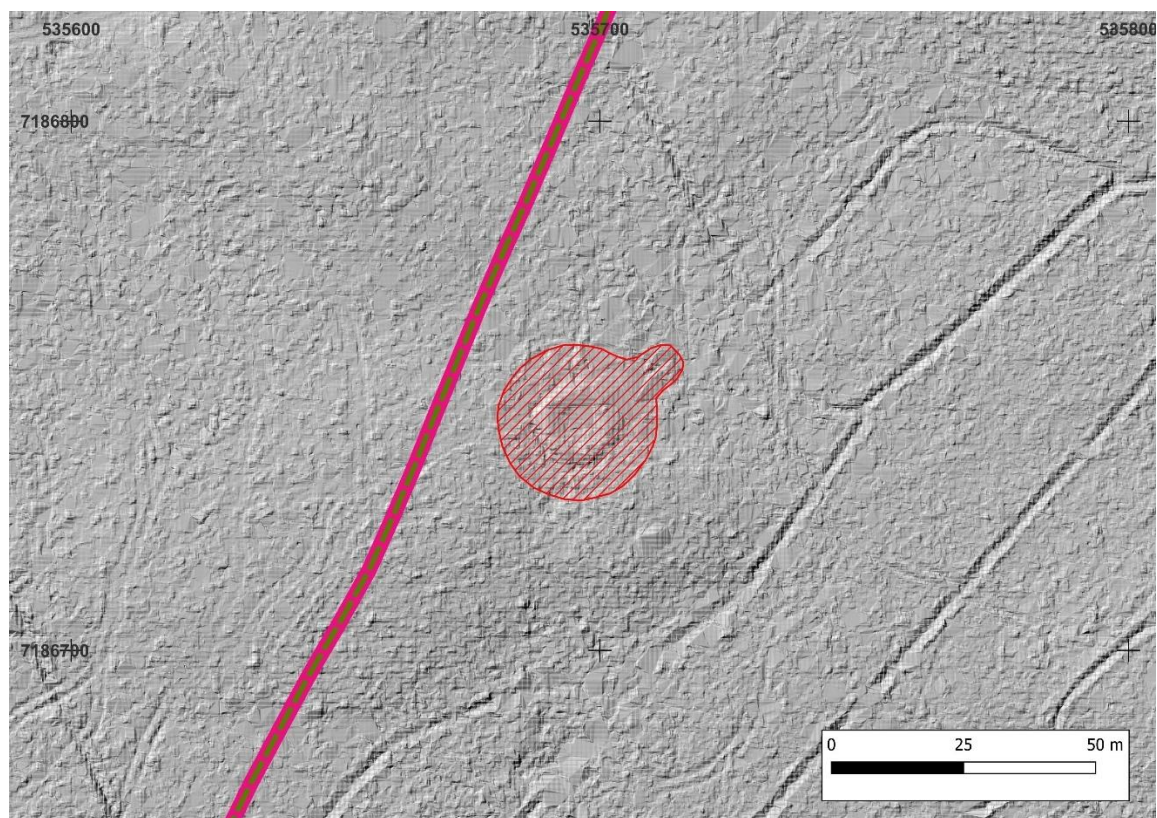

Kuva 50. Tervahauta sijaitsee taimikkoalueen laidalla. Koska tervahaudan päälle on jätetty säästöpuuryhmä, erottuu se selvästi ympäristöstä. Itään.

Kartta 53. Joutensuo 1:n ja 2:n kohdekartta.

Kohteet on merkitty karttaan punaisilla pisteillä sekä numeroilla 31 (joutensuo 1) ja 32 (Joutensuo 2). Punainen tähti on kohteen alakohde.

Kartta 54. Joutensuo 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.32. Joutensuo 2*

Nimi:	Joutensuo 2
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7186806 E 535475 z 176
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Jalka-ahontiestä länteen johtavan metsäkoneen ajouran pohjoispuolella, Jalka-ahontiestä noin 260 metriä itään. Tervahaudan halkaisija on noin 16 m. Vallin leveys on noin 3,5 m. Sen syvyys on noin 1 m pohjalta vallin yläreunaan mitattuna. Halssi suuntautuu etelään. Se on noin 3 m pitkä ja 1,5 m leveä. Tervahaudan ympärillä on katkoviivamainen kaivanto. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin hiilensekaista maata. Tervahaudan päällä kasvaa tiheää nuorta mäntymetsää.

Joutensuo 2:n kohdekartta on kohteen 5.30. Joutensuo yhteydessä (kartta 53.).

Alakohde:

Koordinaatit:	N 7186828 E 535474 z 176
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

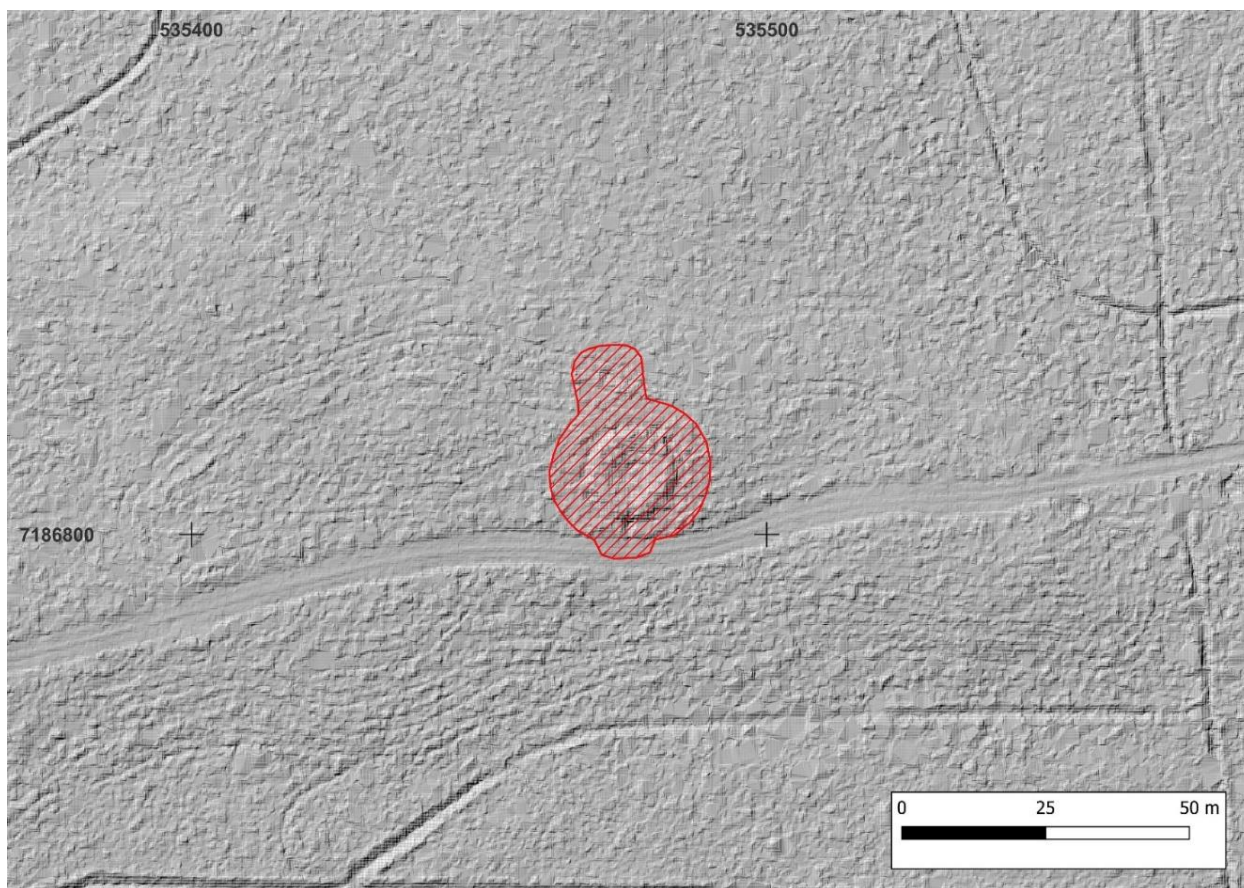
Tervahaudan vallista noin kymmenen metriä pohjoiseen havaittiin mahdollinen tervapirtin pohja, jonka koko on noin 5 x 2 m. Sen ympärillä on noin 1 m leveä ja 0,8 m korkea kivillä tuettu maavalli. Vallin päällä kasvaa kuusia.

Kuva 51. Tervahaudan kuoppa. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Etelään.

Kuva 52. Mahdollisen tervapirtin pohja. Länteen.

Kartta 55. Joutensuo 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.33. Joutensuo 3*

Nimi:	Joutensuo 3
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7186777 E 534976 z 182
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Peruskarttaan merkitty tervahauta sijaitsee Joutensuon lounaispuolella suolle laskevan metsäkankaan rinteeseen pohjalla noin 200 metriä metsäautotieltä pohjoiseen. Suppilomaisen tervahaudan halkaisija on noin 17 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1,2 m. Tervahaudan vallin leveys on noin 3 m. Vallin korkeus ylärinteessä on noin 0,8 m ja alarinteessä noin 1,5 m. Halssiaukko laskee kaakkoon loivaan alarinteeseen. Halssin pituus on noin 8 m ja leveyttä sillä on noin 1,5 m päättyen kapenevaksi ojamaiseksi kaivannoksi. Tervahautaa kiertää pistemäinen kaivanto. Pohjalta otettiin lapionpisto, jossa erottui paksulta hiiltä. Tervahaudan vallin päällä kasvaa katajaa ja eri-ikäistä sekametsää, pohjalla kasvaa nuorta kuusikkoa.

Alakohde:

Koordinaatit:	N 7186793 E 534975 z 182
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

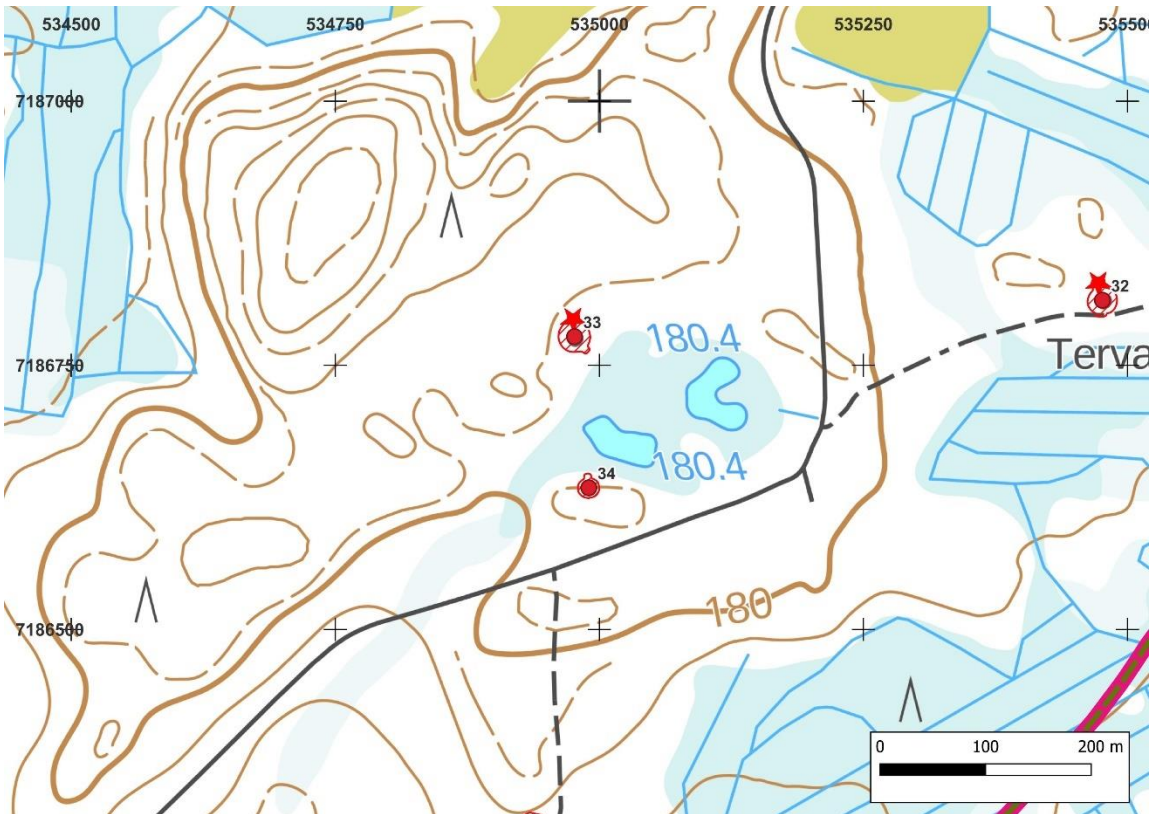
Tervahaudan vallista noin viisi metriä pohjoiseen havaittiin mahdollinen tervapirtin pohja, jonka koko on noin 3 x 2 m. Sen ympärillä on noin 0,5 m leveä ja 0,5–0,3 m korkea maavalli.

Kuva 53. Tervahaudan päälle on jätetty säästöpuuryhmä. Tervahaudan pohjalla kasvaa tiheää kuusikkoa. Koilliseen.

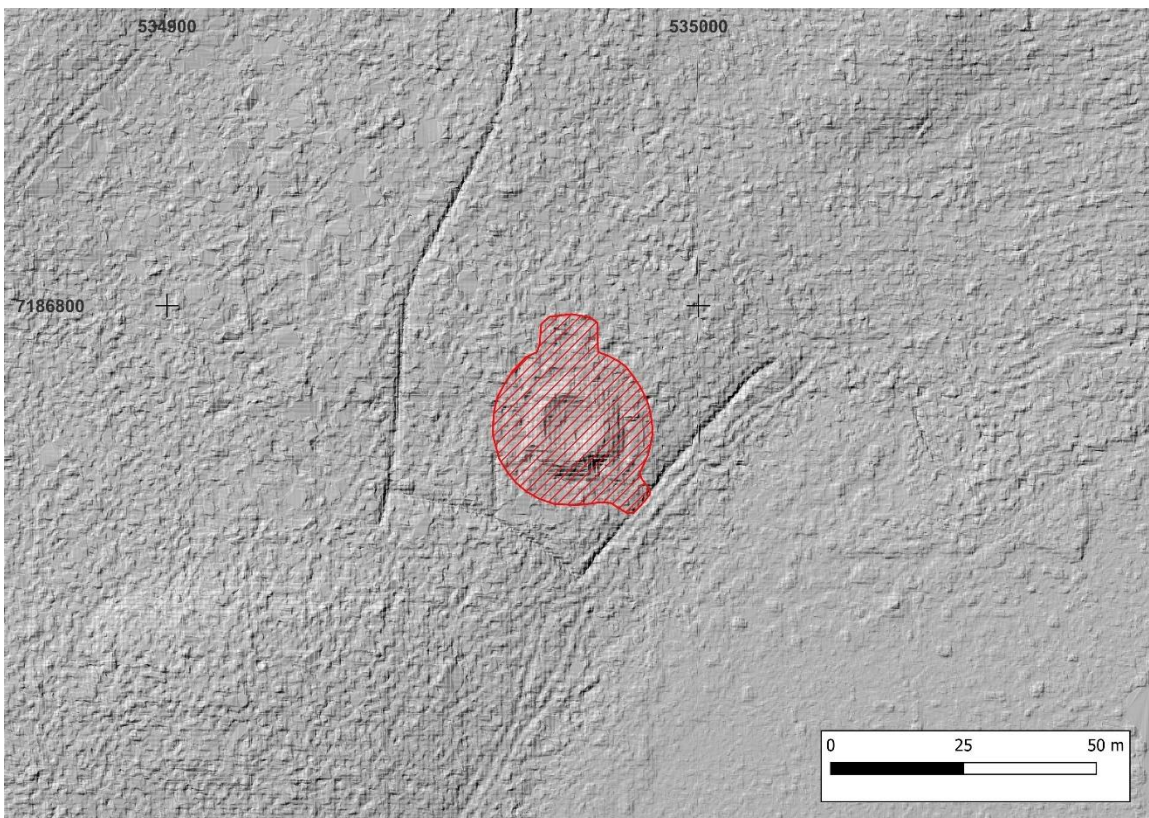

Kuva 54. Mahdollisen tervapirtin pohja sijaitsee tervahaudan pohjoispuolella. Tervahaudan valli erottuu kuvassa ylävasemmalla. Lounaaseen.

Kartta 56. Joutensuo 3:n ja 4:n kohdekartta.

Kohteet on merkitty karttaan punaisilla pisteillä sekä numeroilla 33 (Joutensuo 3) ja 34 (Joutensuo 4). Alakohteet on kartassa punaisilla tähdillä. Oikeassa reunassa on myös raportin kohde 32 (Joutensuo 2).

Kartta 57. Joutensuo 3 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.34. Joutensuo 4*

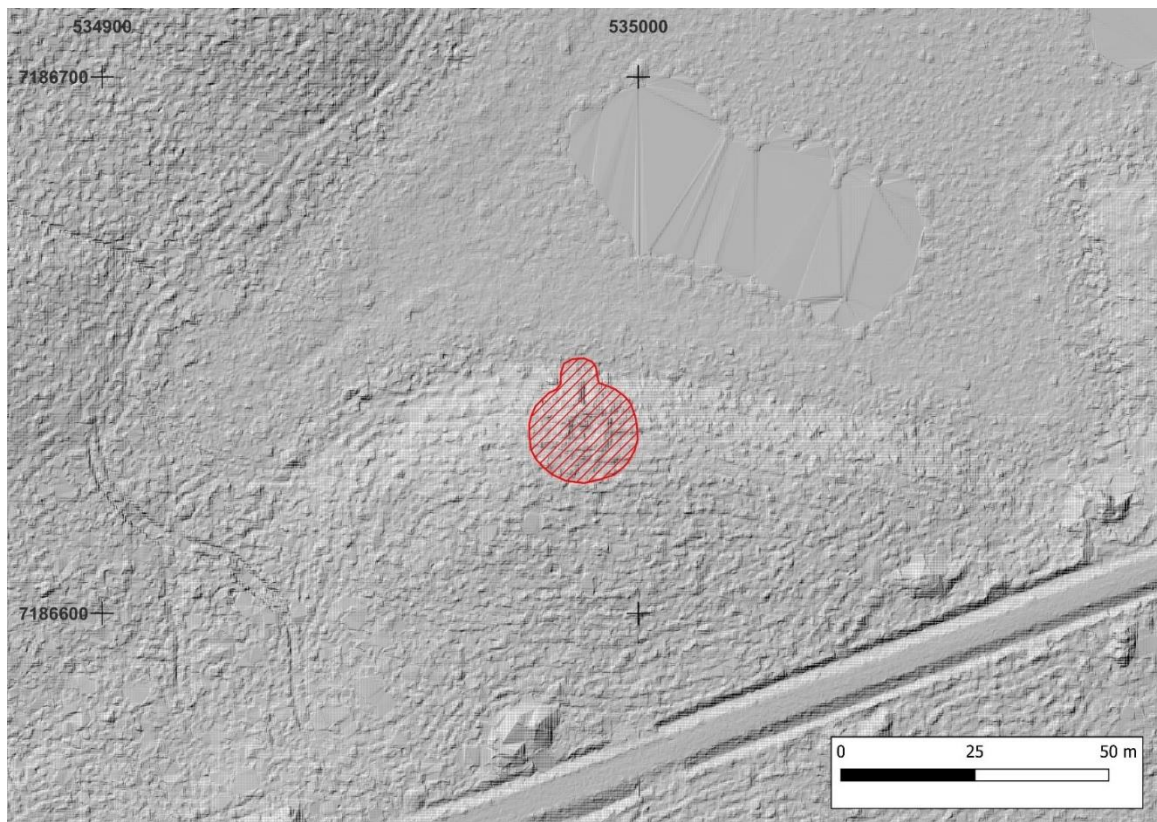
Nimi:	Joutensuo 4
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7186634 E 534990 z 183
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Joutensuon lounaispuolella suolle laskevan metsäkankaan törmällä noin 60 metriä metsäautotieltä pohjoiseen. Tervahaudan halkaisija on noin 11 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna ylärinteessä noin 1 m ja alarinteessä noin 0,5 m. Tervahaudan vallin leveys on noin 1 m. Vallin korkeus ylärinteessä on noin 0,3 m ja alarinteessä noin 1,5 m. Halssi laskee pohjoiseen jyrkkään alarinteeseen. Halssin pituus on noin 3 m ja leveyttä kaivannolla on noin 1,5 m päättyen kapenevaksi ojamaiseksi kaivannoksi. Pohjalta otettiin lapionpisto, jossa oli hiiltä. Tervahaudan päällä kasvaa eri-ikäistä havupuuvaltaista sekametsää. Tervahaudan ympäristö on vahvasti metsäkoneen muokkaamaa. Tervahautaa halkovat useat länsi–itä-suuntaisesti äestysurat, jotka ovat vahingoittaneet tervahaudan vallia.

Joutensuo 4:n kohdekartta on kohteen 5.33. Joutensuo 3 yhteydessä (kartta 56.).

Kuva 55. Tervahautaa on vaikea havaita maastossa. Koilliseen.

Kartta 58. Joutensuo 4 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.35. Papinlahti 1*

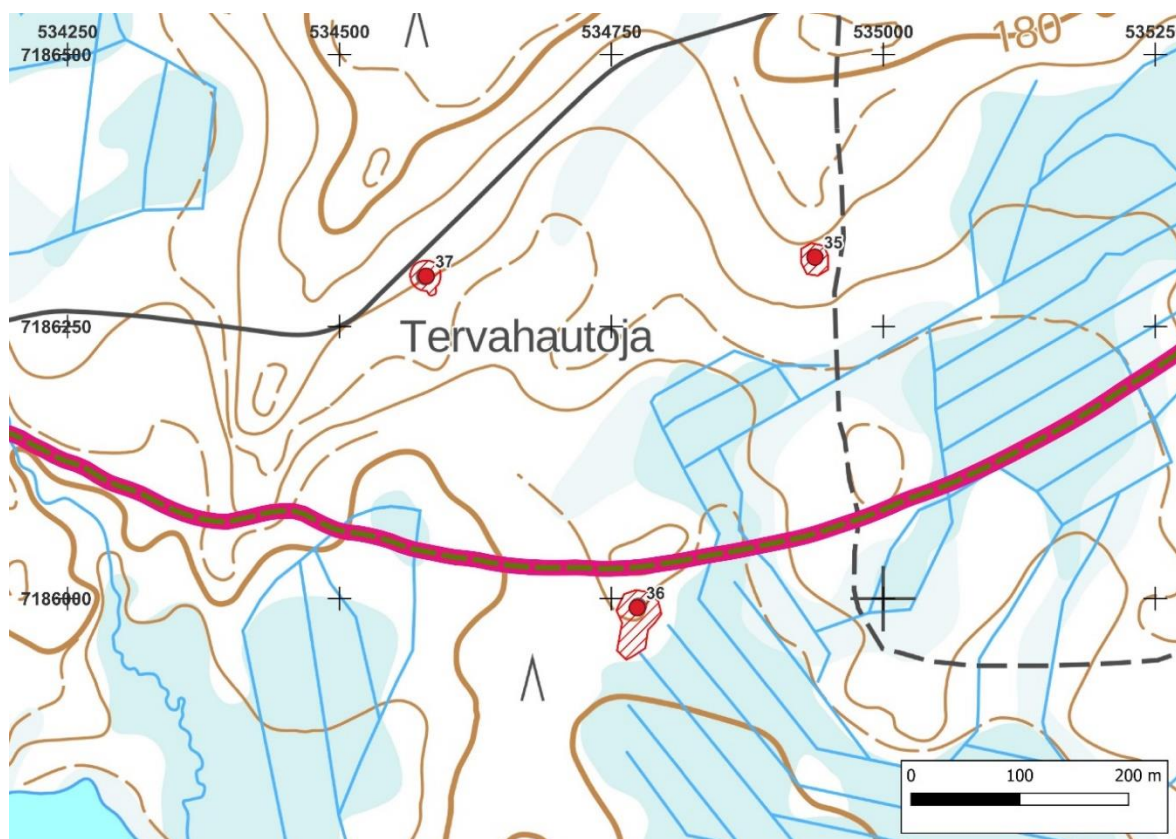
Nimi:	Papinlahti 1
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7186313 E 534937 z 177
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Papinlahden koillispuolella on etelään laskevassa rinteessä soikion muotoinen tervahauta. Tervahaudan ympärillä kasvaa varttuneempaa harvennettua talousmetsää. Itse tervahaudassa kasvaa varttuneemman puuston lisäksi myös nuorempia kuusia ja mäntyjä. Alueen aluskasvillisuus muodostuu varvuista, sammalesta sekä jäkälästä.

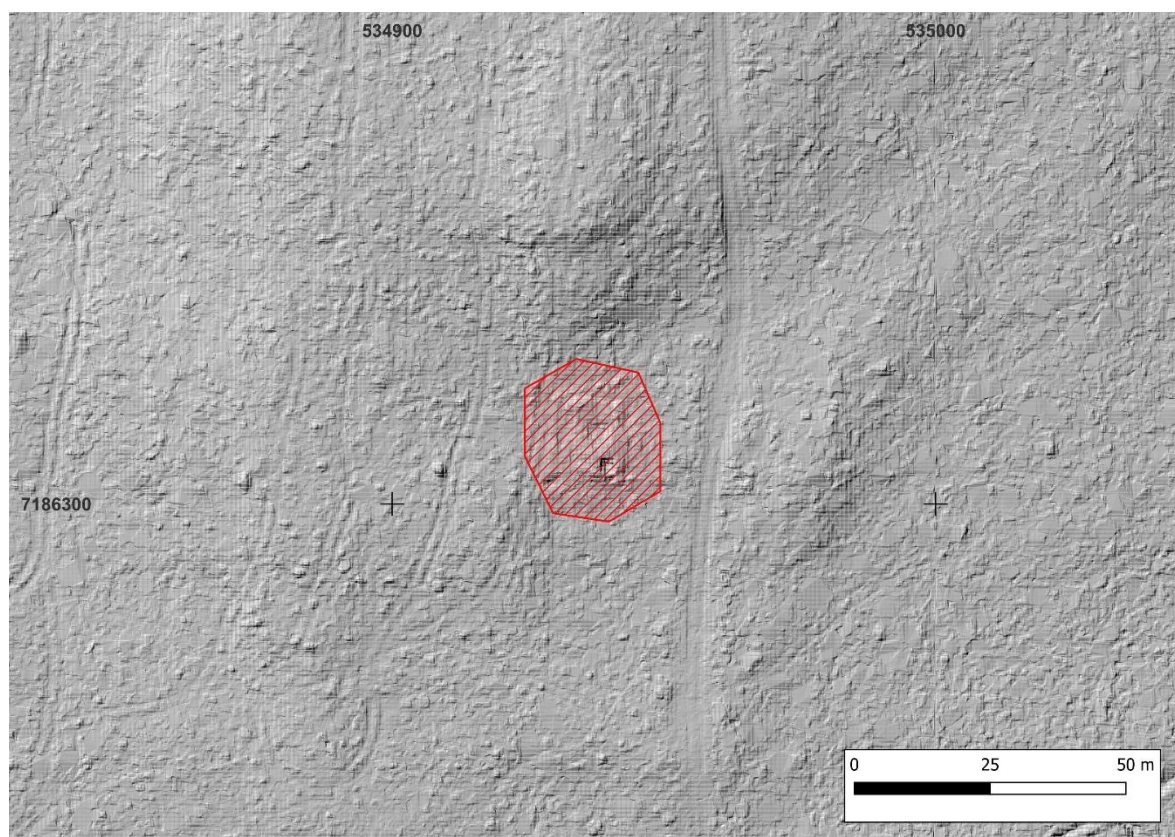
Tervahaudan halkaisija on noin 11–14,5 m ja sillä on syvyyttä 0,7–1,5 m. Halssi antaa kaakkoon kohti noin 70 m päässä sijaitsevaa ojitettua suota. Kooltaan halssi on noin 2 x 4 x 1,5 m ja siitä jatkuu juoksutusura näkyvänä 3 m matkalta. Tervahaudan vallit ovat leveydeltään 2,5 m ja niillä on korkeutta 0,3–0,5 m. Vallit ovat osin tuhoutuneet ja tervahaudan yli kulkeekin metsäkoneen jäljet. Tervahaudan soikea muoto voi johtua metsäkoneen tekemistä tuhoista.

Kuva 56. Tervahauta sijaitsee etelään laskevassa rinteessä. Halssi on selkeäpiirteinen. Pohjoiseen.

Kartta 59. Papinlahti 1:n, 2:n ja 3:n kohdekartta.
Kohteet ovat kartassa punaisin palloin ja numeroin 35 (Papinlahti 1), 36 (Papinlahti 2) sekä 37 (Papinlahti 3).

Kartta 60. Papinlahti 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.36. Papinlahti 2*

Nimi:	Papinlahti 2
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7185992 E 534774 z 164
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

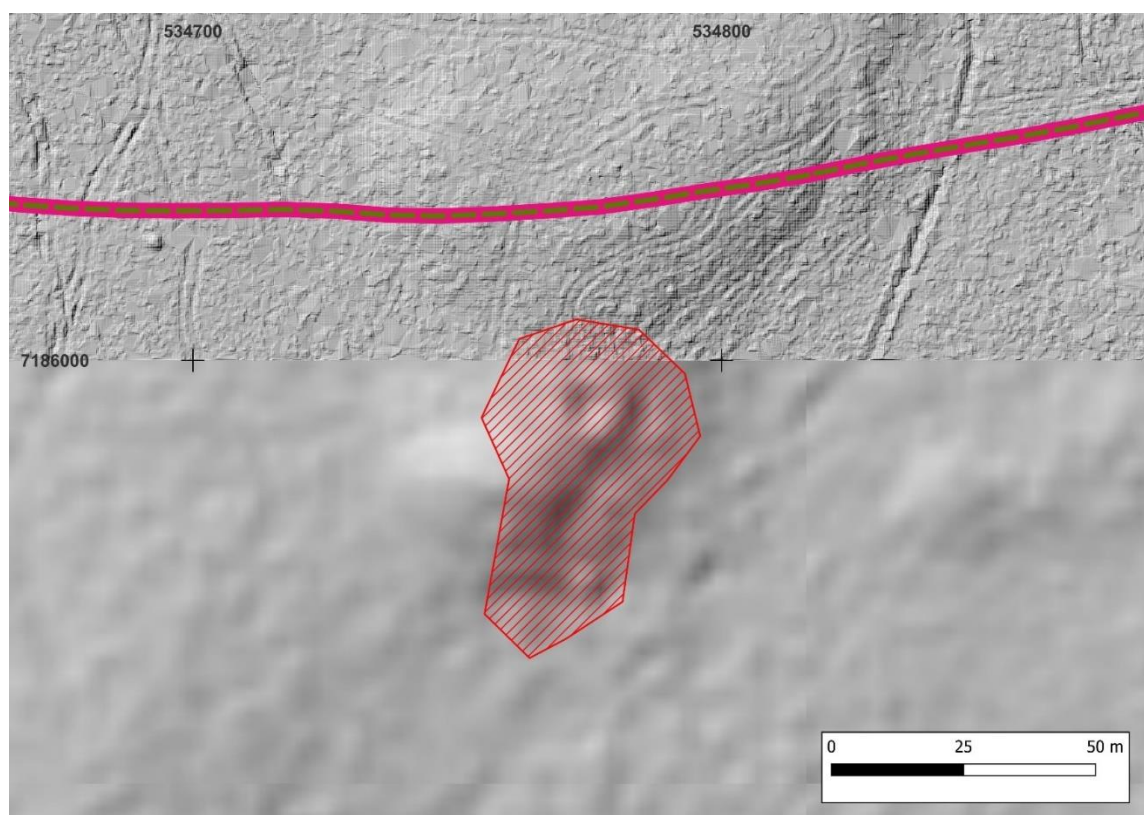
Inventointi 2024: Noin 25 m hankerajasta etelään ja Papinlahdesta koilliseen sijaitsee tervahauta, jonka keskeltä on ajettu metsäkoneella. Tervahauta sijaitsee nuorehkossa mäntytaimikossa, mutta sen ympäristössä on joitain jo hieman varttuneempiakin puita. Männyn taimia sekä katajaa kasvaa myös tervahaudassa. Alueen aluskasvillisuus on sammalta ja varpuja.

Tervahaudan halkaisija on 16 m ja syvyys 1 m. Halssi antaa länteen ja on kooltaan 1,5 x 2 x 0,7 m. Juoksutusura jatkuu näkyvänä 3 m päähän. Vallien leveys on 4 m ja korkeus 0,5 m. Valleissa on eläimen koloja. Tervahaudan länsipuolella on neliön muotoinen 2 x 2 x 0,5 m kokoinen kuoppa, joka liittyy luultavasti metsänsäilytykseen.

Papinlahti 2:n kohdekartta on kohteen 5.35. *Papinlahti 1* yhteydessä (kartta 59.).

Kuva 57. Tervahaudan keskeltä on ajettu metsäkoneella. Lounaaseen.

Kartta 61. Papinlahti 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

Kohde sijaitsee hieman hankealueen rajan ulkopuolella.

5.37. Papinlahti 3*

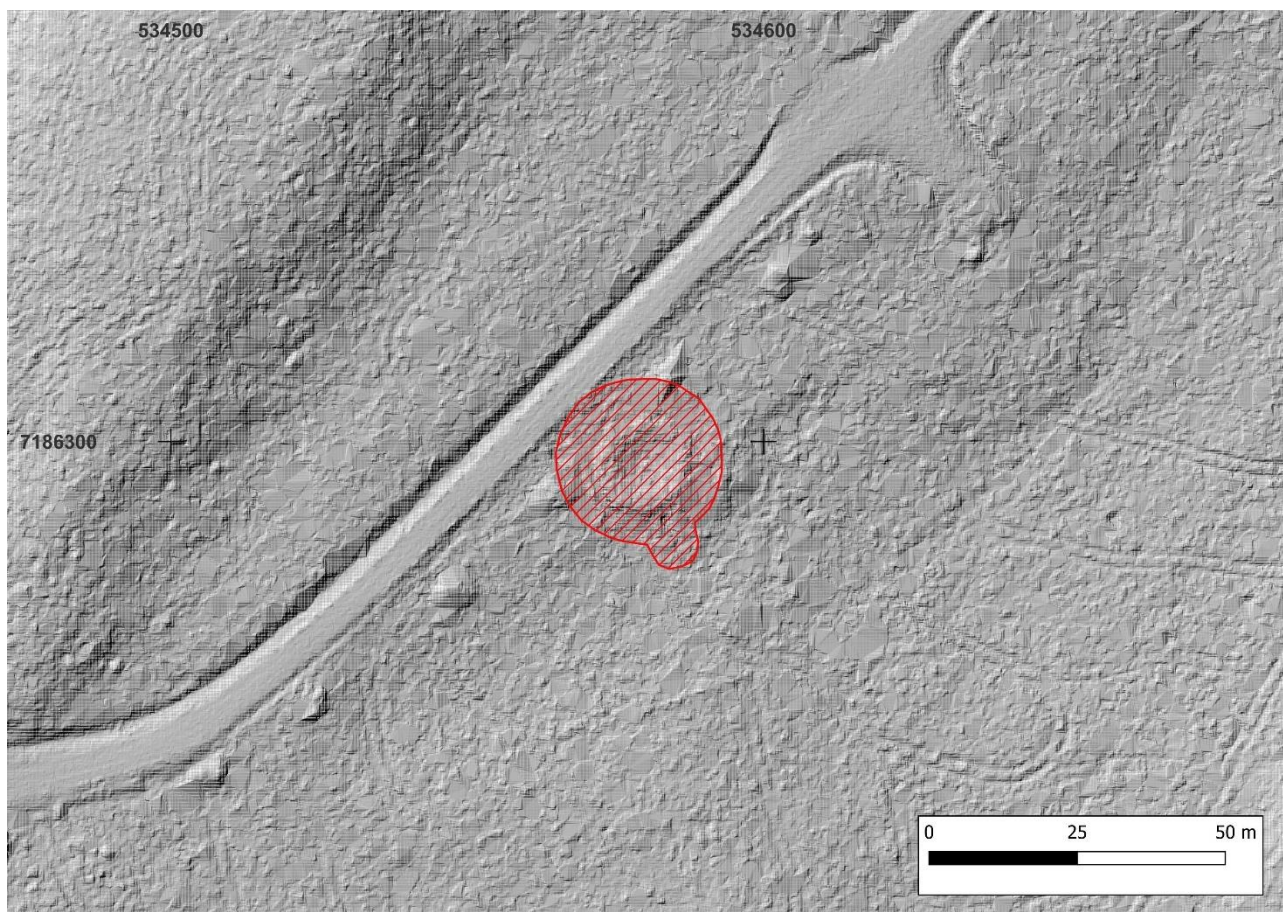
Nimi:	Papinlahti 3
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	
Koordinaatit:	N 7186296 E 534580 z 171
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Jalka-ahontien kaakkoispuolella, tienleikkauksesta noin 10 metriä kaakkoon. Tervahaudan halkaisija on noin 18 m. Vallin leveys on noin 4,5 m. Haudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 1,3 m. Halssi suuntautuu kaakkoon. Se on noin 5 m pitkä ja noin 0,5–1 m leveä. Leveimmillään halssi on vallin kohdalla. Tervahaudan päällä kasvaa eri-ikäistä puustoa sekä katajaa. Aikaisemmissa hakkuissa tervahaudan vallin päälle on jätetty pystyyn koivun kantoja.

Papinlahti 3:n kohdekartta on kohteen 5.35. *Papinlahti 1* yhteydessä (kartta 59.).

Kuva 58. Tervahaudan kuoppa. Itään.

Kartta 62. Papinlahti 3 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

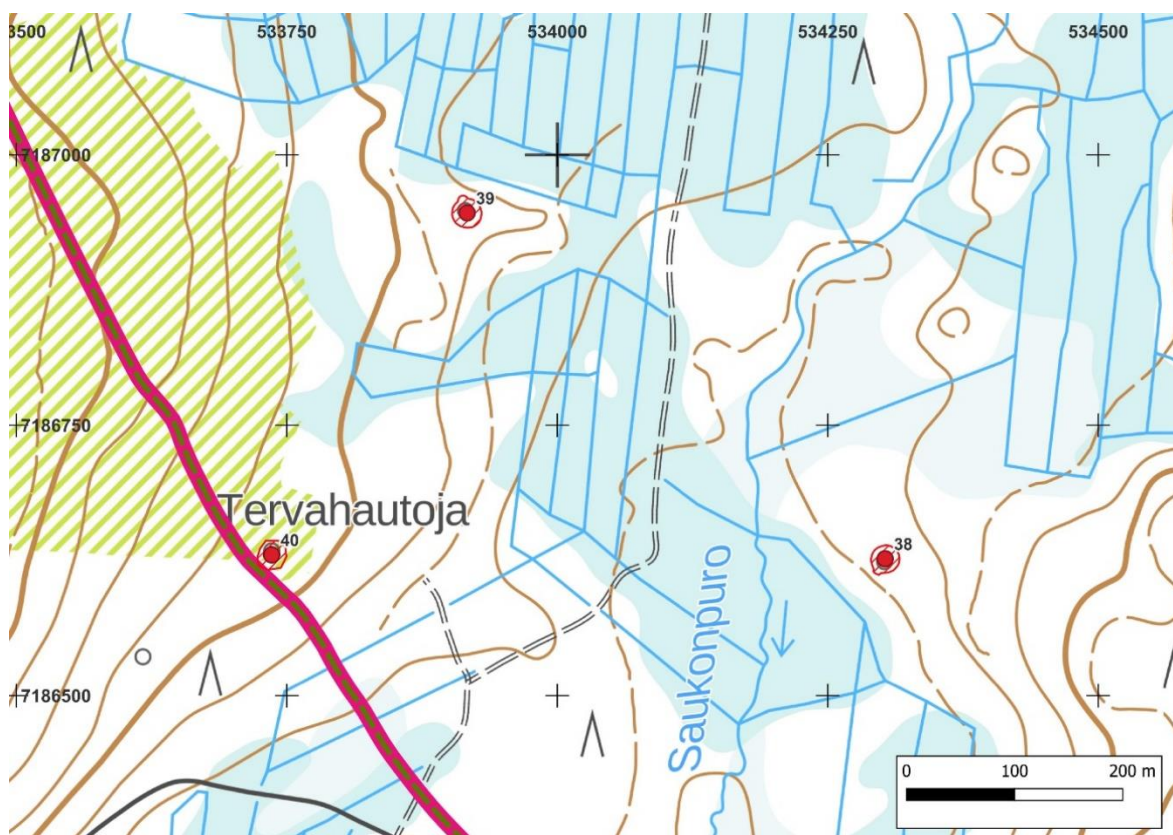
5.38. Papinlahti 4*

Nimi:	Papinlahti 4
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	
Koordinaatit:	N 7186627 E 534303 z 168
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Peruskarttaan merkitty tervahauta sijaitsee 350 metriä metsäautotieltä pohjoiseen metsäkankaan länsirinteessä, joka laskee ojitetulle suoalueelle ja Saukonpurolle. Maljamaisen tervahaudan halkaisija on noin 16 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna ylärinteessä noin 1,3 m ja alarinteessä noin 0,8 m. Tervahaudan vallin leveys on noin 3 m. Vallin korkeus ylärinteessä on noin 0,3 m ja alarinteessä noin 1,2 m. Halssi suuntautuu lounaaseen. Halssin pituus on noin 5 m ja leveyttä kaivannolla on noin 0,5–2 m. Leveimmillään halssi on vallin kohdalla. Tervahautaa kiertää pistemäinen kaivanto. Tervahaudan pohjasta otetusta lapionpistosta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan vallin päällä kasvaa katajaa ja eri-ikäistä havumetsää.

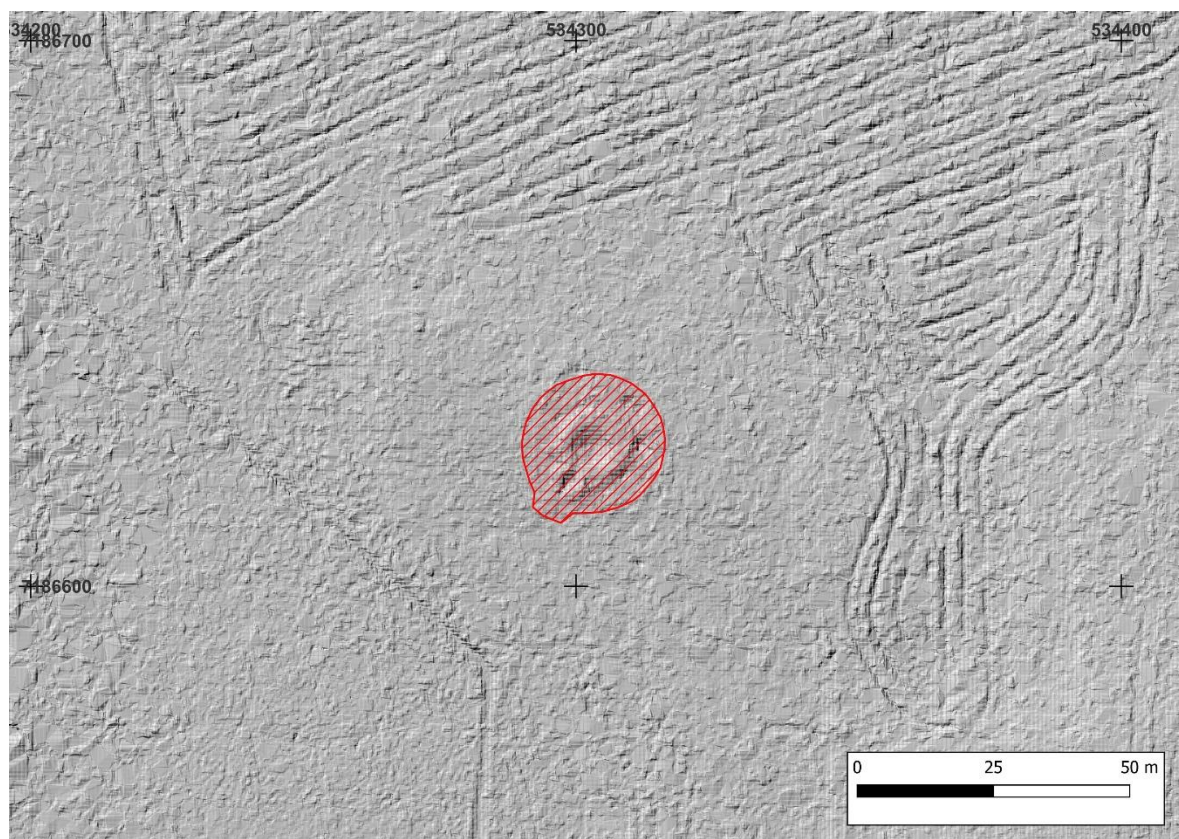

Kuva 59. Kenttälapio on pystyssä tervahaudan pohjalla. Vallin päällä kasvaa tukevaa männikköä. Luoteeseen.

Kartta 63. Papinlahti 4, Palokangas 1 ja Palokangas 2 kohdekartta.

Kohteet on merkitty karttaan punaisin pistein sekä numeroilla 38 (Papinlahti 4), 39 (Palokangas 1) ja 40 (Palokangas 2).

Kartta 64. Papinlahti 4 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.39. Palokangas 1*

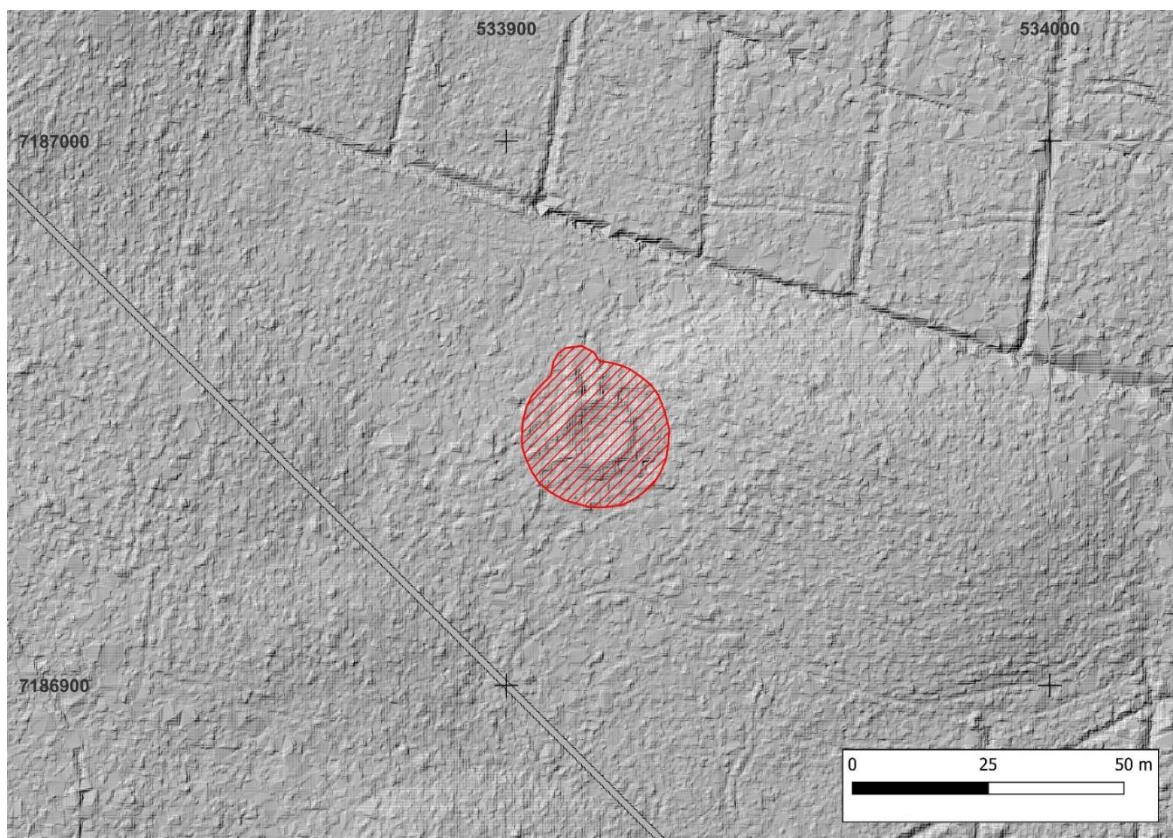
Nimi:	Palokangas 1
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	
Koordinaatit:	N 7186946 E 533917 z 176
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Peruskarttaan merkitty tervahauta sijaitsee metsäkankaalla 560 metriä metsäautotieltä pohjoiseen Papinlahden pohjoispuolella. Tervahaudalta noin 185 metriä itään kulkee talvitie. Maljamaisen tervahaudan halkaisija on noin 16 m ja syvyys on haudan pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1 m. Tervahaudan vallin leveys on noin 3 m. Vallin korkeus ylärinteessä on noin 0,5 m ja alarinteessä noin 0,8 m. Halssi suuntautuu luoteeseen. Halssin pituus on noin 5 m ja leveyttä kaivannolla on noin 1 m. Tervahautaa kiertää pistemäinen kaivanto. Tervahaudan pohjasta otetusta lapionpistosta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan vallin päällä kasvaa katajaa ja nuorta sekametsää.

Palokangas 1:n kohdekartta on kohteen 5.38. *Papinlahti 4* yhteydessä (kartta 63.).

Kuva 60. Kenttälapio on pystyssä tervahaudan pohjalla. Kaakkoon.

Kartta 65. Palokangas 1 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

5.40. Palokangas 2*

Nimi:	Palokangas 2
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	
Koordinaatit:	N 7186630 E 533736 z 183
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

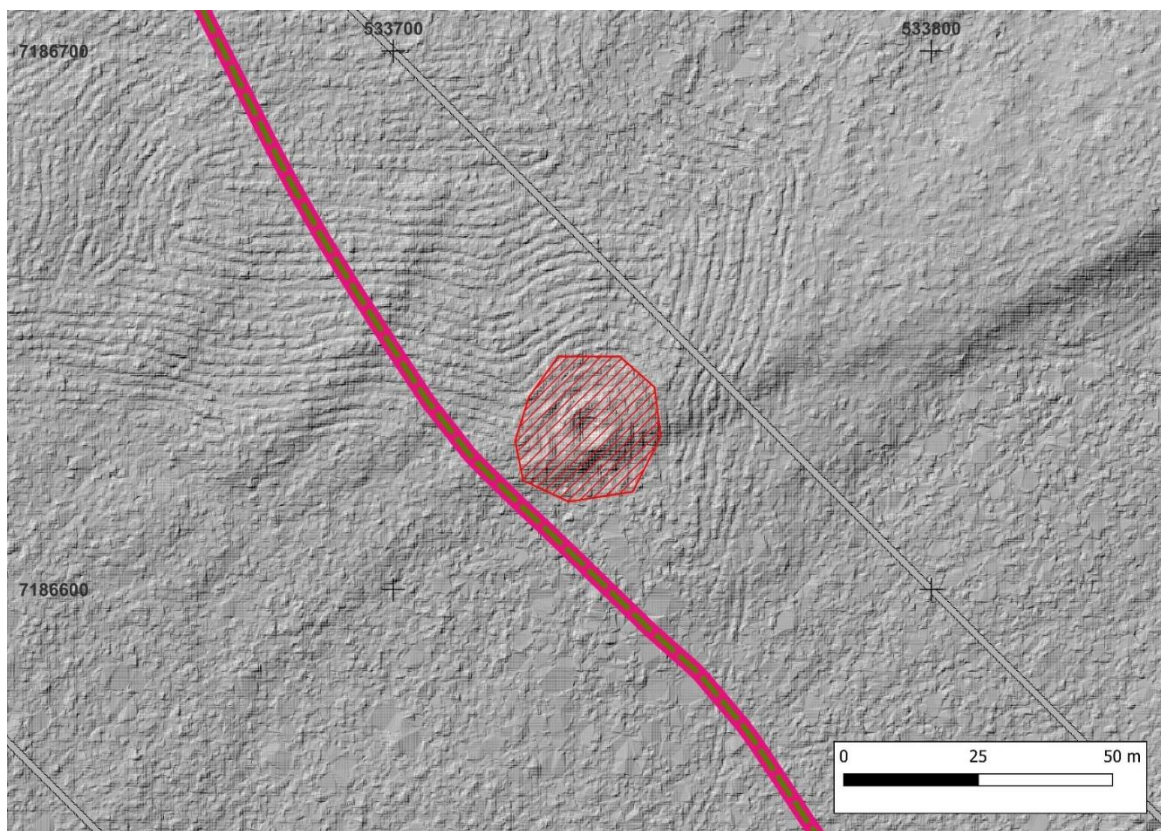
Inventointi 2024: Palokankaan itäpuolella, aivan hankealueen rajalla on myös peruskarttaan merkitty tervahauta, joka sijaitsee avohakkuulla. 200 m tervahaudasta etelään/250 m länteen on metsäautotiet. Tervahaudan ympäristö on voimakkaasti hakkuussa muokattua. Tervahaudassa kasvaa joitain nuorempia koivuja, männyn ja kuusen taimia sekä katajaa. Aluskasvillisuutena on kanervaa, varpuja sekä sammalta.

Tervahauta on halkaisijaltaan 12 m ja sillä on syvyyttä 1,5 m. Halssi antaa etelään. Se on kooltaan noin 2 x 2 m. Tarkkoja mittoja on hankala saada, sillä halssiin on kasattu 1 x 0,7 x 0,4 m kokoinen hiekkakasa ja eläimen kolo. Juoksutusura jatkuu noin 10 m. Vallit ovat leveydeltään 2,5–3 m ja niiden korkeus vaihtelee 0,5–2 m välillä ollen korkeampi eteläpuolella. Vallit ovat osin kuopilla.

Palokangas 1:n kohdekartta on kohteen 5.38. *Papinlahti 4* yhteydessä (kartta 63.).

Kuva 61. Tervahauta sijaitsee avohakkuulla. Etelään.

Kartta 66. Palokangas 2 MML:n viistovalovarjostekartalla (rinnevarjoste).

Muut kohteet

5.41. Niskansuo 5*

Nimi:	Niskansuo 5
Kunta:	Puolanka
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	moderni
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7190160 E 535240 z 205
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/MML:n korkeusmalli

Inventointi 2024: Jalka-ahon pohjoisosasta havaittiin jyrkkäreunainen kuoppajäännös. Havaittu neliskulmainen kuoppa on kooltaan 4 x 2 x 1,3 m ja siinä on 1,5 m leveät ja 20–30 cm korkeat vallit. Kairanäytteessä oli heti kunnan alla 10 cm hiilikerros, jonka alla vaaleanharmaa pohjamaa. Kairanäytteestä ei todettu huuhtoutumiskerrosta. Kuopan pohjalla kasvoi katajaa, varpuja ja sammalta. Sen ympärillä kasvoi harvennettua talousmetsää.

Paikkatietoikkunan vanhoista, vuoden 1995 ja 2001, kartoista havaittiin kuopalle kulkeva polku, joka voisi viitata, että kuoppa liittyy jotenkin vuosien 1963 ja 1995 välissä paikalla tapahtuneeseen avohakkuuseen. Kuopan teräväpiirteiset vallit ja se, ettei kuopassa ole muodostunut huuhtoutumiskerrosta, viittaavat siihen, että kuoppa on suhteellisen nuori.

Niskansuo 5:n kohdekartta on kohteen 5.8. *Niskansuo 1* yhteydessä (kartta 19.)

Kuva 62. Kuoppajäännös on teräväpiirteinen, mutta voimakkaan aluskasvillisuuden peittämää. Lounaaseen.

6. Lähteet

Tutkimusraportit:

Mäkivuoti, Katrimaija 1984. Kertomus Puolangan kunnan muinaisjäänteiden inventoinnista.

Suominen, Esa 2012. Puolanka Ahvenvaara kivistä kiviröykkiöalueen tarkastus. Kainuun Museo.

Digitaaliset lähteet:

Kulttuuriympäristö palveluikkuna:

<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Kartat:

- Kansallisarkisto
Maanmittauslaitoksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma).
Ia.* Pitäjänkartasto
3441 12 Ia.* -/- - Puolanka, vuosi 1864.
3442 10 Ia.* -/- - Puolanka, vuosi 1864.
- Maanmittauslaitos
Vanhat peruskartat (Maanmittauslaitos)
3441 12 Vihajärvi, vuosi 1972.
3442 10 Puolanka, vuosi 1970.

Kuvia

Suunnittelun
voimalan nro 2
aluetta. Etelään.

Suunnittelun
voimalan nro 7
aluetta. Etelään.

Suunnittelun
voimalan nro 3
aluetta. Etelään.

Suunnittelun
voimalan nro 6
aluetta. Itään.

Hankealueen
pohjoisosaa. Itään.

Maria Södö tarkastaa
hankealueen
lounaisosan
mahdollista
kivikausipotentialia.
Kaakkoon.

